

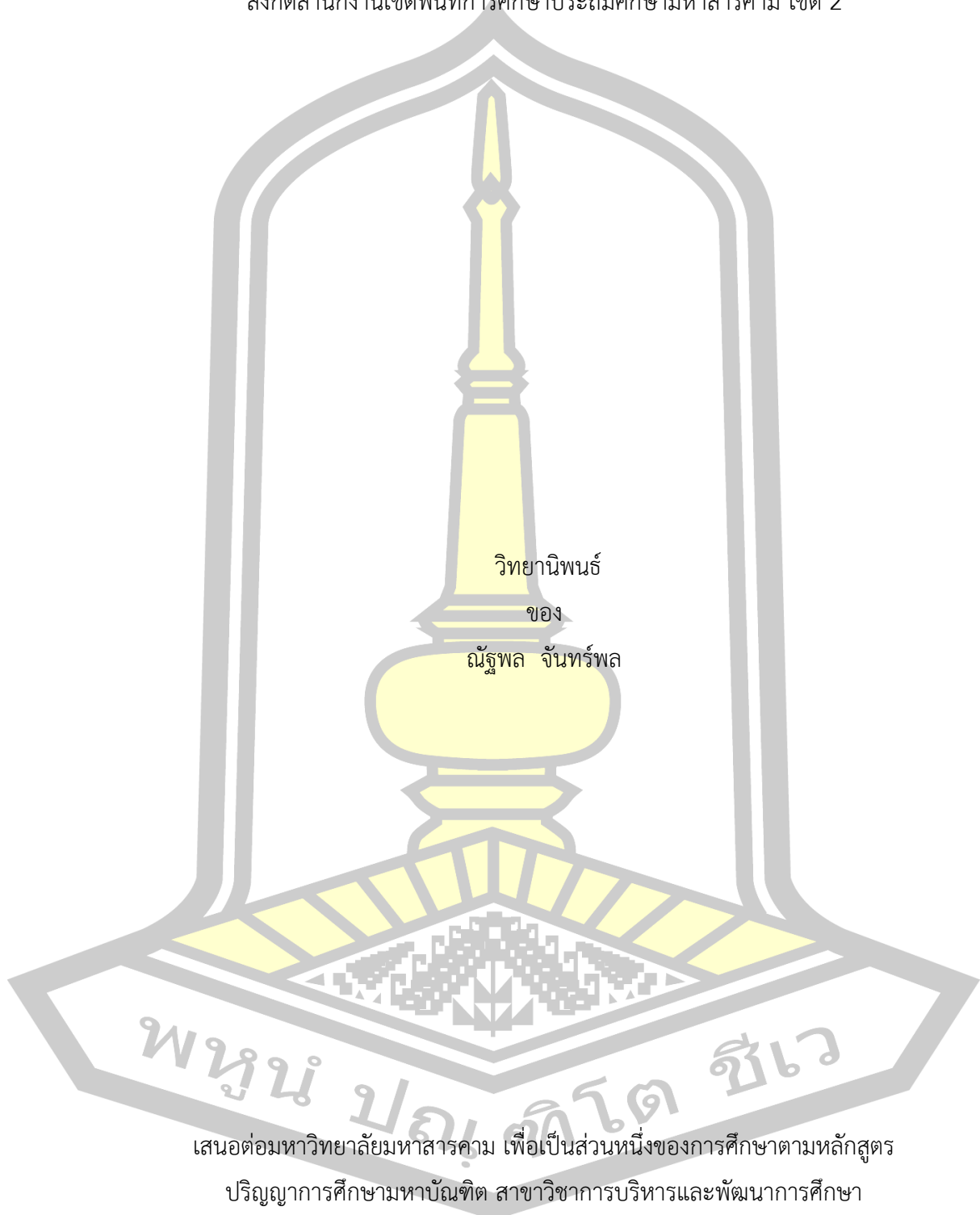
การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

วิทยานิพนธ์
ของ
ณัฐพล จันทร์พล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

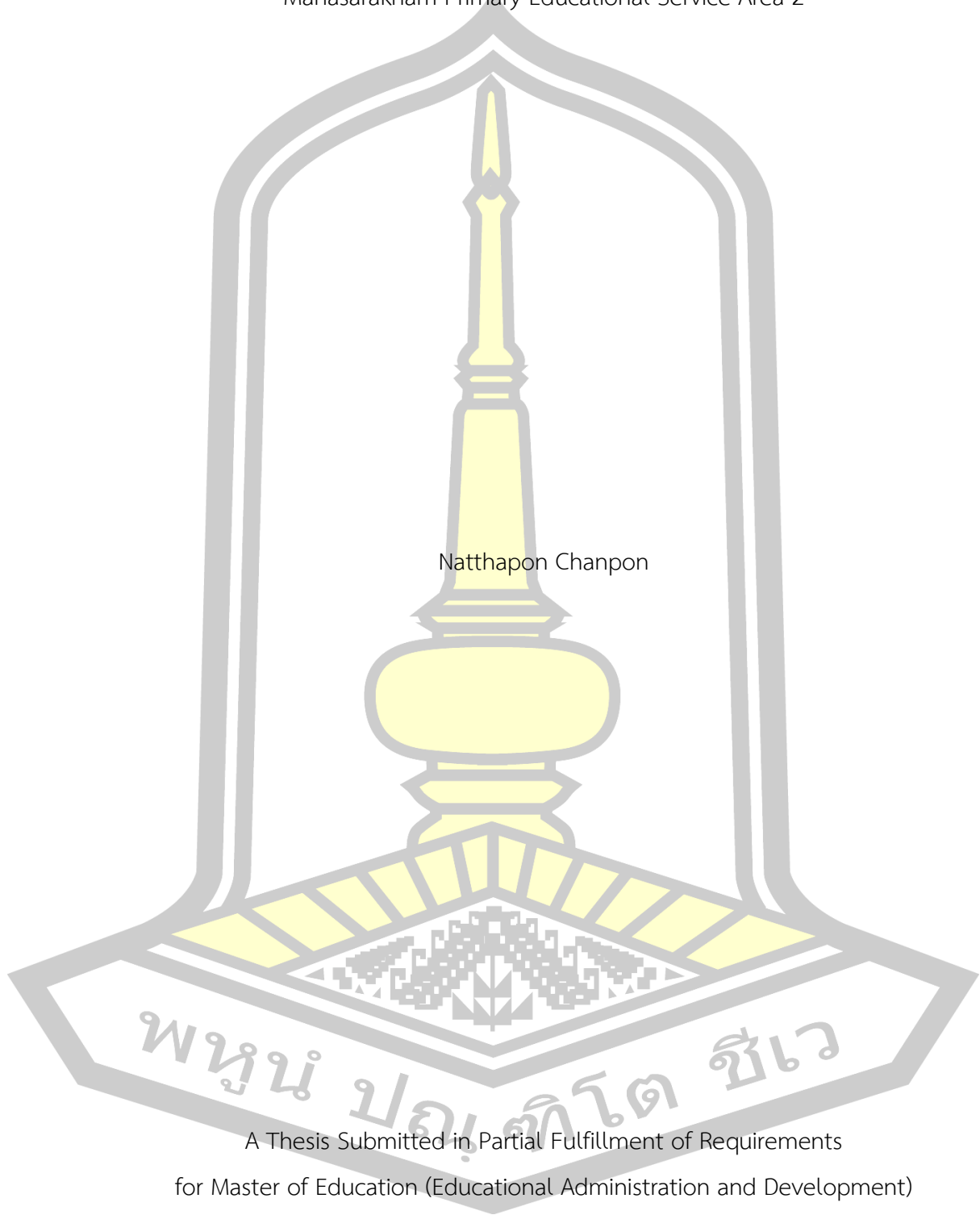
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Internal Quality Assurance Guidelines of Schools under
Mahasarakham Primary Educational Service Area 2

Natthapon Chanpon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

June 2021

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายณัฐพล จันท์พล แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. รัชชัย จิตรนันท์)

.....กรรมการ

(อ. ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันท์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2		
ผู้วิจัย	ณัฐพล จันทร์พล		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนันท์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 2) พัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 205 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 3 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้เกิดแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาการติดตามตรวจสอบประกันคุณภาพภายใน ผลการประเมินความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนา, แนวทางประกันคุณภาพภายใน

TITLE	The Development of Internal Quality Assurance Guidelines of Schools under Mahasarakham Primary Educational Service Area 2		
AUTHOR	Natthapon Chanpon		
ADVISORS	Assistant Professor Thatchai Chittranun , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Mahasarakham University	YEAR	2021

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows: 1) to study the current condition, the desirable condition and the priority needs index of the implementation of internal quality assurance of schools under Mahasarakham Primary Educational Service Area 2, and 2) Develop the guidelines of internal quality assurance for schools under Mahasarakham Primary Educational Service Area 2. The sample group consisted of 205 administrators, teachers, and educational personnel selected by stratified random sampling method. Key informants consisted of administrators and teachers from 3 pilot schools and 5 luminaries to assess guideline suitability and guideline possibility. Research instrument were questionnaire, interview form, and assessment form used to assess the guideline suitability and the guideline possibility. Statistics analyzed data consisted of percentage, mean, standard deviation, and $PNI_{modified}$.

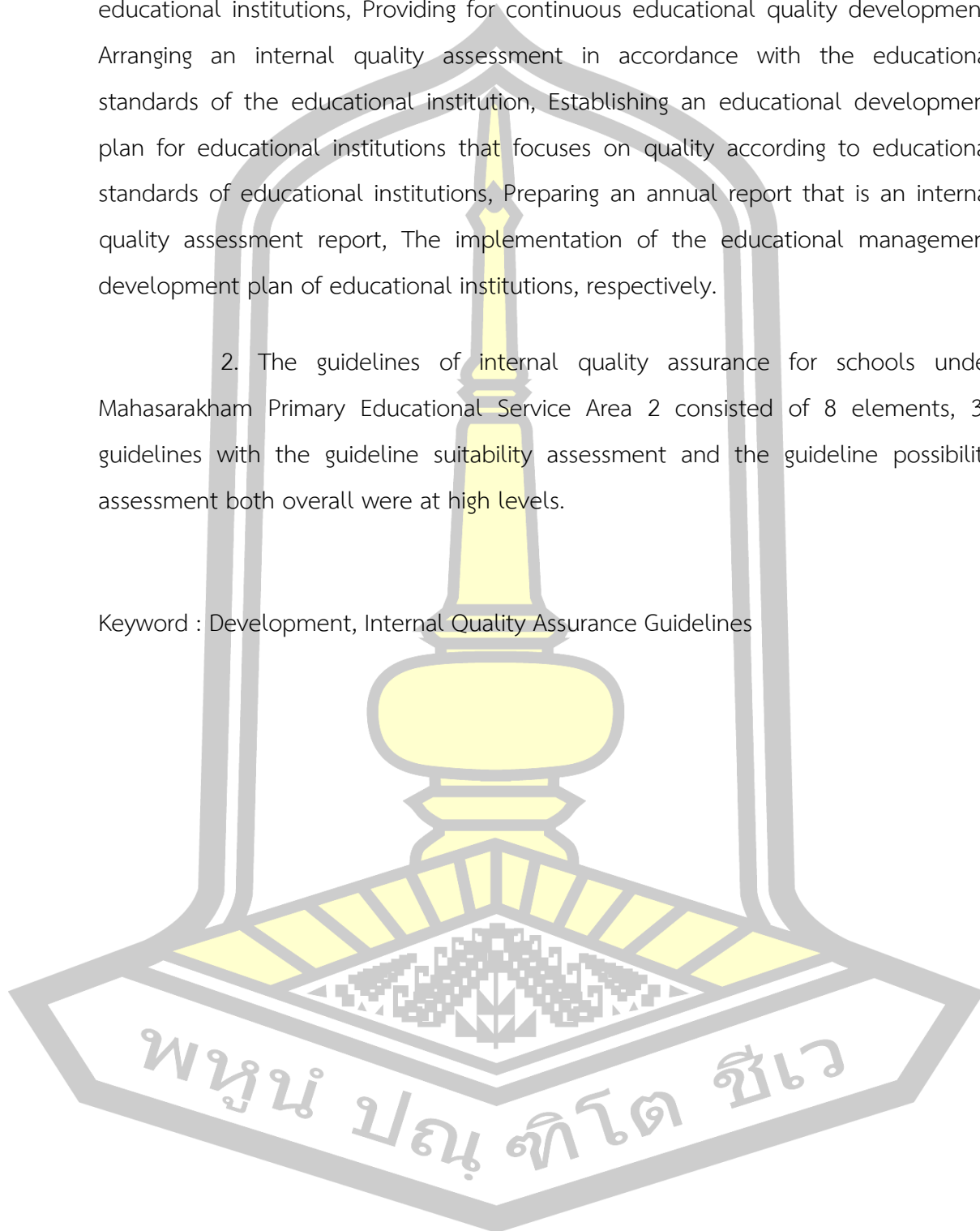
The research result was found that;

1. The implementation of internal quality assurance of schools under Mahasarakham Primary Educational Service Area 2 has the current condition overall was at moderate level and the desirable condition overall was at a high level. The result of the priority needs index analyzed sort by descending included Organization

of administrative and information systems, Setting educational standards of educational institutions, Providing for continuous educational quality development, Arranging an internal quality assessment in accordance with the educational standards of the educational institution, Establishing an educational development plan for educational institutions that focuses on quality according to educational standards of educational institutions, Preparing an annual report that is an internal quality assessment report, The implementation of the educational management development plan of educational institutions, respectively.

2. The guidelines of internal quality assurance for schools under Mahasarakham Primary Educational Service Area 2 consisted of 8 elements, 32 guidelines with the guideline suitability assessment and the guideline possibility assessment both overall were at high levels.

Keyword : Development, Internal Quality Assurance Guidelines

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงค์ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ กรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนคณะครูทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณญาติพี่น้องทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ และกำลังทรัพย์ แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาดำเนินการด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ และเพื่อนนิสิตสาขาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และส่งเสริมกำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทดแทนที่แด่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ณัฐพล จันทร์พล

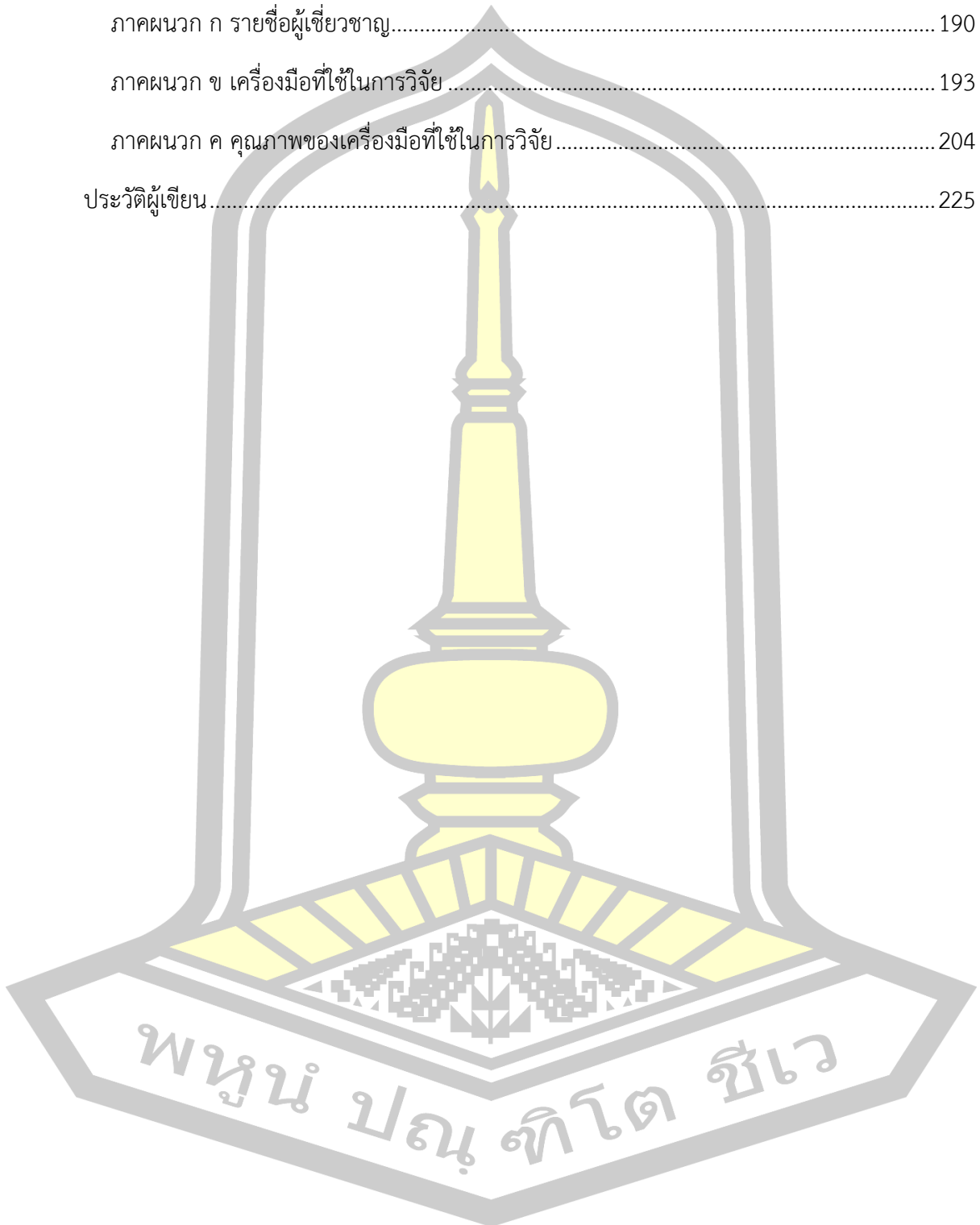
พูน ปณ สิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	9
ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	9
หลักการและความสำคัญการประกันคุณภาพภายใน.....	12
กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553	14
หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	20
การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	50

มาตรฐานขั้นพื้นฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	65
การพัฒนาแนวทาง	78
ความหมายการพัฒนาแนวทาง	78
ความสำคัญของการพัฒนาแนวทาง	79
บริบทด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	92
งานวิจัยในประเทศ	92
งานวิจัยต่างประเทศ	98
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	101
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	103
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	108
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	118
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	170
ความมุ่งหมายของการวิจัย	170
สรุปผล	170
อภิปรายผล	172
ข้อเสนอแนะ	181
บรรณานุกรม	182

ภาคผนวก.....	189
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	190
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	193
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	204
ประวัติผู้เขียน.....	225

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 วิเคราะห์การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	28
ตาราง 2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา.....	31
ตาราง 3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ.....	33
ตาราง 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	35
ตาราง 5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา.....	39
ตาราง 6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	41
ตาราง 7 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	43
ตาราง 8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	45
ตาราง 9 สรุปล่องค์ประกอบประกันคุณภาพภายใน	46
ตาราง 10 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	81
ตาราง 11 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	91
ตาราง 12 จำนวนตัวอย่างในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 225 โรงเรียน	104
ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	118
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยตัวอย่าง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	119
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา .	120

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 121

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ..... 123

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา..... 125

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ
การศึกษา 126

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตาม
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 128

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน
ประเมินคุณภาพภายใน 130

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง
ต่อเนื่อง..... 132

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาแนว

ทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	134
ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	135
ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	137
ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	138
ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	139
ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	140
ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	141
ตาราง 30 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	143
ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้าน การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	144

ตาราง 32 (ร่าง) แนวทางประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กิจกรรมหลักที่ 1 การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ 160

ตาราง 33 (ร่าง) แนวทางประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กิจกรรมหลักที่ 2 การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน..... 163

ตาราง 34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 168

ตาราง 35 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2..... 205

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแนวทางการการประคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	6
ภาพประกอบ 2 วงจรการใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	45
ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดของการประเมินคุณภาพและการบริหารแบบครบ วงจร.....	51
ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	52
ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการประคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	102

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2553 กล่าวในมาตรา 4 ว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาประเทศ ในด้านต่าง ๆ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ

ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษามีการเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นว่าในมาตรา 47-51 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งมีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาและสถานศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในการประเมิน และในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดจะต้องดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สถานศึกษานั้นได้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่มุ่งเน้นให้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีเป้าหมายหลักประการหนึ่ง คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย ภายใต้มาตรการการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้น จะต้องมีการประกันคุณภาพการภายใน อยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบบริหารและสารสนเทศ ดำเนินงานตาม

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและ สถานศึกษาควรมีความตื่นตัวในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2556 ก)

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ผลการประเมินทั้งจากหน่วยงาน ภายในประเทศและต่างประเทศต่างมีท่าทีและทิศทางที่สอดคล้องตรงกันว่า คุณภาพการศึกษาของ ประเทศไทยยังต้องได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้นและให้มีมาตรฐานระดับสากล พร้อมส่งสัญญาณผ่านสื่อ ต่าง ๆ ให้จัดเป็นเรื่องเร่งด่วนที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการ จากการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษาตั้งแต่รอบหนึ่งถึงรอบสาม (พ.ศ. 2544-2557) พัฒนาการของผลการจัดการศึกษา ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มีทั้งแบบเพิ่มขึ้น คงที่ และลดลง สถานศึกษาที่มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นคือ ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาทั้ง รอบสองและรอบสาม จำนวน 17,543 โรง ไม่มีพัฒนาการ คือ ไม่ได้รับการรับรองทั้งรอบสองและรอบสาม จำนวน 1,422 โรง พัฒนาการลดลง คือ รอบสอง ได้รับการรับรองแต่รอบสามไม่รับรอง จำนวน 5,403 โรง พัฒนาการเริ่มดีขึ้น คือ ไม่ได้รับรอง รอบสองแต่ได้รับการรับรองรอบสาม จำนวน 3,593 โรง ในขณะเดียวกันจากการวิเคราะห์ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยละ 40 มีสถานศึกษาที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษารอบสาม จำนวนตั้งแต่ 30 โรงขึ้นไป และที่น่ากังวล เป็นลำดับต่อไป คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามากกว่าร้อยละ 60 มีจำนวนสถานศึกษาที่ไม่ได้รับ การรับรองเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการประเมินภายนอกรอบสอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2558)

จากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้จากการดำเนินงานการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการ รับรองมาตรฐานการศึกษารอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 31 โรง จากการรายงานการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาบางแห่งยังไม่ให้ ความสำคัญกับระบบการประกันคุณภาพภายใน การบริหาร จัดการยังไม่ครบวงจร PDCA เป้าหมายของสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพของ ต้นสังกัด ส่งผลให้การประเมินไม่บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงเป็นเหตุให้ไม่บรรลุผลตามเกณฑ์ของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และไม่บรรลุผลตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา

มหาสารคาม เขต 2 ควรส่งเสริม ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน นิเทศติดตามผลสถานศึกษาใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาในดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2558)

จากสภาพปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญที่จะพัฒนาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาภายใต้กรอบและนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา โดยยึดเอาแนวทางของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกกรอบ 4 และเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ต่อเนื่องจะเกิดประโยชน์ต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการดำเนินการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

2. ได้แนวทางและคู่มือการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยมีขอบเขตในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายใน 8 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐาน 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ขอบเขตด้านประชากร ตัวอย่าง และกลุ่มให้ข้อมูล

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจากโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา และโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ในการประเมินภายนอก รอบที่สามจาก สมศ. จำนวน 429 คน

2.2 ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 205 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified

Random Sampling) ตามประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก (Simple Random Sampling)

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพ ภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) เป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้และประสบการณ์เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพภายใน

2.4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีการประกันคุณภาพภายในอยู่ระดับ ดีเยี่ยม เพื่อประกอบการร่างแนวทางการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 6 คนตามขนาดโรงเรียนเล็ก กลาง ใหญ่ โดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน

2.5 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ เป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพภายใน

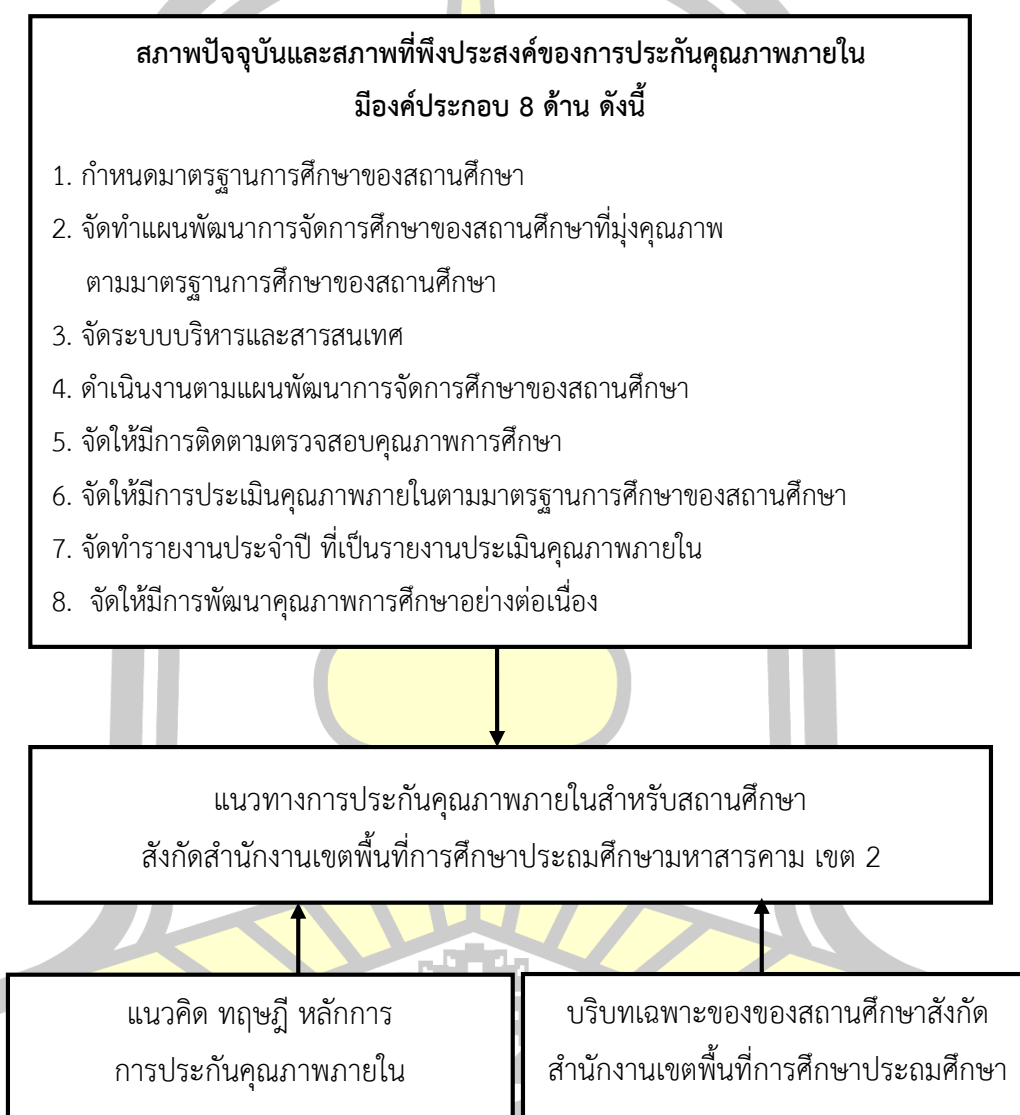
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบ ของการประกันคุณภาพ ได้ 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสรุปเป็นนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งมีคำนิยามศัพท์ในการทำวิจัยดังนี้

1. สภาพที่ประสงค์ หมายถึง ความต้องการที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่วางไว้
2. ความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการเพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และสิ่งที่ปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นหรือความต้องการจะให้เกิดขึ้น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่า สมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง
3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
5. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีกลุ่มโรงเรียน จำนวน 17 กลุ่ม มีโรงเรียน จำนวน 225 โรงเรียน
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่การกำกับดูแล โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
7. โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) หมายถึง โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในหรือโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554–พ.ศ. 2558) อยู่ในระดับดีมาก (Best Practices) จากโรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านห้วยทราย โรงเรียนบ้านเขว้าไร่ (ตรุณวิทยา) และโรงเรียนอนุบาลพยัคฆภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามขนาดโรงเรียน ขนาดละ 1 โรงเรียน
8. ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 8 ด้าน ดังนี้
 - 8.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัด สาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐาน กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ ประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

8.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านต่าง ๆ กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอก กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม ใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อ คณะกรรมการให้ความชอบ

8.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของ สถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศนำข้อมูล สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา

8.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการที่ กำหนดไว้ มีผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่ ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

8.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยการกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงพัฒนา เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจาก หน่วยงานต้นสังกัด

8.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการประเมินเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในการศึกษา ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือ ที่หลากหลายและเหมาะสม

8.7 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยการสรุป และจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัด กำหนด นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมแนวคิด เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่ผลการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.2 หลักการและความสำคัญการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.3 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553
 - 1.4 หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการภายในสถานศึกษา
 - 1.5 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.6 มาตรฐานขั้นพื้นฐานกันการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.7 แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. การพัฒนาแนวทาง
 - 2.1 ความหมายการพัฒนาแนวทาง
 - 2.2 ความสำคัญของการพัฒนาแนวทาง
3. บริบทด้านประกันคุณภาพภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ กำกับ ดูแล ส่งเสริมสถานศึกษานั้น พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพิ่มเติม พ.ศ. 2553 หมวด 6 มาตรา 47-49 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี สำหรับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งหลอมรวมการ ประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประกันคุณภาพภายนอกไว้ในฉบับเดียวกัน การประกันคุณภาพภายในนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ดังจะเห็นได้จากได้มีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายท่านดังนี้

สงบ ลักษณะ (2541) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ครบ ถ้วนตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับ ความมุ่งหวังของสังคม

สมศักดิ์ สินธุเวชอยู่ (2542) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจ ด้วยการกระทำให้ความต้องการและความสมหวังของลูกค้า ได้รับการตอบสนอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาจากภายในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนนั่นเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ดังนั้นการประเมินตนเองโดยโรงเรียน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดประเมินมาตรฐานโรงเรียนจึงเป็นการประกันคุณภาพภายใน

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะ สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนและสังคม ในปัจจุบัน และในอนาคตโดยใช้มาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนด

รุ่ง แก้วแดง (2544) ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพภายในจะต้องให้เป็น กระบวนการที่ชัดเจนทุกเรื่องมีการวางแผน มีการปฏิบัติตามแผน การประเมินและการปรับปรุง การนำเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามานั้น อาจจะไม่ช่วยเฉพาะเรื่องการประกันคุณภาพ แต่ช่วยด้านการวางแผน วงจรบริหารของผู้บริหาร วงจรการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

และวงจรการดำเนินงานของพ่อแม่ คือ ทุกคนในสังคมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสิ้น

อาร์ุง จันทวานิช (2545) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ศิริพร ขอพรกลาง (2545) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า เป็นการสร้างความมั่นใจให้ลูกค้าว่าจะได้รับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์การบริการภายใต้คุณภาพตามข้อกำหนดต่างๆ ครบถ้วนสม่ำเสมอ ซึ่งโดยปกติการประกันคุณภาพประกอบด้วยกิจกรรม 3 อย่าง คือ

1. การควบคุมคุณภาพภายใน (Internal Quality Control) เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในและต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยปกติจะใช้งบประมาณในองค์กรเองผลิตกันตรวจสอบเพื่อหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไข
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานของระบบและกลไกของการควบคุมคุณภาพที่องค์กรได้จัดทำขึ้นว่ามีสภาพที่เหมาะสมหรือไม่
3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินระบบและกลไกของการควบคุมคุณภาพที่องค์กรได้จัดทำขึ้นออกมาเป็นตัวเลข เพื่อเปรียบเทียบว่าถูกต้องกับระบบนี้หรือไม่อย่างไร

จำรัส นองมาก (2546) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประกันคุณภาพเป็นการดำเนินการตามปกติของบุคลากรทุกฝ่ายที่จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มีคุณภาพโดยนำวงจรคุณภาพของเดมิ่ง (PDCA) มาใช้ โดยทุกคนมีความตระหนักและพยายามดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่สังคมต้องการ และมีการรายงานสรุปผลการดำเนินการ เพื่อแสดงให้เห็นให้สังคมรับทราบและมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของผลผลิตของสถาบันของตน

Murgatroyd และ Morgan (1994) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาและกระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มากน้อยเพียงไร

จากความหมายของนักวิชาการข้างต้น การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง แนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยบุคลากรและหน่วยงานต้นสังกัดที่คอยสนับสนุนให้เกิดการประเมินตนเองของสถานศึกษา

และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ครูและบุคลากร คณะกรรมการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาได้เข้ามีส่วนร่วมมากขึ้น

หลักการและความสำคัญการประกันคุณภาพภายใน

หลักการและกระบวนการสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร และการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามี 3 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกัน พัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช้การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนใน สถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่เป้าหมายที่ชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่โปร่งใสและมีจิตสำนึกในการ พัฒนาคุณภาพการทำงาน และ

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงาน จะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามา มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตาม ความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมถึงมวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการ และทางการบริหารจัดการ ที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประสานสัมพันธ์กันเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่า ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบและการดำเนินงานด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา จะยึดหลักการต่อไปนี้

1. คุณภาพการศึกษาในบริบทของการประกันคุณภาพจะเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้บริโภครทั้งภายในและภายนอกคุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ

และคุณลักษณะของผู้เรียน ที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตหรือทุกระดับชั้นเรียน คุณภาพภายนอกหมายถึง ความพึงพอใจในเชิงเศรษฐกิจและสังคมระดับมหภาค ซึ่งหมายถึงความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อความอยู่รอดและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศชาติ ในการแข่งขันทางธุรกิจการค้า ทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษา และเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริง ที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกะ และ ความสมเหตุสมผล

4. การตรวจสอบ การวัดและประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับสำหรับใช้ในการวางแผน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิดหรือการตัดสินให้รางวัล หรือลงโทษ

5. คุณภาพของการออกแบบ (มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและแผนการสอน) และกระบวนการทำงาน (การเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษา เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจ แก่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ และการร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด

8. ภาวะผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจ (Commitment) ของผู้บริหารสถานศึกษา และการกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ การออกแบบและการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จะยึดหลักการร่วมพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องวางแผน

พัฒนาแผนและแผนปฏิบัติการที่เป้าหมายที่ชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่โปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 47 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่า การกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

(1) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546

(2) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“การประเมินคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของ สถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

“การประเมินคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินคุณภาพ การจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกระทำโดยสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือผู้ประเมินภายนอก

“การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ ความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

“การพัฒนาคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า กระบวนการพัฒนาการศึกษา เข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้ เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ของทุกคน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

หมวด 1 บททั่วไป

ข้อ 3 ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย

- (1) การประเมินคุณภาพภายใน
- (2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- (3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานและมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย

- (1) การประเมินคุณภาพภายนอก
- (2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ข้อ 5 ให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและการมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อ 6 ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยรายงานนั้นต่อสาธารณชน

ข้อ 7 สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

หมวด 2 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ส่วนที่ 1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 8 การประกันคุณภาพภายในที่กำหนดในส่วนนี้ ให้ใช้บังคับแก่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ไม่รวมถึงการจัดการอาชีวศึกษา

ข้อ 9 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ประกอบด้วย

(1) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (3) ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นประธานกรรมการ

(2) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรองประธานกรรมการ

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ในด้านการจัดการศึกษาการบริหารสถานศึกษา หรือการประเมินการจัดการศึกษา จำนวนไม่เกิน เก้าคนเป็นกรรมการซึ่งในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงาน มหาวิทยาลัยที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนให้เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งดูแลงาน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 10 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้

ความสามารถ

(3) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(4) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรค การเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

ข้อ 11 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีในกรณีที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทนเว้นแต่วาระของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้และให้ผู้ได้รับ แต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ในระหว่างที่กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่ เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม วาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้า รับหน้าที่

ข้อ 12 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจาก ตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ 10 ข้อ 13 คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) วางระเบียบหรือออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

(2) เสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่ สถานศึกษา โดยให้นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

(3) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(4) ปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานมอบหมาย

ข้อ 14 ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
(2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

(3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
(4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
(5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
(6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา

(7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

(8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลของ

หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งได้ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี ประกาศผ่อนผัน การปฏิบัติและวางแนวทางในการประกันคุณภาพภายในให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษานั้นแล้วรายงานให้รัฐมนตรีทราบ

ข้อ 15 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อ 15 (1) ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดและต้องครอบคลุม สารการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นด้วย

ข้อ 16 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อ 14 (2) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
- (2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนาไว้ อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- (3) กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้
- (4) กำหนดแหล่งวิทยาการภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
- (5) กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียน รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครองและองค์กรชุมชน
- (7) กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- (8) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ข้อ 17 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรม เกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ข้อ 18 ให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทราบ รวมทั้งให้เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน

หมวด 3 การประกันคุณภาพภายนอก

ข้อ 37 การประกันคุณภาพภายนอกให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายและหลักการดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (2) ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงและมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
- (3) สร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาของชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน
- (4) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- (5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
- (6) ความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกสิทธิ์ ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อ 38 ในการประกันคุณภาพภายนอก ให้สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) มาตรฐานที่วัดด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
- (2) มาตรฐานที่วัดด้วยการบริหารจัดการศึกษา
- (3) มาตรฐานที่วัดด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- (4) มาตรฐานที่วัดด้วยการประกันคุณภาพภายใน

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องทำการประเมินคุณภาพภายนอกจากมาตรฐานอื่นเพิ่มเติมจากมาตรฐานที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานประกาศกำหนดมาตรฐานอื่นได้โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

ข้อ 39 วิธีการในการประกันคุณภาพภายนอก ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานกำหนด

ข้อ 40 ในกรณีที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกแสดงว่า ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือพร้อมแสดงเหตุผลที่ไม่ผ่าน

เกณฑ์มาตรฐานแก่หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษานั้น และให้สถานศึกษานั้นปรับปรุงแก้ไข โดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและดำเนินการตามแผน เพื่อขอรับการประเมินใหม่ภายในสองปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินครั้งแรกให้สถานศึกษาเสนอแผนพัฒนาคุณภาพต่อสำนักงาน เพื่อพิจารณาอนุมัติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 41 ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในกำหนดเวลา

ข้อ 40 ให้สำนักงานรายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มี 8 ประการ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2556) รายละเอียดในแต่ละข้อ ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“มาตรฐานการศึกษา” เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา มาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีหลายระดับ เช่น มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้ง ยังมีการกำหนดมาตรฐานชั้นหลายประเภท เช่น มาตรฐานการแนะแนว มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาตรฐานลูกเสือและเนตรนารี มาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เป็นต้น แต่หากพิจารณาอย่างถี่ถ้วน จะเห็นว่ามาตรฐานทั้งหลายนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะและมีเป้าหมายคือ คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนั้นตามกฎหมายกระทรวงได้กำหนดไว้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นต้องกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและมาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและต้องครอบคลุม สาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นด้วย ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน รวมทั้งระดับปฐมวัย มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ตามหลักสูตรของสถานศึกษา นโยบายของหน่วยงานส่วนกลาง คุณลักษณะพิเศษของผู้เรียนที่ สถานศึกษา ท้องถิ่นและชุมชนคาดหวัง เช่น ความมีสำนึกรักบ้านเกิด การเป็นยูวเกษตรกร การอนุรักษ์อาชีพท้องถิ่น/พื้นบ้าน การมีทักษะในอาชีพ (อาชีพใดอาชีพหนึ่ง) ความสามารถเฉพาะ ทางด้านใดด้านหนึ่ง เป็นต้น นำมาสังเคราะห์หลอมรวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษาอย่างไรก็ตามสถานศึกษาต้องพึงตระหนักเสมอว่า มาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นนั้น ควรมีการระบุตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบของมาตรฐานนั้น ๆ ให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและความเข้าใจตรงกันในการวัดและประเมินและการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรฐานนั้น ควรประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแห่งนั้น ๆ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน นักปราชญ์/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/แหล่งความรู้ใกล้เคียง เจ้าของกิจการ/สถานประกอบการในชุมชน บุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อทุกคนที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันว่าคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่ร่วมกันกำหนด จึงมีความเต็มใจและยินดีที่จะผลักดัน สนับสนุนและทำงานร่วมกับสถานศึกษาให้พัฒนาไปสู่เป้าหมายได้ในเวลาอันรวดเร็วและยั่งยืน

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแผน (Plan) เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ กิจกรรม วิธีการที่ได้ผ่านการคิดมาแล้วล่วงหน้า โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิดและพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ สำหรับเป็นเครื่องชี้นำการดำเนินการใด ๆ สอดรับกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร การวางแผนมักมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและกรอบเวลาของการดำเนินการตามแผนอย่างชัดเจนในสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผน 2 ประเภท คือ

2.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่มีรอบระยะเวลาการพัฒนาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปี หรือแผน 5 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนประเภทนี้จะสะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้ (Strategic Plan/Improvement Plan)

2.2 แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan / Operation Plan) ซึ่งแตกออกมาจากแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการดำเนินงานเป็นรายปี แผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีควรมีจุดเน้นที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมนอกจากความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลา สถานที่ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบแล้ว สถานศึกษาต้องกำหนดกิจกรรมการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ราบรื่น คล่องตัว มีการประเมินตนเอง อันนำไปสู่การได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปเขียนรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องผ่านการคิดและวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์มาแล้วอย่างรอบด้านและรอบคอบโดยอาจใช้วิธี SWOT Analysis, Balanced

Scorecard หรือวิธีการอื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสมสำหรับเป็นเข็มทิศชี้้นำการดำเนินงานตามกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาวางเป้าหมายไว้ ส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจะมีการระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากรและกรอบเวลาของการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจนในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถตรวจสอบตนเองได้ว่าเป็นแผนพัฒนาที่มีคุณภาพหรือไม่โดยพิจารณาจากประเด็นที่กฎกระทรวงกำหนดให้ต้องดำเนินการ ดังนี้ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ กำหนดแหล่งวิทยาการภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ กำหนดบทบาท หน้าที่ ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครองและองค์กรชุมชนกำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในทศวรรษหน้านั้น สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญต้องเข้าใจบริบทและความต้องการของสถานศึกษาเอง โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ทั้งผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินภายนอก ผลการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาผลการทดสอบระดับชาติ รวมทั้งผลการวิจัยจากการทำวิจัยชั้นเรียนของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน โครงการ/กิจกรรมหรือนวัตกรรมที่นำมาใช้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาและความต้องการใช้แหล่งวิทยาการที่อยู่ใกล้เคียงให้เป็นประโยชน์ และที่สำคัญมากที่สุดประการหนึ่ง คือ บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีจิตสำนึกร่วมในการจัดการศึกษาให้ถึงเป้าหมายที่หวังไว้ร่วมกัน

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดระบบการบริหารสถานศึกษาและระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

3.1 การจัดระบบบริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสามารถจัดระบบบริหาร

โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เทคนิคการบริหารและการจัดการให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย เช่น การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA : Plan Do Check Act) ของเดมมิ่ง

(Deming Cycle) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (TQM) เป็นต้น การจัดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดที่มีการแบ่งงานเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ การบริหารงานตามโครงสร้างของสถานศึกษาสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษจำเป็นต้องมีคณะกรรมการหลายระดับหลายฝ่ายนับตั้งแต่ระดับบริหาร/อำนวยการ ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับชั้น หรือมีการตั้งคณะทำงานเฉพาะขึ้น เพื่อรับผิดชอบงานเป็นคราว ๆ ไป สถานศึกษาขนาดกลาง ซึ่งดูจะมีความคล่องตัวมากที่สุดก็จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดผู้รับผิดชอบงานที่เหมาะสม เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้มากที่สุด สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กควรเน้นลักษณะการทำงานแบบบูรณาการ เช่น รวมงานวิชาการและงานงบประมาณไว้ด้วยกันเพราะทุกงานต้องเกี่ยวข้องกับการใช้เงิน หรือรวมงานวิชาการกับงานบุคลากรเพราะการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนต้องเกี่ยวข้องกับครู ครูทุกคนต้องทำงานบริหารทั่วไปได้ เป็นต้น การทำงานในรูปคณะกรรมการอาจมีความจำเป็นน้อยมากสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กเพราะบุคลากรมีอยู่เพียงไม่กี่คน ดังนั้นทุกคนจึงต้องมีแผนการทำงานของตนเองควบคู่กับแผนการสอนด้วยเพื่อเป็นการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะตามวงจรคุณภาพมีการปรับปรุงงานทันทีที่พบว่าไม่ทำงานก็ค้าง จึงมีเวลาให้กับการพัฒนาการเรียนการสอนได้เต็มที่

3.2 การจัดระบบสารสนเทศ

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาสืบค้นได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้รับผิดชอบดูแลสารสนเทศของสถานศึกษาต้องทำงานอย่างมีระบบโดยมีการกำหนดกรอบการเก็บข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นวางแผนการเก็บข้อมูลซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายความตระหนักถึงความจำเป็นในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและให้ข้อมูลที่ถูกต้องข้อมูล และสารสนเทศทั้งหลายล้วนต้องได้จากครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาทั้งสิ้น เมื่อมีความเข้าใจที่ถูกต้อง การได้มาซึ่งข้อมูลก็มีความถูกต้องและได้ข้อมูลที่ปัจจุบัน เช่น ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน วิธีการ/รูปแบบ/นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู วิธีการ/รูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา สถิติและผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาวิธีการ/จำนวนครั้ง/จำนวนโครงการที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันพัฒนาเพื่อสร้างให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลและสารสนเทศที่นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นที่สุดคือ ข้อและสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียนสถานศึกษาจะต้องจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลและต้องทำให้เป็นปัจจุบันในทุกภาคเรียนเพื่อการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานได้

ทันเหตุการณ์ การมีระบบข้อมูลและสารสนเทศจึงจะนับว่าได้ประโยชน์อย่างแท้จริง การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศสามารถจัดเก็บในรูปของแฟ้มเอกสารหรือจัดเก็บโดยใช้ระบบต่าง ๆ จากคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษาปัจจุบันสถานศึกษาขนาดใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการบันทึกข้อมูลประมวลผล แล้วสรุปเป็นสารสนเทศ เพื่อการใช้งานได้ทันที เช่นเดียวกันสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งมีบุคลากรไม่เพียงพอควรใช้คอมพิวเตอร์ในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศเช่นเดียวกันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยลดภาระในเรื่องนี้ได้อย่างมาก

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ทาง

การทำงานเพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายมีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่ไม่ขัดแย้งกัน แต่แผนจะไม่มี ความหมาย ถ้าการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ดำเนินงานตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการควมคู่กับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและระบบคุณธรรม ย่อมสร้างคนที่มีคุณภาพให้เกิดขึ้นได้ไม่ยากนักผู้บริหารจะทำหน้าที่จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศงานของบุคลากรทุกคน/ทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตาม แผนที่กำหนดไว้ให้ความสำคัญการดำเนินงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติวิสัย ครูต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพและเต็มเวลา แบ่งเวลาหรือบริหารเวลาในการ ปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลสำเร็จตามแผนทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องจะปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทของ ตนเองอย่างดีที่สุดและภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญ ของการพัฒนาสถานศึกษาผู้บริหารจึงควรเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรทุกคน/ ทุกฝ่ายให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงการจัดทำรายงาน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นแนวโน้ม การปฏิบัติงานว่าดีขึ้นหรือกำลังถดถอยลงและควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเร่งพัฒนาในเรื่องใดบ้าง

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จึงควรกระทำทุกปี ถือเป็นการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องการดำเนินงานทำได้ทั้งระหว่างและหลังการดำเนินงานโดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนเป็นอันดับแรก และเชื่อมโยงถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ รวมถึงเอกลักษณ์ของสถานศึกษาด้วย ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษามีหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย โดยให้ดำเนินการติดตามตรวจสอบอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีทั้งนี้ ในส่วนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาภายในเขตการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพและได้รับประโยชน์จากการติดตามตรวจสอบครบถ้วน กรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาใดมีสถานศึกษาในความดูแลรับผิดชอบจำนวนไม่มาก ควรมีการติดตามตรวจสอบเป็นประจำทุกปี ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีสถานศึกษาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบจำนวนมาก ไม่สามารถตรวจสอบให้ครบได้ภายใน 3 ปี ก็ควรมีการประสานงานโดยอาศัยบุคลากร/ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถมาร่วมปฏิบัติการได้ ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานในการออกติดตามตรวจสอบ มีการกำหนดรอบการตรวจสอบที่ชัดเจน ซึ่งประเด็นการตรวจสอบต้องสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการแจ้งผลการตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ เปิดเผยผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนทราบด้วยประโยชน์จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผู้ปกครอง ชุมชนหรือแม้แต่ผู้เรียนเองรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาและหาทางปรับปรุงและพัฒนาาร่วมกัน รวมทั้งนำผลการตรวจสอบคุณภาพไปปรับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหรือแผนปฏิบัติการประจำปีและใช้เป็นข้อมูลเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย

6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในเป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา

ของสถานศึกษาหรือไม่นำผลการประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันทีเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การประเมินภายในถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาหรือการประเมินตนเอง (Self-Evaluation) การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาควรยึดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นหลักแต่อย่างไรก็ตามควรสะท้อนภาพความสำเร็จที่ชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้าน ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับชั้น พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน โดยระบุได้ถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน กลุ่มผู้เรียนที่มีคุณลักษณะยังไม่เป็นไปตามที่พึงประสงค์ เพราะข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่ อันนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการต่อไป

2. คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้วในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบจากเอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นต้น

7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
จากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสถานศึกษาสามารถสรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและถือว่าเป็นรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้สถานศึกษาต้องมีการะในการจัดทำรายงานหลายเล่ม การจัดทำรายงานประจำปีถือเป็นเรื่องปกติที่สถานศึกษาต้องจัดทำหลังการจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปีทั้งนี้ นอกจากเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว สถานศึกษาต้องเปิดเผยรายงานนั้นต่อสาธารณชนด้วย รายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษานี้จะนำไปเป็นฐานข้อมูลและหลักฐานยืนยันการพัฒนาสถานศึกษาสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบของรายงานประจำปีได้ตามความเหมาะสมโดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่ายนำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญอาจแบ่งออกเป็น ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) แผนการพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ผลการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา และ 4) สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้

8. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ความยั่งยืนของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนในทางที่

ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในผลการตรวจสอบคุณภาพ ผลประเมินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นฐานวางแผนพัฒนาทุกระยะหรือทุกรอบการพัฒนา กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นสถานศึกษาต้องยึดคุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเองจัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและดำเนินงานตามแผนด้วยจิตสำนึกที่ว่า “การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นภาระงานปกติที่ทุกคนจะต้องรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน การดำเนินงานมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนทั้งสถานศึกษา” การทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้นสถานศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สร้างจิตสำนึก การพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยถือว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นวัฒนธรรมการทำงานปกติของสถานศึกษา
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างเด่นชัด เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกันจัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและดำเนินงานตามแผนโดยเน้นระบบคุณภาพมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามรอบระยะเวลาที่เหมาะสมและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. นำผลประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือจากหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างชาญฉลาด
4. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ตลอดเวลา เกิดทีมผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ อย่างหลากหลาย จนได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรอื่นๆ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง มาตรฐานการศึกษา ดังนี้
1. ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาประกาศใช้

2. พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา

3. กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้

4. ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2556) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาว่าเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดล (2559) ได้กล่าวถึง มาตรฐานการศึกษาว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

ตาราง 1 วิเคราะห์การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นักวิชาการ			
	สมศ. (2553)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2556)	มหาวิทยาลัยมหิดล (2559)	รวม
1. วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด	✓	✓	✓	3
2. สาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐาน	✓	✓	✓	3
3. กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ	✓	✓	✓	3
4. ประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	✓	✓	✓	3

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามี

4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด 2) สาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐาน 3) กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ 4) ประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

1. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำ โดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร (What) ทำไมจึงต้องทำ (Why) ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำกันที่ไหนบ้าง (Where) และจะกระทำกันอย่างไร (How)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น
2. กำหนดเป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
3. กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
5. กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กร หน่วยงาน ชุมชนและท้องถิ่น
7. กำหนดการใช้งบประมาณ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรม โครงการ
8. เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ
9. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
10. กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน
11. เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี (2556) สถานศึกษาจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา ได้แก่

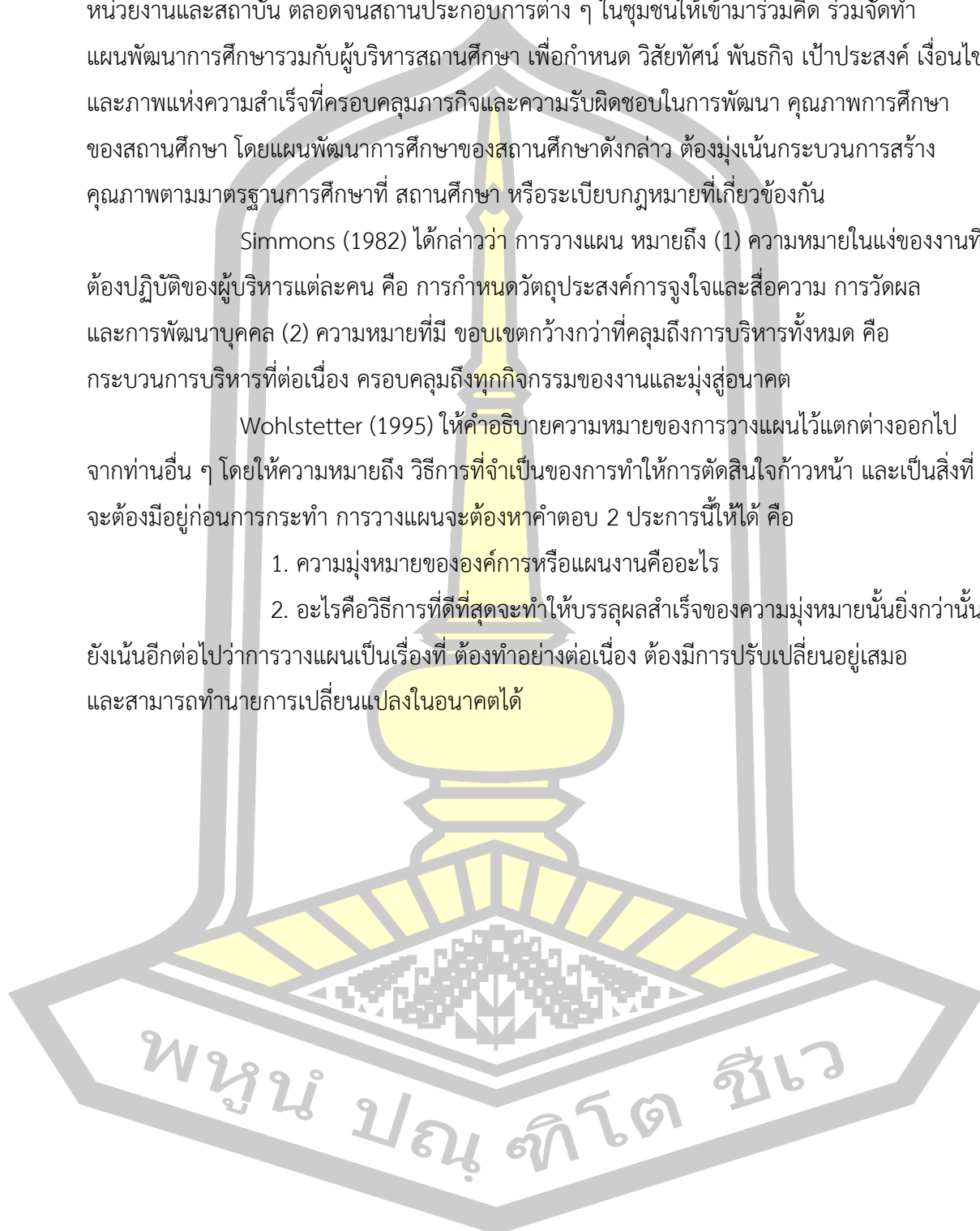
ผู้แทนของครูผู้สอน ผู้แทนของกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้เรียน ผู้แทนขององค์การ หน่วยงานและสถาบัน ตลอดจนสถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชนให้เข้ามาร่วมคิด ร่วมจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ เงื่อนไข และภาพแห่งความสำเร็จที่ครอบคลุมภารกิจและความรับผิดชอบในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา โดยแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว ต้องมุ่งเน้นกระบวนการสร้าง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ สถานศึกษา หรือระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกัน

Simmons (1982) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง (1) ความหมายในแง่ของงานที่ ต้องปฏิบัติของผู้บริหารแต่ละคน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การมุ่งใจและสื่อความ การวัดผล และการพัฒนาบุคคล (2) ความหมายที่มี ขอบเขตกว้างกว่าที่คลุมถึงการบริหารทั้งหมด คือ กระบวนการบริหารที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมของงานและมุ่งสู่อนาคต

Wohlstetter (1995) ให้คำอธิบายความหมายของการวางแผนไว้แตกต่างออกไป จากท่านอื่น ๆ โดยให้ความหมายถึง วิธีการที่จำเป็นของการทำให้การตัดสินใจก้าวหน้า และเป็นสิ่งที่ จะต้องมียู่ก่อนการกระทำ การวางแผนจะต้องหาคำตอบ 2 ประการนี้ให้ได้ คือ

1. ความมุ่งหมายขององค์การหรือแผนงานคืออะไร
2. อะไรคือวิธีการที่ดีที่สุดจะทำให้บรรลุผลสำเร็จของความมุ่งหมายนั้นยิ่งกว่านั้น

ยังเน้นอีกต่อไปว่าการวางแผนเป็นเรื่องที่ ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ และสามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

ตาราง 2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นักวิชาการ	อนันต์ เกตุวงศ์ (2541)	สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (2553)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประเมินศึกษาสุราษฎร์ธานี (2556)	Wohlsetter (1995)	Simmons (1982)	รวม
1. วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น		✓	✓		✓		3
2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ด้านต่าง ๆ		✓	✓	✓	✓		4
3. กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓		5
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก ภายนอก		✓	✓				2
5. กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน	✓	✓	✓		✓		4
6. กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม	✓	✓	✓		✓		4
7. ใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพ		✓	✓				2
8. เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะ กรรมการให้ความเห็นชอบ	✓	✓	✓	✓			4
9. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	✓	✓		✓	✓		4
10. กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่ การปฏิบัติที่ชัดเจน		✓		✓			2
11. เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะ กรรมการให้ความเห็นชอบ	✓	✓	✓	✓			4

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มี 11 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น 2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านต่าง ๆ 3) กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 4) กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอก 5) กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน 6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม 7) ใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 8) เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 9) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 10) กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน 11) เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการให้ความชอบ

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543) ได้กล่าวถึง การบริหารและสารสนเทศไว้ว่า เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อให้การดำเนินการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นไปอย่างมีระบบ มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้วางนโยบายในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทุกส่วนราชการ หน่วยงาน ตลอดจนสถานศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนี้

1. เร่งรัดดำเนินการ พัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวหน้าเทียบทันประสาน สัมพันธ์กับแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. จัดระบบสารสนเทศเพื่อบริการประชาชนให้รับรู้ รับทราบ และสามารถตรวจสอบ ข่าวสารข้อมูล เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและการดำรงชีวิต
3. เร่งดำเนินการพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการบริการ การติดตามแผนงาน/โครงการ งบประมาณ พัฒนาและบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา
4. จัดให้มีองค์การรับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศที่ให้ข้อมูลโดยตรงต่อผู้บริหาร สูงสุดของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรสารสนเทศทุกส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ
5. จัดให้มีระบบการทำงานที่ประสานสัมพันธ์ จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ และเครือข่าย เพื่อใช้ร่วมกันในส่วนกลาง เขตการศึกษา จังหวัด และอำเภออย่างเหมาะสม
6. จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่จะจัดกระจายในหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีโครงสร้างที่สามารถประมวลผลในภาพรวมของกระทรวงได้อย่างเป็นระบบ เป็นมาตรฐานเดียวกัน

7. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในทุกรูปแบบ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทักษะ และประสิทธิภาพให้ทันต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและครอบคลุมที่จะรองรับบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในระดับปฏิบัติและระดับบริหาร

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2546) ได้ให้ความหมายของ การบริหารจัดการระบบสารสนเทศว่า เป็นการผลิต จัดเก็บ ประมวลผล ค้นหา และเผยแพร่สารสนเทศโดยจัดให้มีระบบสารสนเทศ และการจัดการกระแสของสารสนเทศ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง การบริหารและสารสนเทศ ไว้ว่า

1. จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 2. กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการหรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด
 3. นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนา
- เอเบลล์ และออสโบล (Abell and Oxbrow, 2011) ได้ให้ความหมายของ การบริหารจัดการระบบสารสนเทศว่า เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่การผลิต การประสานงาน การจัดเก็บ การค้นคืน และการเผยแพร่ ' สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นสารสนเทศจะมีรูปแบบใดอยู่ภายในหรือมาจากภายนอกองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ตาราง 3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

องค์ประกอบ	นักวิชาการ				รวม
	กระทรวงศึกษาธิการ (2543)	สมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2546)	สมศ. (2553)	(Abell and Oxbrow, 2011)	
1 จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ	✓	✓	✓	✓	4
2 กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศ	✓	✓	✓	✓	4
3 นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา	✓		✓		2

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ 2) กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศ 3) นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรมโครงการ ที่กำหนดไว้

2. ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

บัณฑิตวิทยาลัย (2554) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารจะทำหน้าที่จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดูแล กำกับ ติดตาม และนิเทศงานของบุคลากรทุกคน/ทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ให้ความสำคัญการดำเนินงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติวิสัย ครูต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพและเต็มเวลา แบ่งเวลาหรือบริหารเวลาในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีได้อย่างเหมาะสมและบรรลุผลสำเร็จตามแผน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องจะปฏิบัติตามหน้าที่ และบทบาทของตนเองอย่างดีที่สุด และภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน

พหุ ประสิทธิภาพ

ตาราง 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์กรประกอบ	นักวิชาการ		
	สมศ. (2553)	ปริญญาดุษฎีบัณฑิต	รวม
1 นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการ ที่กำหนดไว้	✓	✓	2
2. ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด	✓	✓	2

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามี 2 องค์กรประกอบ ประกอบด้วย 1) นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ 2) ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ประจักษ์ บุญยัง (2540) การตรวจสอบการดำเนินงานสามารถแบ่งได้เป็น

4 ขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ คือ

1. การวางแผนการตรวจสอบ (Planning) ขั้นตอนของการวางแผนเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในหลาย ๆ ช่วงของการดำเนินงาน และยังเกี่ยวเนื่องไปถึงการคาดการณ์หรือการกำหนดแผนหรือแนวการตรวจสอบอีกด้วย ซึ่งถ้าหากตัดสินใจด้วยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เพียงพอแล้ว อาจทำให้การตรวจสอบครั้งนั้นหรือเรื่องนั้นไม่ประสบความสำเร็จได้ ฉะนั้น ผู้ตรวจสอบจะต้องให้ความสำคัญกับขั้นตอนการวางแผนอย่างมาก

2. การปฏิบัติงานตรวจสอบ (Examination) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ การรวบรวมข้อมูล หลักฐาน และจัดทำกระดาศทำการกับการสรุปประเด็นข้อตรวจพบ

3. การรายงาน (Reporting) รายงานการตรวจสอบ เป็นเอกสารสรุปผลการตรวจสอบที่สมบูรณ์ที่สุดของกระบวนการตรวจสอบทั้งหมด ซึ่งจะแสดงว่า ตลอดระยะเวลาที่ได้

ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ อุปกรณ์หรือเครื่องมือไปนั้นได้พออะไรบ้าง รายงานการตรวจสอบจึงเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตรวจสอบได้ระดับหนึ่ง

4. การติดตามผล (Follow-up) การติดตามผลในที่นี้เป็นการติดตามผล การดำเนินการแก้ไขปัญหาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของรายงานการตรวจสอบ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นเพราะจะทำให้ทราบว่าข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะตามรายงานนั้นได้ถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานหรือไม่ ระบบการติดตามผลที่เหมาะสมจะทำให้รายงานการตรวจสอบมีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานโดยรวม และเป็นที่ยอมรับแก่หน่วยรับตรวจมากขึ้น

สำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา
2. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
3. รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา
4. เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2555) ได้อธิบายขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 - 1.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 องค์ประกอบ คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในและ 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

- 1.2 ประชุมวางแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาร่วมกันกับคณะกรรมการติดตามตรวจสอบของเขตพื้นที่ ตลอดจนปรึกษาหารือ อภิปรายแสดงความคิดเห็น

เพื่อให้เข้าใจถึงเครื่องมือการติดตามตรวจสอบ วิธีการเก็บข้อมูลหลักฐาน เกณฑ์ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 แบ่งหน้าที่ผู้ติดตามตรวจสอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายใน 8 องค์ประกอบ ตามกฎกระทรวงฯ

1.4 จัดทำปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่อาจใช้เวลา 2 วัน หรือโรงเรียนขนาดเล็ก 1 วัน เป็นต้น และแจ้งให้สถานศึกษาที่ได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทราบ

2. ขั้นระหว่างการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.1 ตรวจสอบเอกสารอ้างอิงในแต่ละองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 8 องค์ประกอบ มีการตรวจสอบความถูกต้องจากข้อมูลหลาย ๆ แห่ง โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลระหว่างการติดตามตรวจสอบคุณภาพ คณะผู้ติดตามตรวจสอบควรบันทึกข้อมูลที่ค้นพบ เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงในการสรุปผลการติดตามตรวจสอบการบันทึกข้อมูล ควรจะจดบันทึกโดยทันที เพื่อให้ข้อมูลมีความแม่นยำ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดที่ควรบันทึกประกอบด้วย วัน เวลา สถานที่ ชื่อผู้รับการสัมภาษณ์ รายละเอียดของกิจกรรมหรือโครงการ ชื่อเอกสาร กระบวนการปฏิบัติงานและผลลัพธ์จากการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2.2 รายงานผลการติดตามตรวจสอบขั้นต้นอย่างไม่เป็นทางการ โดยเชิญผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมฟังผลการติดตามตรวจสอบของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยต้นสังกัด พร้อมทั้งให้ข้อสังเกต ชี้แนะ และให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษา ทั้งนี้ ให้คณะผู้ติดตามตรวจสอบให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่สถานศึกษามีการซักถาม

3. ขั้นดำเนินการหลังการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3.1 ตรวจสอบความครบถ้วน ความชัดเจนของข้อมูล เอกสารสนับสนุนหรือเอกสารอ้างอิงที่เพียงพอ และเชื่อถือได้ตามองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.2 เขียนรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ และมาตรการเร่งรัดกระบวนการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาใน 8 องค์ประกอบ ตามกฎกระทรวงฯ

3.3 นำเสนอรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยต้นสังกัดต่อสถานศึกษา และสาธารณชนทราบ พร้อมทั้งนำผลจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยต้นสังกัดเตรียมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ (2557) ได้อธิบายแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีขั้นตอนดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบ
 - 1.1 จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน
 - 1.2 ทำความเข้าใจให้กับคณะทำงานเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่และมีทักษะ
- การปฏิบัติงาน
 - 1.3 ปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน
2. การติดตามตรวจสอบ
 - 2.1 จัดทำแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 - 2.2 กำหนดแนวทาง/กระบวนการ /ปฏิทินที่ชัดเจน
3. จัดทำกรอบ/ขอบข่ายการติดตามตรวจสอบที่ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้
 - 3.1 วิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา
 - 3.2 แผนปฏิบัติการประจำปี
 - 3.3 การเรียนการสอน
 - 3.4 งานวิชาการและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 3.5 การบริหารและการจัดการสถานศึกษา
4. จัดทำเครื่องมือการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับขอบข่ายการติดตามตรวจสอบ
5. จัดทำแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 - 5.1 ดำเนินการนิเทศติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
 - 5.2 ใช้กิจกรรมการติดตามตรวจสอบที่หลากหลายเช่นการศึกษาเอกสาร
- การสังเกตการเรียนการสอนเป็นต้น
6. นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์
 - 6.1 นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานใน
 - ปรับปรุงการปฏิบัติงาน
 - 6.2 นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นข้อมูลในการจัดทำ
 - รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี

ตาราง 5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบ	นักวิชาการ				
	ประจักษ์ บัญย (2540)	สมศ. (2553)	สำนักทดสอบทางการศึกษา (2555)	สพป.บุรีรัมย์ (2557)	รวม
1. กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	✓	✓	✓	✓	4
2. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	✓	✓	✓	✓	4
3. รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา	✓	✓	✓	✓	4
4. เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด		✓	✓	✓	3

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3) รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา 4) เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย 3 คน ที่ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่หน่วยงานต้นสังกัดขึ้นทะเบียนไว้ อย่างน้อย 1 คน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

2. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2556) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การควบคุม ติดตามการดำเนินงาน และประเมินคุณภาพ 2) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพ และ 3) การนำผลการประเมินคุณภาพไปทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปริญญ์รอยแยลส์วิทยาลัย (2556) การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาควรยึดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นหลัก ควรสะท้อนภาพความสำเร็จที่ชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้าน ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับชั้น พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน โดยระบุได้ถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาในการอ่าน คณิตวิเคราะห์ และเขียน กลุ่มผู้เรียนที่มีคุณลักษณะยังไม่เป็นไปตามที่พึงประสงค์ เพราะข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่ อันนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการต่อไป
2. คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาสถานศึกษาสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้วในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบจากเอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นต้น

พหุบัน ปณฺ ติโต ชีเว

ตาราง 6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นักวิชาการ			รวม
	สมศ. (2553)	มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2556)	ปริญญ์ร้อยแปดวิทยาลัย (2556)	
1. ให้มีคณะกรรมการประเมิน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน	✓	✓	✓	3
2. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม	✓	✓	✓	3

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ให้มีคณะกรรมการประเมินเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในการศึกษา 2) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

7. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2552) ได้กล่าวถึงสรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในดังนี้ แผนพัฒนาคุณภาพศึกษาเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทที่จะกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินงานตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกันนั้น

1. เพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม สนับสนุน ส่งเสริม การดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

4. เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้แนวทางในการเรียนรู้และสามารถกำหนดบทบาทของตนเองได้ถูกต้อง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. สรุปรูปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา ตามรูปแบบที่ หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

2. นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

3. เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปริญญ์ร้อยแอสส์วิทยาลัย (2556) ได้กล่าวถึงสรุปรูปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายในดังนี้ การจัดทำรายงานประจำปี ถือเป็นเรื่องปกติที่สถานศึกษา ต้องจัดทำหลังการจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปี ทั้งนี้ นอกจากเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว สถานศึกษาต้องเปิดเผยรายงานนั้นต่อ สาธารณชนด้วย รายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษานี้ จะนำไป เป็นฐานข้อมูลและหลักฐานที่ยืนยันการพัฒนาสถานศึกษาสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกด้วย สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบของรายงานประจำปีได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย นำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญอาจแบ่ง ออกเป็น 4 ส่วน คือ 1. ข้อมูลพื้นฐาน 2. แผนการพัฒนาการจัดการศึกษา 3. ผลการพัฒนาตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 4. สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้

ตาราง 7 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นักวิชาการ	อำนวยการ (2552)	สมศ. (2553)	ปริญญาดุษฎีบัณฑิต (2556)	รวม
		อำนวยการ (2552)	สมศ. (2553)	ปริญญาดุษฎีบัณฑิต (2556)	รวม
1. สรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด		✓	✓	✓	3
2. นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ			✓	✓	2
3. เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			✓	✓	2

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) สรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด 2) นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 3) เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึงการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องดังนี้

1. ส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จนเป็นวัฒนธรรมในการทำงานปกติของสถานศึกษา

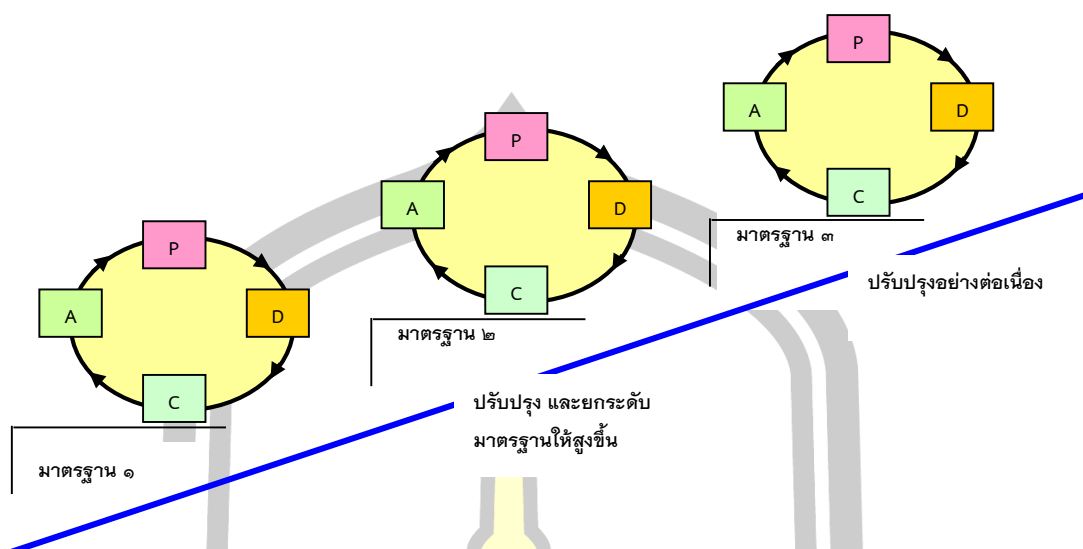
2. นำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเลือกสรรข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3. เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา

ปริญญ์รอยแยลส์วิทยาลัย (2556) ได้กล่าวถึง การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่องดังนี้ การทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น สถานศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สร้างจิตสำนึกการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยถือว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นวัฒนธรรมการทำงานปกติของ สถานศึกษา
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างเด่นชัด เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน จัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสม เพื่อสร้าง ความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน จัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและดำเนินงาน ตามแผนโดยเน้นระบบคุณภาพ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามรอบระยะเวลาที่ เหมาะสม และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. นำผลประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมินตนเอง หรือจากหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการใช้ข้อมูลและ สารสนเทศอย่างชาญฉลาด
4. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ตลอดเวลา เกิดทีมผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ อย่างหลากหลาย จนได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยน ความรู้กับองค์กรอื่น ๆ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (2556) ได้กล่าวถึง การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องดังนี้ ผลการประเมินของสถานศึกษามีลักษณะ เป็นสารสนเทศ ดังนั้น สถานศึกษาควรนำผลการประเมินทั้งผลการประเมินคุณภาพภายใน และผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาพิจารณาร่วมกันเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ แล้วนำผลการประเมินดังกล่าวมาพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 2 วงจรการใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากภาพประกอบ 2 อธิบายได้ว่าเมื่อสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามวงจรคุณภาพ PDCA ไปบรรลุเป้าหมายคุณภาพตามมาตรฐานตำแหน่งที่ 1 แล้ว สถานศึกษาก็ต้องพัฒนา มาตรฐานให้สูงขึ้นตามมาตรฐานตำแหน่งที่ 2 และ 3 โดยดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามวงจร PDCA เพื่อกำหนดแผนงานใหม่ โดยใช้ผลการประเมินมากำหนดแผนงานว่าจะสามารถพัฒนาไปถึงมาตรฐาน ตำแหน่งที่ 2 และ 3

ตาราง 8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบ	นักวิชาการ	สมศ. (2553)	ปริญญ์ร้อยแปดสิบห้า (2556)	สพม.อุดรธานี เขต 3 (2556)	รวม
1 ส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง		✓	✓	✓	3
2. นำผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง		✓	✓	✓	3
3 เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา		✓		✓	2

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา

ตาราง 9 สรุพอค์ประกอบประกันคุณภาพภายใน

องค์ประกอบประกัน คุณภาพภายใน	ตัวชี้วัด
1 กำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	1) วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด 2) สาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐาน 3) กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ 4) ประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
2 การจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	1) วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น 2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านต่าง ๆ 3) กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 4) กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอก 5) กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน 6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม 7) ใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 8) เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการ ให้ความเห็นชอบ 9) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 10) กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปี สู่การปฏิบัติที่ชัดเจน 11) เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการ ให้ความชอบ

ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบประกัน คุณภาพภายใน	ตัวชี้วัด
3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	1) จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ 2) กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศ 3) นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา
4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1) นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ 2) ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่ได้
5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3) รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา 4) เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด
6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	1) ให้มีคณะกรรมการประเมินเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในการศึกษา 2) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบประกัน คุณภาพภายใน	ตัวชี้วัด
7 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา	1) สรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน ประเมินคุณภาพภายใน ตามรูปแบบที่หน่วยงาน ต้นสังกัดกำหนด 2) นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 3) เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	1) ส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) นำผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาการบริหาร อย่างต่อเนื่อง 3) เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา

จากตาราง 9 การสรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบประกันคุณภาพภายใน
ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกาศค่าเป้าหมายให้
ผู้เกี่ยวข้องทราบ 2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและ
สารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การจัดให้มีการ
ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน
การศึกษาของสถานศึกษา 7) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ
ที่จะนำไปสู่การนิยามองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบประกันคุณภาพภายใน ดังหัวข้อที่จะ
กล่าวต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์มาตรฐานและ
ตัวชี้วัดสาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐาน กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ ประกาศค่าเป้าหมายให้
ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านต่าง ๆ กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอก กำหนดบทบาทหน้าที่อย่าง ชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม ใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพ เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบจัดทำแผนปฏิบัติ การประจำปี กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน เสนอแผนปฏิบัติ การประจำปีต่อคณะกรรมการให้ความชอบ

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหาร ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศ นำข้อมูล สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการที่ กำหนดไว้ มีผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่ ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนด ผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ให้มีคณะกรรมการประเมินเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน การศึกษา ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

7. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การสรุป และจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัด กำหนด นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การส่งเสริมแนวคิด เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมิน

คุณภาพภายในพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา

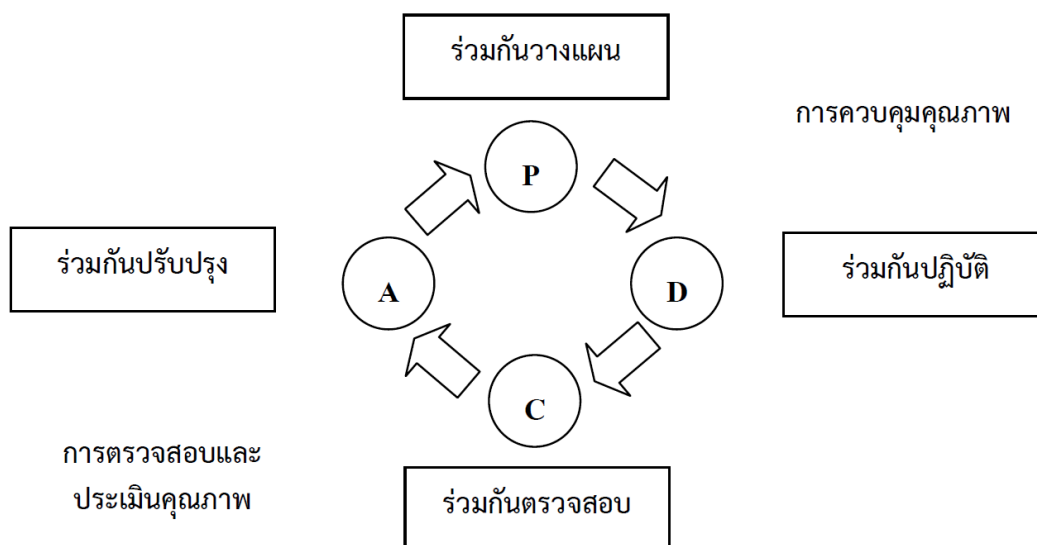
สรุปได้ว่า หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินตามองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายใน ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวถึง กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพ มี 3 ขั้นตอนซึ่งมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร (PDCA) คือ

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพเป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในรับเขตพื้นที่การศึกษากระทรวง และระดับกระทรวง ส่วนกระบวนการประกันคุณภาพในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การร่วมกันวางแผน (Planning) 2) การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Doing) 3) การร่วมกันตรวจสอบ (Checking) และ 4) การร่วมกันปรับปรุง (Action) เมื่อพิจารณากระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประเมินคุณภาพและแนวคิดของการบริหารแบบครบวงจรจะเห็นว่ามีคุณสมบัติสอดคล้องกัน ดังภาพประกอบ 2

พหุ ม บณ สก โต ชีเว

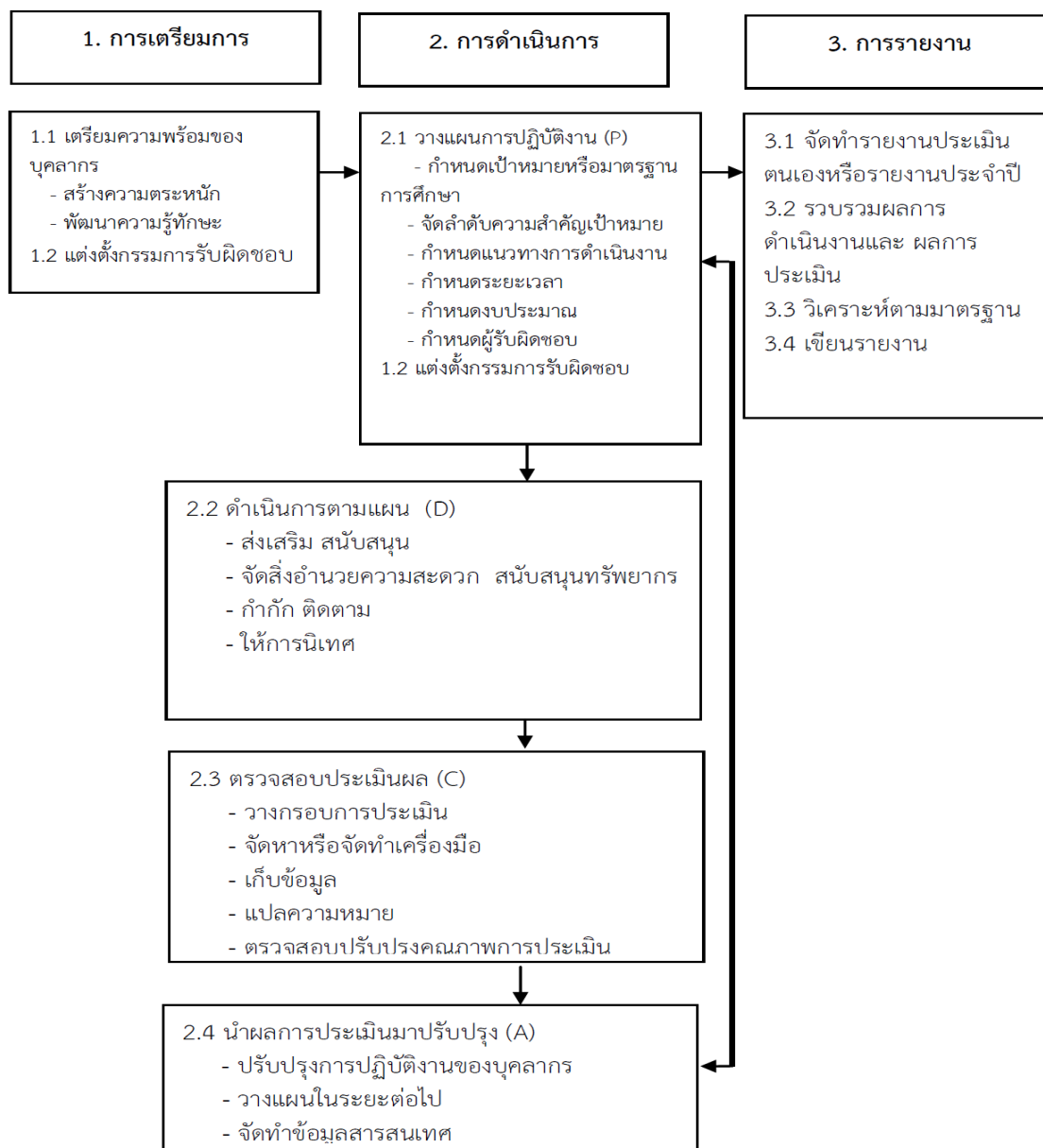

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543)

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดของการประเมินคุณภาพและการบริหารแบบครบวงจร

จากภาพประกอบ 3 การควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพ เป็นกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง โดยการควบคุมคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน และร่วมดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตามและประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความอุ่นใจและเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนดังภาพประกอบ 4

พหุ มณ สิทธิ ชีเว

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบประกอบผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยยึดวงจรบริหารคุณภาพตามแนวคิดเชิงระบบ (PDCA) ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ โดยการเตรียมการที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรปัญหาสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายในก็คือ การบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานตามปกติ และเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ นอกจากนั้นบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน จำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยอาจดำเนินการดังนี้

1.1.1 การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องร่วมกันทำเป็นทีม จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลุกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันไปคนละทิศ คนละทางและมามีทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะทำให้สำเร็จได้ยาก ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะต้องปรับความคิดของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อนโดยรูปแบบที่ควรใช้ ได้แก่

1.1.1.1 สถานศึกษาที่มีบุคคลแกนนำ ซึ่งมีความพร้อมในด้านความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วิทยากรของสถานศึกษาเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และศักยภาพของสถานศึกษาที่สามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นปรัชญาของการประเมินแนวใหม่ที่ต้องการให้บุคลากรภายในเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตนเอง

1.1.1.2 ในกรณีที่มอบหมายให้บุคลากรที่เป็นแกนนำมีบทบาทในการชี้แจงทำความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานด้วยตนเองไม่ประสบความสำเร็จ ก็จำเป็นต้องจัดวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพหรือฝีมือ มาช่วยโน้มน้าวความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้พร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ ดังกรณีตัวอย่างของสถานศึกษานาร่อง ซึ่งพบว่าการใช้ยุทธวิธีปลุกจิตสำนึกด้วยการเชิญวิทยากรมืออาชีพมาพูดให้บุคลากรทุกคนรับทราบพร้อมกัน ได้ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาที่แต่เดิมไม่ค่อยมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานเกิดการตื่นตัวและลุกขึ้นมาเริ่มงานทันที

1.1.1.3 การชี้แจงทำความเข้าใจ ไม่ว่าจะดำเนินการโดยบุคลากรภายในหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก ควรให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน ไม่ควรชี้แจงเฉพาะแกนนำหรือคณะทำงานเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้

ทราบความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในอย่างทั่วถึงกัน และร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการต่อไป

1.1.2 การพัฒนาความรู้ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน บุคลากรส่วนใหญ่ยังเข้าใจวิธีการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อยและไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินตนเองจึงควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้โดยรูปแบบที่ควรใช้ คือ

1.1.2.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยให้ทุกคนได้เข้าร่วมประชุม หากสามารถหาบุคลากรที่มีความสามารถจะเป็นแกนนำได้ก็ควรมอบหมายให้แกนนำเป็นผู้รับผิดชอบจัดการในเรื่องนี้

1.1.2.2 ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น ควรแบ่งเป็นช่วง ๆ ตามกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละช่วง ดังนี้

1) ช่วงแรก เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบงานประกันคุณภาพภายใน กระบวนการบริหารงานคุณภาพ แล้วเริ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อจากนั้นก็ให้ร่วมกันปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ

2) ช่วงที่ 2 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบและวางแผนการประเมินการสร้างเครื่องมือการประเมิน ต่อจากนั้นก็ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามกรอบและแผนการประเมิน

3) ช่วงที่ 3 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมิน และเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหลังจากที่บุคลากรมีการปฏิบัติงาน และมีการประเมินตนเองตามแผนไปแล้วระยะหนึ่ง

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสานกำกับ ดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน คณะกรรมการหรือคณะทำงานดังกล่าวอาจไม่จำเป็นต้องตั้งขึ้นมาใหม่ ถ้าสถานศึกษามีกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว ก็ให้กรรมการเหล่านั้นรับผิดชอบเป็นกรรมการประกันคุณภาพในด้านต่าง ๆ ได้เลย แล้วให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายหรือทุกระดับปฏิบัติงานตามปกติเข้ามาร่วม เพราะการประกันคุณภาพภายในมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงการทำงานปัจจุบันให้ดีขึ้น ผู้ดำเนินการจึงต้องเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับงานที่ตนเองทำ ไม่ใช่มอบหมายให้คนที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ มาดำเนินการในกรณีที่สถานศึกษายังไม่มีกรรมการใดๆ เลย ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมอบหมายให้บุคลากรเข้าร่วมเป็นกรรมการเพื่อช่วยกัน

จัดทำแผน ดำเนินการพัฒนา และประเมินคุณภาพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบตามภารกิจ ของตนการตั้งคณะกรรมการ ควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารฝ่ายที่รับผิดชอบงานใด ควรอยู่ในคณะกรรมการที่รับผิดชอบการพัฒนาและการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ประจำชั้นและอาจารย์ประจำวิชา ควรเป็นกรรมการที่ รับผิดชอบ การประกันคุณภาพด้านการเรียนการสอน ด้านครูและนักเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย บริหารและอาจารย์บริหาร ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการ บริหาร และเกี่ยวกับผู้ที่ทำงานด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น และมีกรรมการกลาง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อประสานและรับผิดชอบในภาพรวมทั้งหมดการมีคณะกรรมการ ตามโครงสร้างการบริหาร และให้บุคลากรรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของตนเอง จะทำให้ระบบงานประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกันในการพัฒนาคุณภาพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้าน บุคลากร ด้านกระบวนการและด้านผู้เรียนอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาครบด้านครบทุกด้าน

2. การดำเนินการ

2.1 การวางแผน (P)

การวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมี ประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการสำหรับสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจะต้องมีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับ กำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนต่าง ๆ คือ แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและ สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพการศึกษาแผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา แผนต่าง ๆ ดังกล่าว แม้จะมีหลายแผน แต่ที่จริงแล้วเป็นแผน ใหญ่แผนเดียวเท่านั้น เพราะแผนต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันโดยตลอด กล่าวคือ แผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาเป็นแผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษานั้น ๆ จากแผนระยะยาวดังกล่าวมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้น ว่าภายใน 1 ปี สถานศึกษามีเป้าหมายจะดำเนินการเรื่องใดและโดยวิธีใด แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในการจัดทำแผนต่าง ๆ นั้น ควรวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกันด้วย เพื่อใช้กำกับ

ตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนเพียงใด โดยมีการตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใด ใช้วิธีการ รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินผลที่ดีควรสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครูและผู้เรียน นอกจากนี้ ควรต้องคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของแผนจัดทำเป็นแผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา ขั้นตอน การวางแผนที่สำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมายการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนด แนวทางการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลาดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และการกำหนดงบประมาณ ที่จะใช้

2.1.1 การกำหนดเป้าหมาย

การวางแผนควรจะเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะ หรือที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนในธรรมนูญสถานศึกษาและเป็นหลัก หรือทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา หลังจากนั้นก็จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา ซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการเรียนการสอน ทรัพยากร สภาพแวดล้อมการประเมินผล การกำกับตรวจสอบ และการรายงาน

2.1.2 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย

การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายจะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะสถานศึกษาจะได้ทราบว่าเป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น เป้าหมายใด สำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงระยะเวลาที่จะ ดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้น ๆ ให้เหมาะสม สถานศึกษาบางแห่งที่ไม่ได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มเติม นอกเหนือจากเป้าหมายหรือมาตรฐานของต้นสังกัดและมาตรฐานประเมินภายนอก ซึ่งเป็นมาตรฐาน หลักที่ต้องทราอยู่แล้วอาจไม่เห็นความจำเป็นของการจัดอันดับความสำคัญ ก็อาจจะข้ามขั้นตอนนี้ไป ก็ได้ แต่สำหรับสถานศึกษาที่มีความต้องการเฉพาะของชุมชนท้องถิ่น และของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น หลายเป้าหมาย หรือสถานศึกษาบางแห่งที่มีบุคลากรและทรัพยากรจำกัด อาจใช้การจัดอันดับ ความสำคัญเป็นเทคนิคที่ช่วยตัดสินใจให้การทำงานมีประสิทธิภาพ โดยอาจมุ่งดำเนินการบาง เป้าหมายหลักก่อนแต่เป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเป้าหมายอื่นตามมาพร้อมกันไปด้วย

2.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน

การกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน คือ การนำ เป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรมมาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการ หรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจนด้วยการคิดโครงการหรือกิจกรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องคิดโครงการให้ได้จำนวนมาก

หรือไม่จำเป็นว่าทุกเป้าหมายจะต้องมีโครงการเฉพาะของเป้าหมายนั้น ในทางปฏิบัติจริง หากสามารถคิดโครงการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้สำเร็จ และเป้าหมายนั้นเอื้อต่อการพัฒนา เป้าหมายอื่นต่อไปได้ก็อาจขยายโครงการนั้น โดยจัดกิจกรรมในโครงการนั้นเพิ่ม เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายอื่น ๆ ต่อไปได้ด้วย เป็นการทำงานแบบบูรณาการ ซึ่งจะเป็นการคิดโครงการที่ดี และมีประโยชน์เชื่อมโยงกัน อีกทั้งไม่เป็นการสร้างงานให้บุคลากรมากเกินไป โดยเฉพาะบุคลากรใน สถานศึกษาขนาดเล็กและยังทำให้สามารถระดมคนและทรัพยากร เพื่อมุ่งดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ และประโยชน์อย่างเต็มที่ ดีกว่ากระจายคนและทรัพยากรไปทำโครงการเล็ก ๆ น้อย ๆ มากมาย

2.1.4 การกำหนดระยะเวลา

ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับ การดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาคะช่วยให้การ ทำงานมีเพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่างานใดควรจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร ต้องเร่งดำเนินการ ก่อนหรืออาจรอได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร หรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแล จะได้ติดตามงานได้ว่า มีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

2.1.5 การกำหนดงบประมาณ

ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้ง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผน อย่างรอบคอบและให้ประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความเพียงพอและความเหมาะสม ระหว่างรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการใช้งบประมาณอย่าง คุ่มค่า

2.1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ

การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน หรือในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้ บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบใคร

2.2 การปฏิบัติตามแผน (D)

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการทำงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติม ตลอดเวลาและควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะ

2.2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

2.2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 กำกับ ติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

2.2.4 ให้การนิเทศ ในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำกับ และติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้ หรือมีปัญหาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผน หรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารควรให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่าง ๆ โดยผู้บริหารอาจให้การนิเทศเอง หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้าน มาให้การนิเทศหรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม

2.3 การตรวจสอบประเมินผล (C)

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบงานการประกันคุณภาพอย่างถูกต้องจะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผลโดยเฉพาะการประเมินตนเองซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งพัฒนาไม่ใช่การตัดสินถูก-ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน และไม่ใช่เรื่องที่ทียาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มียู่แล้วโดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงานหรือการบ้าน ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ครูมียู่แล้วเพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่ เพียงใดมีจุดอ่อนจุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาจะต้อง มีการประเมิน สรุปรวมเพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไปโดยมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

2.3.1 การวางกรอบการประเมิน

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบในการประเมินเป็นอย่างไร โดยในการกำหนดกรอบการประเมินอาจพิจารณาประเด็นต่าง ๆ กรอบการประเมินควรต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษาที่ระบุในแผนพัฒนา

และแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดว่าควรประเมินอะไร เรื่องใด มีอะไรเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมาย ต่อจากนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะต้องใช้ข้อมูลอะไร แล้วสำรวจว่าสถานศึกษามีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง จะนำมาใช้ได้หรือไม่ ถ้ามีข้อมูลอยู่แล้วก็ไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีข้อมูล หรือมีแต่เป็นข้อมูลที่ล้าสมัยก็ต้องเก็บใหม่ โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใด จะเก็บข้อมูลจากใคร จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลาและผู้รับผิดชอบในการประเมินเพื่อสะดวกในการกำกับ ติดตามงานของคณะกรรมการและผู้บริหาร

2.3.2 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า จะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นก็จัดหา/จัดทำเครื่องมือการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาจนำเครื่องมือไปทดลองใช้ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าได้ผลตรงกับความเป็นจริง ตามการสังเกตของครูหรือไม่ นอกจากนั้นควรพิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้เครื่องมือ นั้นกับกลุ่มคนที่เก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนั้นควรคำนึงอยู่เสมอว่าผลงานของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรียงความ ภาพวาด ตลอดจนการแสดงออก การโต้ตอบ พฤติกรรมของเด็ก เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความสามารถและ พัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ควรใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประเมินโดยเครื่องมือที่สำคัญ คือ ตัวครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ครูควรจะเป็นคนช่างสังเกต รู้จักผู้เรียนทุกคน และรู้จักวิเคราะห์พฤติกรรมและผลงานของผู้เรียนให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยตลอดเวลา โดยครูควรมีเครื่องมือ เช่น แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม หรือประเด็นหลักในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อช่วยการสังเกตและการวิเคราะห์

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล อาจพิจารณาจากประเด็นและแนวทางการเก็บข้อมูลสถานศึกษาควรวางระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ดี ทั้งข้อมูลที่มีอยู่แล้วและข้อมูลที่เก็บใหม่ เพื่อง่ายต่อการนำมาใช้ การเก็บข้อมูลอาจยุ่งยากในปีแรก ๆ แต่ปีต่อ ๆ ไปจะสะดวกขึ้น

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมกันพิจารณารอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำผลมาใช้

2.3.5 การแปลความหมาย

ก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายของผลการประเมินจะต้องกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาประกอบกับเกณฑ์ของที่อื่นว่าเป็นอย่างไร เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน และเนื่องจากการประเมินตนเองเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ดังนั้นเกณฑ์การประเมินควรจะต้องพัฒนาการของสถานศึกษาด้วยในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถทำได้ไปก่อน เพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อย ๆ ปรับให้สูงขึ้น

2.3.6 การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้ก็จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใด ซึ่งเกี่ยวข้องควรมีการประชุมกันเป็นระยะ ๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบในระหว่างการนิเทศ และประชุมร่วมกันคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

2.4 การนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (A)

เมื่อบุคลากรแต่ละคน แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานตนเองต่อไปการเผยแพร่ผลการประเมินอาจใช้วิธีจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ดหรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อยแจกบุคลากร ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้

2.4.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ในระหว่างการดำเนินงานและมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับชั้น/หมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด

2.4.2 การวางแผนในระยะต่อไป

การนำผลการประเมินไปใช้จัดทำแผนในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษาต่อไปผลการประเมินอาจชี้จุดที่สถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงหลายประการ ซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้พร้อมกัน ต้องกำหนดลำดับความสำคัญว่าปัญหาอะไรจำเป็นต้องพัฒนา ก่อน เพื่อนำมาวางแผนแก้ไขปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป

2.4.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน ก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานและประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุก ๆ ด้าน การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลาผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

3. การรายงาน

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีเมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือชุมชนหน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอก โดยดำเนินการดังนี้

3.1 รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

3.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา

3.3 เขียนรายงาน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการ เพื่อใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุป เพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยาย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้นเนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ควรมีหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษาสถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณ รวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง

2. วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐาน และแผนงานของสถานศึกษา

3. ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงานเกี่ยวกับเป้าหมายการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอข้อมูล/หลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงและแนวทางแก้ไขด้วย

4. สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกถึงจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุงสาเหตุและแนวทางแก้ไขปรับปรุงด้วย

5. ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลหากเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด คณะผู้จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรเป็นแกนนำหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปผลการประเมินได้ถูกต้อง การจัดทำรายงานควรดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อย ๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา เพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนดเวลาที่จะต้องส่งหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ขั้นดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และขั้นการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจากภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.1 เตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้วยการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและการร่วมกันทำงานเป็นทีม รวมทั้งการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานหรือคณะทำงาน เพื่อร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาในการประสาน กระตุ้น กำกับ ดูแลให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรภายนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการประเมินและติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ตามวงจรคุณภาพของเดมिंग คือ

2.1 การวางแผน (P=Plan) โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน การกำหนดระยะเวลา การกำหนดงบประมาณ และการกำหนดผู้รับผิดชอบ

2.2 การปฏิบัติตามแผน (D=Do) ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย ทำงานได้อย่างมีความสุข การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การสนับสนุนทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำกับติดตามงานในทุกระดับ (Monitoring) และการนิเทศงาน

2.3 การตรวจสอบประเมินผล (C=Check) ได้แก่ การวางกรอบของการประเมินผล การจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมายข้อมูล การตรวจสอบ และการปรับปรุงคุณภาพของการประเมินผล

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงาน (A=Action) ได้แก่ การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากร รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง การวางแผนอย่างต่อเนื่องและการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

3 การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกกลุ่มได้รับทราบ เพื่อที่จะแสดงความรับผิดชอบและความพร้อมที่จะได้รับการประเมินจากภายนอกของสำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยรวบรวมผลของการดำเนินงาน และผลการประเมินมาวิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัด พร้อมทั้งเขียนรายงาน ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2553) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม สถานศึกษาควรเตรียมการในเรื่องต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ผู้บริหารจะต้องจัดให้บุคลากรมีความพร้อมใน 3 เรื่อง คือ

1.1 การสร้างความตระหนัก ผู้บริหารจะต้องสร้างความตระหนักแก่ครูนักเรียนผู้ปกครอง และชุมชน ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งอาจใช้เทคนิควิธีการ

1.1.1 สร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.1.2 ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิดร่วมกันวางแผน
ร่วมกันทำงาน

1.1.3 สร้างมนุษยสัมพันธ์ในการดำเนินงาน

1.1.4 สร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงาน

1.1.5 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ

1.2 การสร้างเสริมความรู้ อาจทำได้โดย

1.2.1 ผู้บริหารและบุคลากรที่มีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพร่วมกัน
ชี้แจงถ่ายทอดให้เพื่อนร่วมงานได้เข้าใจ

1.2.2 เชิญบุคคลภายนอกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการประกัน

คุณภาพการศึกษา

1.2.3 นานุเคราะห์ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจากการประกัน

คุณภาพการศึกษา

1.3 การกำหนดความรับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องจัดโครงสร้างการบริหารและ
ระบบการทำงานให้ชัดเจน พร้อมกับกำหนดและแบ่งงานความรับผิดชอบให้แต่ละคนตามความรู้
ความสามารถและความถนัดความต้องการ

2. การศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลสารสนเทศ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ
การดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้นผู้บริหารควรจะต้องศึกษาข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น

2.1 ผลการดำเนินการและการประเมินตนเองในรอบปีที่ผ่านมา

2.2 นโยบายหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนตนเอง

2.4 ความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

ขั้นที่ 2 การดำเนินการ เมื่อสถานศึกษาได้เตรียมการเรียบร้อยแล้ว การดำเนินการ
ต่อไป คือ

1. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Plan) ที่มุ่งเน้นคุณภาพตาม
มาตรฐานมืองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ภาพรวม ความคาดหวัง พันธกิจ เป้าหมาย จุดเน้นในการ
ดำเนินงานยุทธศาสตร์ แผนงบประมาณ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง องค์ประกอบ
เหล่านี้จะต้องสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน แสดงให้เห็นการพัฒนาความคิดที่เป็นระบบ ชัดเจนและสามารถ
ดำเนินการตามแนวทางจนบรรลุความคาดหวังได้

2. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ (Do) เมื่อมีแผนปฏิบัติการประจำปีแล้ว
จะต้องดำเนินการตามแผน ซึ่งต้องแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรตามความเหมาะสมระหว่าง
ดำเนินการอาจมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียด เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่อาจมีการ

เปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวผู้บริหารควรจัดให้มีการส่งเสริม สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก ติดตามดูแลกำกับและนิเทศการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์

3. การประเมินตนเอง (Check) คือ กระบวนการในการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้ตรวจสอบควบคุมคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมุ่งให้ทุกคนได้ประเมินการทำงานของตนเอง ขั้นตอนการประเมินตนเองมี 6 ขั้นตอน คือ

- 3.1 การสร้างความตระหนัก
- 3.2 การเตรียมความพร้อม
- 3.3 การวางแผนการประเมินตนเอง
- 3.4 การประเมินตนเอง
- 3.5 การเขียนรายงานและการเผยแพร่
- 3.6 การนำผลการประเมินไปใช้

4. การปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) เมื่อสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินตนเองจะทำให้สถานศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงาน และเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อการวางแผนปฏิบัติงานของบุคลากรในระยะต่อไป รวมทั้งการจัดทำระบบสารสนเทศที่สำคัญให้เป็นปัจจุบัน

ขั้นที่ 3 การรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดทำรายงานการประเมินตนเองเป็นกระบวนการที่จะต้องดำเนินการให้มีข้อสรุป เพื่อบันทึกผลการประเมินตนเองเป็นเอกสารหลักฐานสำหรับนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 4 หน่วยงานต้นสังกัดกับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในหลักการประกันคุณภาพภายในเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Plan) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ (Do) ขั้นที่ 3 การประเมินตนเอง (Check) และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) และขั้นที่ 4 การรายงานผลการปฏิบัติงานดำเนินการประเมินคุณภาพภายในต่อหน่วยงานต้นสังกัด

มาตรฐานขั้นพื้นฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ที่ปรับปรุงใหม่ ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน จำนวน 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554 ข)

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ

- 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 1.2 มีน้ำหนักส่วนสูงและมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ
- 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น
- 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/

นันทนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

- 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักตามหลักสูตร
- 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทื่อผู้มีพระคุณ
- 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้

และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

- 3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ รอบตัว
- 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง พูด เขียนและตั้งคำถามเพื่อก้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
- 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน
- 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์

ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

- 4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูด หรือเขียนตามความคิด
- 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์

5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์

5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียนเป็นไปตามเกณฑ์

5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ

6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตน

6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดประสิทธิผล

7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผน การจัดการเรียนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

7.3 ครูออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสติปัญญา

7.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้

7.5 ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

7.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียน และคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค

7.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน

7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของ สถานศึกษา

7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา

เต็มความสามารถ

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำและความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน
8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ

8.3 ผู้บริหารสามารถจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับ
การกระจายอำนาจ

8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา
8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่
การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตาม
บทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

9.1 คณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด
9.2 คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกำกับ ติดตาม ดูแล และขับเคลื่อน
การดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรม
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

10.2 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ
ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ

10.3 สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
จนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

10.4 นิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียน
การสอนอย่างสม่ำเสมอ

10.5 จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึง
ผู้เรียนทุกคน

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้
ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

11.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก พอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

11.2 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

11.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

12.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

12.2 จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

12.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการพัฒนาการจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

12.4 ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

12.5 นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

12.6 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้

13.1 มีการสร้าง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของ สถานศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง

13.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

1. จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์
ปรัชญาและจุดเน้นของสถานศึกษา

2. ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา
และจุดเน้นของสถานศึกษา

มาตรฐานด้านการส่งเสริม

มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูป
การศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

1. จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษตอบสนองนโยบาย ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

2. ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา (สมศ.) รอบสี่ (พ.ศ.2559 -2563)

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนเป็นคนดี

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา : ร้อยละของผู้เรียนทุกชั้นปีที่ทำงาน ทำกิจกรรม
บำเพ็ญประโยชน์ (นอกหลักสูตร) ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง/ปี/คน ต่อจำนวนผู้เรียนทั้งหมด

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินสุ่มตรวจผู้เรียนที่ปฏิบัติตามหลักฐาน
ของสถานศึกษา เช่น สมุดบันทึกความดี เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามหลักสูตร

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการพิจารณา : ร้อยละของผู้เรียนในระดับชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6
ที่มีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่า T-Score $\geq$ 40.00 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของ
คะแนนรวมทุกช่วงชั้นที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการพิจารณา : ร้อยละของผู้เรียนระดับชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6
ที่มีผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์
มีค่า T-Score $\geq$ 40.00

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนมีทักษะชีวิต

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา

1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีน้ำหนัก ส่วนสูง สมรรถภาพทางกาย
ตามเกณฑ์

1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต
ประเภทต่าง ๆ

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ :

2.1 สุขภาพกายของผู้เรียน ผู้ประเมินสุ่มตรวจผู้เรียนที่มีผู้เรียนที่มี
น้ำหนัก ส่วนสูง สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ตามหลักการสุ่มตัวอย่าง

2.2 พัฒนาการสุขภาพของผู้เรียน สถานศึกษานำเสนอ รายชื่อผู้เรียน
ที่มีน้ำหนัก ส่วนสูง สมรรถภาพทางกายไม่เป็นไปตามเกณฑ์ทั้งหมดและที่มีพัฒนาการสุขภาพกาย
ผู้ประเมินสุ่มตรวจตามหลักการสุ่มตัวอย่าง

2.3 ผู้ประเมินสุ่มตรวจทักษะของผู้เรียนตามที่โรงเรียนส่งเสริม เช่น
ว่ายน้ำ เล่นดนตรี มีทักษะการพิมพ์ เป็นต้น

ด้านที่ 2 ด้านคุณภาพครู/อาจารย์ (20 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครู/อาจารย์เป็นคนดี มีความสามารถ

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :

1.1 มีการระบุคุณธรรมที่โดดเด่นและมีแนวปฏิบัติร่วมกันที่นำไปสู่
ความเป็นคนดีของครู/อาจารย์

1.2 มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับความสำเร็จของเป้าหมาย
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

1.3 มีการดำเนินงานที่ชัดเจน สม่ำเสมอ ต่อเนื่องมีการส่งเสริมให้ครู/
อาจารย์ ผู้เรียน ผู้ปกครอง

1.4 มีการส่งเสริมให้ครู/อาจารย์ ผู้เรียน ผู้ปกครองประพฤติปฏิบัติตน
เป็นคนดีจนเป็นวิถีชีวิต

1.5 มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับความสำเร็จของเป้าหมาย
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินพิจารณาพัฒนาการของคะแนน

O-NET ทุกช่วงชั้นที่เปิดสอนในแต่ละกลุ่มสาระเรียนรู้ ใช้บัญญัติไตรยางศ์เทียบพัฒนาการของคะแนน
เฉลี่ย O-NET สูงขึ้นอย่างน้อย 5 กลุ่มสาระเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ครู/อาจารย์ สร้างสรรค์ห้องเรียน/แหล่งเรียนรู้คุณภาพ

เกณฑ์การประเมิน

1. ร้อยละของห้องเรียนที่สะอาด สุขลักษณะ สวยงาม
2. ห้องเรียน/แหล่งเรียนรู้คุณภาพที่เป็นต้นแบบ อย่างน้อย 1 ห้อง
 - 2.1 ปฏิบัติได้โดยผู้เรียนสามารถเข้าใช้ได้จริง
 - 2.2 ประหยัด ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า
 - 2.3 ประโยชน์ผู้เรียนได้รับความรู้ และเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
 - 2.4 แปลงใหม่ ประยุกต์หรือริเริ่ม โดยความร่วมมือกับครู/อาจารย์
 - 2.5 ปลอดภัยต่อตนเอง และผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ครู/อาจารย์มีผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา : ร้อยละของครู/อาจารย์ประจำที่มีผลงาน เช่น คู่มือการสอน สื่อการสอน สิ่งประดิษฐ์ แบบจำลอง งานสร้างสรรค์ นวัตกรรมหรืองานวิจัยที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้รับการรับรองจากสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินตรวจสอบความสอดคล้องของผลงานกับการปฏิบัติงานจริงของครู/อาจารย์

ตัวบ่งชี้ที่ 8 ครู/อาจารย์ได้รับการเพิ่มพูนความรู้/ประสบการณ์เกณฑ์

การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ : ร้อยละของครู/อาจารย์ประจำที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเปิดภาคเรียน (นอกเวลาเรียน) อย่างน้อย 50
2. เพิ่มพูนความรู้/ประสบการณ์ : ร้อยละของครู/อาจารย์ประจำที่ได้รับการเพิ่มพูนความรู้/ประสบการณ์ระหว่างปิดภาคเรียนอย่างน้อย 50 ชั่วโมง/ปี/คน

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารและธรรมาภิบาลของสถานศึกษา (20 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ที่ 9 การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :
 - 1.1. มีการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ผู้เรียน เอกลักษณ์ สถานศึกษา และมีผลการพิจารณาแผนการปฏิบัติการประจำปี ที่ทันสมัยและปฏิบัติได้
 - 1.2 มีผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.3 มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ โดยเน้นการกำกับติดตาม และสนับสนุนผู้บริหารในการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด

1.4 มีการบริหารจัดการประชุมที่ดี เช่น มีการกำหนดวันประชุม ตลอดปี ไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง/ปี จัดส่งประเด็นการพิจารณาล่วงหน้า กำกับให้กรรมการแต่ละคน เข้าร่วมประชุม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนครั้งที่จัดประชุมทั้งปี

1.5 มีการนำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ผลประเมินภายใน (IQA) โดยต้นสังกัด และผลประเมินภายนอก (EOA) โดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินสัมภาษณ์บุคคลต่อไปนี้

1. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
2. ผู้แทนกรรมการ 1-2 คน
3. ครู/อาจารย์ 3-4 คน

ตัวบ่งชี้ที่ 10 การดำเนินงานของผู้อำนวยการ

เกณฑ์การประเมิน

ผู้ประเมินตรวจหลักฐาน ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน (Regular Data Monitoring) และตรวจสอบได้
2. ผลการประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้อำนวยการ โดยกรรมการสถานศึกษา
3. ร้อยละการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียน (ประถมศึกษา) และ/หรือการอ่านจับใจความ (มัธยมศึกษา) โดยผู้ประเมินสุ่มทดสอบผู้เรียนตามหลักการสุ่มตัวอย่าง
4. การนำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5. ผู้ประเมินสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในประเด็นการปฏิบัติงานตามรายงานผลการประเมินตนเองและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

ด้านที่ 4 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน/สังคม (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ที่ 13 การให้ความร่วมมือที่ส่งผลต่อชุมชน/สังคม

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :

1.1 มีเหตุผลในการกำหนดแผนงานการนำความรู้และประสบการณ์ เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	1.2 มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับความสำเร็จของเป้าหมาย
ได้คะแนนประเมินไม่น้อยกว่า 80 จาก 100 คะแนน	1.3 มีระบบและกลไกขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและต่อเนื่อง 1.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 1.5 มีผลการประเมินความพึงพอใจ ของชุมชน/สังคมต่อสถานศึกษา
สถานศึกษา	2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินตรวจสอบหลักฐานโครงการที่ประสบความสำเร็จที่สุด อย่างน้อย 1 โครงการ ในประเด็นดังต่อไปนี้ 2.1 มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานไม่น้อยกว่า 3 ปี 2.2 มีความยั่งยืน พึ่งพาตนเอง ดำเนินงานได้โดยไม่ใช้งบประมาณ 2.3 มีรางวัล/ได้รับการยอมรับ/ยกย่อง จากชุมชน/สังคม ตัวบ่งชี้ที่ 14 การให้ความร่วมมือกับชุมชน/สังคมที่ส่งผลต่อสถานศึกษา เกณฑ์การประเมิน
สังคมในด้านต่าง ๆ	1. ประเด็นการพิจารณา : 1.1 มีเหตุผลในการกำหนดแผนดำเนินการความร่วมมือกับชุมชน/
ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	1.2 มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับความสำเร็จของเป้าหมาย
ความร่วมมือกับชุมชน/สังคม ได้คะแนนผลประเมินไม่น้อยกว่า 80 จาก 100 คะแนน	1.3 มีระบบและกลไกขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและต่อเนื่อง 1.4 มีส่วนร่วมของผู้เรียน ครู/อาจารย์และบุคลากร 1.5 มีการประเมินผลความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อ
สังคม	2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินตรวจสอบหลักฐานโครงการที่ประสบความสำเร็จในที่สุดอย่างน้อย 1 โครงการ ในประเด็นดังต่อไปนี้ 2.1 มีผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ในการร่วมมือกับชุมชน 2.2 มีการเผยแพร่และขยายผลในสถานศึกษาอื่น อย่างน้อย 9 แห่ง 2.3 มีรางวัล/ได้รับการยอมรับ/ยกย่องจากชุมชน/สังคม

ด้านที่ 5 ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ที่ 15 การส่งเสริมสนับสนุนศิลปะและวัฒนธรรม

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :
- 1.1 มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรัก ความนิยม ความชื่นชม
 - 1.2 มีกิจกรรมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะฝีมือ ด้านศิลปะและวัฒนธรรมไทยและประเพณีดั้งเดิม
 - 1.3 มีการจัดหางบประมาณหรือทรัพยากรสนับสนุนแหล่งเงินทุนทั้งจากภายใน/ภายนอก
 - 1.4 มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนมีการจัดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม
2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินตรวจสอบหลักฐาน ในประเด็นดังต่อไปนี้
- 2.1 มีการจัดพื้นที่เพื่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนศิลปะและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง
 - 2.2 มีความร่วมมือของผู้เรียนและบุคลากรในการจัดกิจกรรม
 - 2.3 มีรางวัล/ได้รับการยอมรับ/ยกย่องจากชุมชน/สังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 16 การพัฒนาสุนทรียภาพ

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :
- 1.1 มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบุคลากร
 - 1.2 มีกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน
 - 1.3 มีกิจกรรมสืบสานประเพณี
 - 1.4 มีกิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน
 - 1.5 มีการประมวลความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการและผลกระทบที่มีต่อ ผู้เรียน สถานศึกษา หรือชุมชน
2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินตรวจสอบสภาพจริงในประเด็นต่อไปนี้
- 2.1 อาคารสถานที่เป็นระเบียบเรียบร้อยเอื้อต่อการใช้งาน
 - 2.2 ภูมิสถาปัตย์ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม
 - 2.3 สภาพแวดล้อมสะอาด สุขลักษณะ และสวยงาม

ด้านที่ 6 ด้านอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ที่ 17 อัตลักษณ์ผู้เรียน

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :

- 1.1 มีเหตุผลในการกำหนดอัตลักษณ์ผู้เรียนของสถานศึกษาที่เหมาะสมและปฏิบัติได้
- 1.2 มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับความสำเร็จของเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 1.3 มีระบบและกลไกขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
- 1.4 มีส่วนร่วมของผู้เรียน ครู/อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหาร
- สถานศึกษามีการประเมินผลผู้เรียนที่ปรากฏอัตลักษณ์ ได้คะแนนผลประเมิน ไม่น้อยกว่า 80 จาก 100 คะแนน

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินสุ่มตรวจเพื่อยืนยันอัตลักษณ์ของผู้เรียนตามหลักการสุ่มตัวอย่าง

ตัวบ่งชี้ที่ 18 เอกลักษณ์สถานศึกษา

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :

- 1.1 มีเหตุในการกำหนดเอกลักษณ์สถานศึกษาที่เหมาะสมและปฏิบัติได้
- 1.2 มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับความสำเร็จของเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 1.3 มีระบบและกลไกขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
- 1.4 มีการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด
- 1.5 มีผลการประเมินที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นจากประชาคม
- ได้คะแนนผลประเมิน ไม่น้อยกว่า 80 จาก 100 คะแนน

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินตรวจหลักฐาน ประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงานที่เกี่ยวกับเอกลักษณ์สถานศึกษา
- 2.2 มีรางวัล/ได้รับการยอมรับ/ยกย่องในมิติต่าง ๆ
- 2.3 มีความเป็น “ต้นแบบ” วิธีการดำเนินการสู่ความสำเร็จ
- และมีการถ่ายโอนความรู้ด้านกระบวนการสู่สถานศึกษาอื่น

ด้านที่ 7 ด้านมาตรการส่งเสริม (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ที่ 19 มาตรการส่งเสริม(ภายในสถานศึกษา)

เกณฑ์การประเมิน

1. ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา

พิจารณาจาก

1.1 ใช้หลักฐานแรกเข้าและ/หรือสำเร็จการศึกษา หรือ

1.2 ใช้คะแนนจากคะแนนทดสอบภาษาอังกฤษของสถานศึกษา

1.3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ต่ำกว่าระดับ A1 ตามมาตรฐาน CEFR

(The Common European Framework of Reference for Languages)หรือเทียบเท่า

1.4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ต่ำกว่าระดับ A2 ตามมาตรฐาน CEFR

หรือเทียบเท่า

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินทดสอบผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา

ตามกลุ่มตัวอย่างที่สถานศึกษานำเสนอตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวบ่งชี้ที่ 20 มาตรการส่งเสริม (ภายนอกสถานศึกษา)

เกณฑ์การประเมิน

1. ประเด็นการพิจารณา :

1.1. มีเหตุผลในการกำหนดความร่วมมือ และ/หรือช่วยเหลือชุมชน

สังมรอบสถานศึกษา

1.2 มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับความสำเร็จของเป้าหมาย

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8

1.3 มีแนวปฏิบัติและกระบวนการที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

1.4 มีระบบและกลไกขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ และสร้างการมีส่วนร่วม

จากผู้เกี่ยวข้อง

1.5 มีผลการประเมินการแก้ปัญหาที่มีสัมฤทธิ์ผลตรงตามความต้องการ

ของชุมชน ได้คะแนนผลการประเมินไม่น้อยกว่า 80 จาก 100 คะแนน

2. หลักฐานเชิงประจักษ์ : ผู้ประเมินตรวจหลักฐานในประเด็นดังนี้

2.1 มีผลการช่วยเหลือ/ความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นในการพัฒนา

วิชาการอย่างน้อย 9 แห่ง

2.2 มีผลความร่วมมือกับท้องถิ่น/ชุมชน/สังคม/จังหวัด ในการป้องกัน

แก้ปัญหา และ/หรือการพัฒนาตามบริบทของพื้นที่ อย่างน้อย 3 ประเด็น

2.3 มีรางวัล/ได้รับการยอมรับ/ยกย่องระดับชาติ/นานาชาติ

สรุปได้ว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะประเมินตาม มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ และด้านระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาแนวทาง

ความหมายการพัฒนาแนวทาง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนวซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็น แนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการลอกเลียนแบบ เป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด หรือเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

Stoner และ Wankel (1986) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การจำลองความจริง ของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง แนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ ที่ได้ศึกษาหรือ พัฒนาขึ้นและใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษา เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่างๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการที่จะ ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการ ทำงานรวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรม

คำหมาน คนโค (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้มี คุณภาพ และมาตรฐานเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น ด้วยวิธีการและกิจกรรมต่างๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น และการทำให้เกิดขึ้น

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเองหรือผู้อื่นและเป็นไปในลักษณะที่ดี
สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการ ที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความสามารถ มีทักษะในด้านต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองหรือการกระทำที่ผู้อื่นจัดให้

จากความหมายของการพัฒนาและแนวทาง สามารถสรุปความหมาย การพัฒนา แนวทางได้ว่าหมายถึง การจัดให้มีขึ้น หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ หลักการที่ใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงาน ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการพัฒนาแนวทาง

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2553 ในหมวด 6 ที่มีสาระบัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษาที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 47-51 ที่กำหนดให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบ รวมทั้งให้เปิดเผย ผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตาม มาตรฐานการศึกษาของชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จึงออกกฎกระทรวง ว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์และ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในครบ ทุกมาตรฐานก็จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองว่า ยังมีจุดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงด้าน ไດบ้าง และปัญหาหนึ่งที่มีมักจะเกิดขึ้นในการประเมินคุณภาพภายใน คือ การมีข้อจำกัดเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินคุณภาพภายในของกลุ่มบุคคล ที่รับผิดชอบ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) เนื่องจากบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีความแตกต่างกัน แนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ จากการศึกษาความสำคัญของการพัฒนาแนวทางที่กล่าว มา พบว่ายังขาดขั้นตอนหรือแนวปฏิบัติที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ เพื่อใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการจัดให้ มีขึ้น หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ หลักการ ที่ใช้ยึดถือเป็น

แบบอย่างในการดำเนินงาน ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด สาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐาน กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ ประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านต่าง ๆ

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ มีผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ให้มีคณะกรรมการประเมินเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน การศึกษา ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

7. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การสรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา

**บริบทด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอวาปีปทุม ทางตอนใต้จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา และ 16 องศา 40 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 50 ลิปดา และ 103 องศา 30 ลิปดาตะวันออก โดยมีพื้นที่บริการครอบคลุม 5 อำเภอ คือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 147 หมู่ที่ 1 อำเภอวาปีปทุม โดยใช้อาคารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวาปีปทุม (เดิม) เป็นอาคารสำนักงาน อยู่ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคามเป็นระยะทาง 40 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทาง 367.04 กิโลเมตร ดังนี้ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสถานศึกษาในสังกัด 225 โรงเรียน บุคลากร ผู้บริหารการศึกษา 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 209 คน บุคลากรทางการศึกษา 51 คน ครูผู้สอน 1,707 คน นักเรียน 25,394 คน

ตาราง 10 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
1	บ้านห้วยหลาว	✓			✓		ดี
2	บ้านเขวไร่ (ตรุณวิทยา)		✓		✓		ดีมาก
3	บ้านหนองบัวแดง	✓			✓		ดี
4	บ้านหนองแสง		✓		✓		ดี
5	บ้านหัวหนองคู	✓			✓		ดี
6	บ้านห้วยหิน (ศิลาคามสำแดง)		✓		✓		ดี
7	บ้านหัวช้าง	✓			✓		ดี
8	บ้านห้วยทราย	✓			✓		ดีมาก
9	บ้านหนองม่วง(สุบินประชาพัฒนา)	✓			✓		ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
10	บ้านปอพานหนองโน		✓		✓		ดีมาก
11	บ้านหนองสระ		✓		✓		ดีมาก
12	บ้านเหล่าค้อ	✓			✓		ดีมาก
13	บ้านโนนแร่	✓			✓		ดีมาก
14	บ้านปลาขาว		✓		✓		ดี
15	บ้านตำแยโนนยาง	✓			✓		ดีมาก
16	บ้านป่าตองหนองงู	✓			✓		ดี
17	บ้านกระต่ายโนนสวัสดิ์	✓			✓		ดี
18	บ้านโคกมนโนนทอง	✓			✓		ดีมาก
19	บ้านชีเหล็กขี้ตุนหลุบเปลือย	✓			✓		ดี
20	บ้านดงม่วงหัวดงหนองบาก	✓			✓		ดีมาก
21	บ้านโพนทราย	✓			✓		ดีมาก
22	บ้านเหล่ากว้าง	✓			✓		ดี
23	ชุมชนบ้านสำโรง		✓		✓		ดีมาก
24	บ้านชุมแสงโนนเหลื่อม	✓			✓		ดีมาก
25	บ้านป่าแดง	✓			✓		ดี
26	บ้านอีโต้	✓			✓		ดี
27	บ้านหนองแดงหนองแสง	✓			✓		ดีมาก
28	หนองกุ้งวิทยา		✓		✓		ดี
29	บ้านวังหินโนนสว่าง	✓			✓		ดี
30	บ้านหนองแดงสหมิตร	✓			✓		ดีมาก
31	บ้านโคกก่องโคกสูงหนองแต้	✓			✓	✓	ดี
32	บ้านเก่าใหญ่โนนสะอาด	✓			✓		ดี
33	บ้านหนองโพธิ์		✓		✓		ดีมาก
34	บ้านคิมบง	✓			✓		ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
35	บ้านหนองบึง	✓			✓		ดี
36	บ้านกุดน้ำใส	✓			✓		ดีมาก
37	บ้านหนองเม็ก	✓			✓		ดี
38	บ้านหมากหม้อโนนเกษตร	✓			✓	✓	ดีมาก
39	ชุมชนหนองเลาเหล้าอีหมัน	✓			✓		ดี
40	บ้านหนองแฮหนองเหล็ก	✓			✓		ดี
41	บ้านหนองปอ	✓			✓		ดี
42	บ้านตลาดม่วง	✓			✓		ดี
43	บ้านหัวเขาแตก	✓			✓		ดี
44	บ้านนางเล็งโคกล่าม	✓			✓		ดี
45	บ้านหัวสระ	✓			✓		ดี
46	บ้านหัวหมู		✓		✓		ดี
47	บ้านหนองสนมดอนตัว		✓		✓		ดี
48	บ้านหนองฝือ	✓			✓		ดี
49	ชุมชนนาสีนวล		✓		✓		ดี
50	บ้านเหล่าน้อย	✓				✓	ดี
51	บ้านเตาป่า	✓			✓		ดี
52	บ้านน้ำสร้างหนองบะ		✓		✓		ดี
53	อนุบาลพยัคฆภูมิพิสัย			✓	✓		ดีมาก
54	บ้านหนองห้าง		✓		✓		ดีมาก
55	บ้านดง	✓				✓	พอใช้
56	บ้านเขาวง		✓		✓		ดีมาก
57	บ้านมะขมโนนสง่า	✓			✓		ดี
58	บ้านดงบากหนองตาเต็น	✓			✓		ดี
59	บ้านหารฮี	✓			✓		ดีมาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
60	บ้านเม็กน้อยหนองไผ่	✓			✓		ดี
61	บ้านสำโรงโคกจันทร์หอมวิทยา	✓			✓		ดีมาก
62	บ้านแก่นท้าว		✓			✓	ดี
63	บ้านเม็กดำ		✓		✓		ดี
64	บ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์)		✓		✓		ดี
65	บ้านตาลอก	✓				✓	ดี
66	บ้านเมืองเตา		✓		✓		ดี
67	บ้านหนองฮี		✓			✓	ดี
68	บ้านโนนบ่อ	✓				✓	ดี
69	โนนจานวิทยา		✓		✓		ดี
70	บ้านหนองกกหนองยาว	✓			✓		ดีมาก
71	บ้านเมืองเสือ		✓		✓		ดี
72	บ้านหนองแคน	✓			✓		ดีมาก
73	ทัพป่าจิก	✓				✓	ดี
74	บ้านค่ายนุ่นโนนแคน	✓			✓		ดี
75	บ้านดงเย็น	✓			✓		ดี
76	บ้านโนนม่วงท่าพลับพลา		✓		✓		ดี
77	บ้านสระบาก		✓		✓		ดี
78	บ้านสระแคน		✓		✓		ดี
79	พยัคฆภูมิพิสัย	✓				✓	ดี
80	บ้านหนองแก	✓			✓		ดีมาก
81	บ้านมะโป้		✓			✓	ดี
82	บ้านจอมพะลาน	✓			✓		ดี
83	บ้านหนองระเวียง		✓		✓		ดี
84	บ้านโนนแคน	✓			✓		ดีมาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
85	บ้านดอนหมี่	✓			✓		ดี
86	บ้านหนองจานบุหลาน	✓			✓		ดีมาก
87	บ้านนาค่าย	✓			✓		ดี
88	บ้านชีเหล็ก	✓			✓		ดี
89	บ้านโคกสะอาด	✓			✓		ดีมาก
90	บ้านหนองนาใน	✓			✓		ดี
91	บ้านดงหัวช้าง	✓			✓		ดี
92	บ้านหนองบัวกาเหราย	✓			✓		ดีมาก
93	บ้านขามเรียน		✓		✓		ดี
94	บ้านหนองหว่าเฒ่า	✓			✓		ดี
95	บ้านโคกลำมวิทยา	✓			✓		ดี
96	บ้านโนนสูงดอนหลี่	✓			✓		ดีมาก
97	บ้านหนองบัวคูสองห้อง	✓			✓		ดี
98	บ้านหนองบัวแก้ว	✓			✓		ดี
99	บ้านหนองแสงทุ่มยาว	✓			✓		ดี
100	บ้านเก่าน้อยป่าชาดโนนเพ็ก	✓			✓		ดี
101	บ้านขามป้อม	✓			✓		ดี
102	บ้านหนองแขวงบกไผ่ล้อมวิทยา	✓			✓		ดี
103	บ้านโนนจาน	✓			✓		ดี
104	บ้านโนน		✓		✓		ดี
105	บ้านแคน	✓			✓		ดีมาก
106	บ้านด้าย(ประชาชนุเคราะห์)	✓			✓		ดี
107	โรงเรียนบ้านแขวงชัยโคกหนองโจด	✓			✓		ดี
108	บ้านโคกใหญ่วิทยา	✓			✓		ดี
109	บ้านเขวาค้อโคกกลาง	✓			✓		ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
110	บ้านแวงเหล่าเก่าน้อย	✓			✓		ดี
111	บ้านดู่	✓			✓		ดี
112	บ้านโคกสีทองกลาง		✓		✓		ดี
113	บ้านโคกแปะ	✓				✓	พอใช้
114	บ้านแวงนคร (สังฆวิทยา)	✓			✓		ดีมาก
115	บ้านโคกไร่		✓		✓		ดี
116	บ้านหนองหว้า	✓			✓		ดีมาก
117	ชุมชนบ้านจัวบา		✓		✓		ดีมาก
118	บ้านสระแก้วหนองคู	✓			✓		ดี
119	บ้านดงใหญ่		✓		✓		ดีมาก
120	บ้านก่อ	✓			✓		ดี
121	บ้านดอนหัน	✓			✓		ดี
122	บ้านนาข่า		✓		✓		ดี
123	บ้านโคกสูงหนองเสียวหนองชี		✓		✓		ดี
124	บ้านโคกเต่า	✓			✓		ดีมาก
125	บ้านดอนแดงน้ำเกลี้ยง	✓			✓		ดี
126	บ้านวังจานโนนสำราญ	✓			✓		ดี
127	บ้านตลาดโนนโพธิ์	✓			✓		ดี
128	บ้านหวาย	✓			✓		ดี
129	บ้านมะแซวหนองโจ้ง	✓			✓		ดี
130	บ้านหนองไผ่	✓			✓		ดีมาก
131	บ้านหนองคลองใหม่หัวนาคำ	✓			✓		ดี
132	บ้านเปลือยดอนมันน้ำ	✓			✓		ดี
133	บ้านหนองแต้	✓			✓		ดี
134	บ้านประแหยัง	✓			✓		ดีมาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
135	บ้านหนองเหล่า	✓			✓		ดี
136	บ้านหนองข่า	✓			✓		ดี
137	บ้านแก่นเท่า	✓			✓		ดี
138	ราชประชานุเคราะห์ 18	✓			✓		ดีมาก
139	บ้านตำแย	✓			✓		ดี
140	บ้านโพธิ์ชัย		✓		✓		ดีมาก
141	บ้านเสือโก้ก		✓		✓		ดี
142	บ้านไถ่นา		✓		✓		ดี
143	บ้านสนาม		✓		✓		ดีมาก
144	บ้านหนองผือ	✓			✓		ดี
145	บ้านดงน้อย	✓			✓		ดี
146	บ้านหนองกุง	✓			✓		ดี
147	บ้านโนนเขวาทองแสง	✓			✓		ดี
148	ชุมชนบ้านหนองทุ่ม		✓		✓		ดีมาก
149	บ้านหนองตาไก่เผือกใต้วิทยา	✓			✓		ดีมาก
150	บ้านกระยอมหนองเต็น	✓			✓		ดี
151	ชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา		✓		✓		ดี
152	ราชประชานุเคราะห์ 17	✓			✓		ดี
153	บ้านโนนท่อน	✓			✓		ดี
154	บ้านโสกยาง	✓			✓		ดี
155	อนุบาลวาปีปทุม			✓	✓		ดี
156	เมืองวาปีปทุม			✓	✓		ดี
157	บ้านหนองคูไชยหนองขาม	✓			✓		ดี
158	บ้านจอกขวาง	✓			✓		ดี
159	บ้านหัวจัว	✓				✓	พอใช้

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
160	บ้านหนองแสน		✓		✓		ดีมาก
161	บ้านคูหนองโกโนนสมบูรณ์	✓			✓		ดี
162	บ้านกุดนาดีโนนลาน	✓			✓		ดีมาก
163	บ้านโคกใหญ่	✓			✓		ดี
164	บ้านนาเลา		✓		✓		ดี
165	บ้านหนองคูม่วง	✓			✓		ดี
166	บ้านหนองไฮ		✓		✓		ดี
167	บ้านหนองบัวกุดอ้อ		✓		✓		ดี
168	ราชประชานุเคราะห์ 16			✓	✓		ดี
169	บ้านนาฝายเหล่าหุ้ง	✓			✓		ดี
170	บ้านชาดฝางหัวเรือ		✓		✓		ดีมาก
171	บ้านหนองแกวิทยา	✓			✓		ดีมาก
172	บ้านยางอีไผ่ดอนก่อ	✓			✓		ดี
173	บ้านสระบัว	✓			✓		ดี
174	กุ้งสันตรัตน์		✓		✓		ดี
175	บ้านโคกยาว	✓			✓		ดี
176	บ้านแดงโพงคำแก้ว	✓			✓		ดี
177	บ้านนาฝาย		✓		✓		ดี
178	บ้านหนองบัวน้อย	✓			✓		ดีมาก
179	ชุมชนบ้านดงบัง		✓		✓		ดี
180	บ้านหนองแคนหัวฝาย	✓			✓		ดีมาก
181	บ้านดงยาง		✓		✓		ดี
182	บ้านหลุบควันเมืองหงส์	✓			✓		ดีมาก
183	บ้านศรีอูชุด	✓			✓		ดี
184	บ้านหนองผง	✓			✓		ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
185	อนุบาลนครจัมปาศรี			✓	✓		ดี
186	บ้านหนองโนใต้	✓			✓		ดีมาก
187	บ้านหนองกลางโคก	✓			✓		ดีมาก
188	บ้านโกทา		✓		✓		ดี
189	บ้านหนองจิก	✓			✓		ดี
190	บ้านหนองโนทับม้า	✓			✓		ดี
191	บ้านหนองแต่น้อย	✓			✓		ดีมาก
192	บ้านโพหนอง	✓			✓		ดี
193	บ้านร่วมใจ 2	✓				✓	ดี
194	บ้านเหล่าจัน	✓			✓		ดี
195	บ้านหนองป่าน		✓		✓		ดี
196	บ้านหนองไผ่ด้ามขวาน		✓		✓		ดีมาก
197	บ้านหนองบัวคู	✓			✓		ดี
198	บ้านโนนเห็ดโค	✓			✓		ดี
199	บ้านหนองหิน	✓			✓		ดี
200	บ้านโคกเพิ่มโคกกลาง	✓			✓		ดี
201	บ้านหัวดง		✓		✓		ดีมาก
202	บ้านดอนคูวังบอน	✓			✓		ดี
203	จตุคามประชาสรรค์		✓			✓	ดี
204	บ้านตาพนวนสร้างแข่ง		✓		✓		ดี
205	อนุบาลดงเมืองน้อย		✓		✓		ดี
206	บ้านสว่าง	✓			✓		ดีมาก
207	บ้านศาลา	✓			✓		ดี
208	บ้านนาฏ	✓			✓		ดี
209	บ้านเหล่าหมากคำ		✓		✓		ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
210	บ้านหัวช้างโคกม่วง	✓			✓		ดี
211	บ้านโนนรัง		✓		✓		ดี
212	บ้านหนองจิก	✓			✓		ดี
213	บ้านแวงยางกุดตะเข้	✓			✓		ดี
214	บ้านหนองหนอง	✓			✓		ดี
215	ชุมชนบ้านยางสีสุราช		✓		✓		ดี
216	บ้านหนองแปน	✓			✓		ดี
217	บ้านแวงดงหนองยาง	✓			✓		ดี
218	บ้านนกเหาะ	✓			✓		ดี
219	บ้านบุงง้าว		✓		✓		ดี
220	บ้านเปล่งโนนกระยอม	✓			✓		ดี
221	บ้านโดน		✓		✓		ดี
222	บ้านดงแคน	✓			✓		ดี
223	บ้านหนองบัวสันตุ		✓		✓		ดี
224	บ้านหนองแวง	✓			✓		ดี
225	บ้านหนองรูแซ้	✓				✓	ดี
รวมทั้งสิ้น		157	63	5	211	14	

หมายเหตุ การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษา สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) จะต้องมีการประเมิน ดังนี้

1. มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษา ตั้งแต่ 80.00 คะแนนขึ้นไป
2. มีตัวบ่งชี้อย่างน้อย 10 ตัวบ่งชี้ จากทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ที่มีระดับคุณภาพ แต่ละตัวบ่งชี้ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป
3. ต้องไม่มีตัวบ่งชี้ใดอยู่ในระดับคุณภาพต้องปรับปรุง หรือ ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

จากตาราง 10 พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 157 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 63 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน และโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 211 โรงเรียน ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน

ตาราง 11 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน			ผลการประเมิน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รับรอง	ไม่รับรอง	ระดับ
1	โรงเรียนบ้านเหล่าน้อย	✓				✓	ดี
2	โรงเรียนบ้านดง	✓				✓	พอใช้
3	โรงเรียนบ้านแก่นท้าว		✓			✓	ดี
4	โรงเรียนบ้านตาลอก	✓				✓	ดี
5	โรงเรียนบ้านหนองฮี		✓			✓	ดี
6	โรงเรียนบ้านโนนบ่อ	✓				✓	ดี
7	โรงเรียนบ้านทัพป่าจิก	✓				✓	ดี
8	โรงเรียนพยัคฆภูมิพิสัย	✓				✓	ดี
9	โรงเรียนบ้านมะโป้		✓			✓	ดี
10	โรงเรียนบ้านโคกแปะ	✓				✓	พอใช้
11	โรงเรียนบ้านหัวงัว	✓				✓	พอใช้
12	โรงเรียนบ้านร่วมใจ 2	✓				✓	ดี
13	โรงเรียนจตุคามประชาสรรค์		✓			✓	ดี
14	โรงเรียนบ้านหนองรูแซ่	✓					ดี
รวมทั้งสิ้น		10	4	-		14	

จากตาราง 11 พบว่า โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 4 โรงเรียน รวมจำนวน 14 โรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นวลฉวี ทานุกรม (2558) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศรองลงมา ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่งและประสบการณ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน 3. สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 สภาพปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษากำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาไม่ได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความล่าช้าซึ่งเป็นอุปสรรคด้านการติดสื่อสารกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามที่กำหนด ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษามีผลการตรวจสอบไม่ตรงกับความเป็นจริง ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่แก่ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้ชัดเจน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์หรือเป้าหมายความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อความเป็นเอกภาพ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สถานศึกษาควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละโครงการ/กิจกรรมให้ชัดเจน ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน

ของสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำแบบทดสอบออกประเมินนักเรียนทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดทำรายงานประจำปี และด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อปรับปรุง แก้ไขและหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

พิทักษ์ ดวงาสงค์ (2558) ได้ศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 327 คน จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิแบ่งตามขนาดโรงเรียนและใช้เทคนิคการสุ่มอย่าง ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยทั้ง 8 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) สภาพความต้องการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของสภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสรุปแนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงานตามแผน การร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผล และการร่วมนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพภายในเป็นการดำเนินงานตามปกติของบุคลากรทุกฝ่ายที่จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มีคุณภาพ โดยนำวงจรคุณภาพของเดมิง (PDCA) มาใช้

เพ็ญพักตร์ บุรณะเสน (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.40$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.375$) ส่วนปัญหาในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.300$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.290$) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.289$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.278$) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.264$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.205$) ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.182$) ส่วนด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.153$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ 1. หลักการและเหตุผล 2. จุดมุ่งหมาย 3. กลไกการดำเนินงานของสถานศึกษา 4. การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน 5. การประเมินผล และ 6. เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

รัตนา ชื้อสัตย์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่พึงประสงค์ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุป ได้ดังนี้ 2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ

- 1) สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน
- 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 3) ควรให้คณะกรรมการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำมาปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา
- 4) ควรมีการตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) ควรมีการแจ้งให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับทราบมาตรฐานของสถานศึกษาในการประชุมประจำเดือน
- 6) แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกทราบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยการทำจดหมายข่าวหรือประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ

- 1) ควรมีการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์โดยการใช้วิธี SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคอย่างรอบด้านในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา
- 3) ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 4) ควรมีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) ออกคำสั่งแต่งตั้งบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 6) โครงการหรือกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาควรสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน มีการกำหนดแผนการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรให้เหมาะสมกับสำคัญโครงการ

และกิจกรรมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรจัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) ควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบให้ชัดเจนและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ คลอบคลุม เป็นปัจจุบันสะดวกต่อการเข้าถึงและให้บริการ 4) ควรมีการจัดเก็บระบบสารสนเทศให้ครอบคลุมกับภารกิจในการบริหารสถานศึกษา 5) ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศโดยยึดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในท้องถิ่น 6) ควรมีคณะกรรมการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการรับผิดชอบและกรอกข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดให้บุคลากรได้รับการอบรมพัฒนาทักษะด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 8) ควรจัดห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา 9) ควรมีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ เช่น ข้อมูลพื้นฐานระดับห้องเรียน ข้อมูลพื้นฐานระดับสถานศึกษา เป็นต้น

2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ควรให้คณะกรรมการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำมาปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา 4) ควรมีการตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) ควรมีการแจ้งให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับทราบมาตรฐานของสถานศึกษาในการประชุมประจำเดือน 6) แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกทราบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยการทำความเข้าใจหรือประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน 2.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา แนวทางการดำเนินการประกัน

คุณภาพภายในควรเป็น ดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) สร้างเครื่องมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลในการตรวจสอบตามตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ผลการปฏิบัติงานของครูไว้ให้ชัดเจนและกำหนดผู้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในของโรงเรียน แต่งตั้งกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียน และควรมีการนิเทศภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 4) จัดทำคู่มือในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากร 5) สถานศึกษาควรจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่อที่ประชุมผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทุกฝ่ายจะได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสรุปผลในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้และวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อนำไปพัฒนา

2.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีผู้บริหารครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ควรนำขั้นตอนการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของ Deming มาใช้กับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 4) ควรมีการจัดทำเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อใช้เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานด้านต่าง ๆ เช่น ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ โดยให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรเน้นการประเมินจากสภาพจริงมากกว่าการตรวจจากหลักฐานเอกสารเพียงอย่างเดียว และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพในการประเมินครั้งต่อไป 5) ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาสรุปรวมและจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป 6) ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเพื่อการสนับสนุนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครั้งต่อไป

2.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรแต่งตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้และนำข้อมูลที่รวบรวมในการประเมินตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา 2) สถานศึกษาควรมีข้อมูลทุกด้านตามความเป็นจริง และมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตลอดปีการศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่มีรายงานการประเมินตนเอง (SAR) 3) ควรรายงานการประเมินตนเองประจำปีต่อต้นสังกัดเผยแพร่รายงานประจำปีต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด 4) ควรมีการจัดทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะตามปฏิทินแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) สถานศึกษาควรนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้พัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานในแผนปฏิบัติการประจำปีในครั้งต่อไป

2.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาหรือผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้วางแผนในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง โดยยึดกระบวนการดำเนินงานตามวงจร PDCA 3) ควรมีการประสานงานระหว่างกันด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น การสนทนาภายในกลุ่ม การจัดทำแผนปฏิบัติการประชุมสรุปงาน ใช้ระบบเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เป็นต้น 4) ให้ครูทุกคนมีแฟ้มสะสมผลงานของตนเองและจัดเก็บผลงานมีการจัดทำฐานข้อมูลสื่อบัณฑิตของสถานศึกษา โดยมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน 5) ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติมีทิศทางอย่าง

ชัดเจน 6) ผู้บริหารและครูควรสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในให้เหมือนการทำงานปกติ และผู้บริหารควรสร้างขวัญกำลังใจให้ครูเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานงานวิจัยต่างประเทศ

เคล (Cele, 2009) ได้ศึกษาการบริหารจัดการการดำเนินงานประกันคุณภาพ : การบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาในกัวซูเนทัล ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าคือเพื่อศึกษาการบริหารงานและประสิทธิภาพของผู้บริหารและนักการศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่กัวซูเนทัล โดยมุ่งเน้นไปที่การบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพที่มีอยู่ในปัจจุบัน การศึกษารั้งนี้ได้ออกแบบการสำรวจเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงพรรณนา ข้อมูลได้รวบรวมในปี 2007 โดยการเยี่ยมโรงเรียนและการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารและนักการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีความเห็นสอดคล้องกับการบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพโรงเรียน ในขณะที่อีกกลุ่มไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความแตกต่างกันผู้ที่เห็นด้วยกับการบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพโรงเรียนจะเป็นประโยชน์มาก หากมีการแนะนำอัตราความก้าวหน้าของนักศึกษานักการศึกษาดำเนินการบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพมากกว่าระบบที่ไม่มีความชัดเจน พวกเขาจึงเสนอแนะว่าการบูรณาการระบบจัดการคุณภาพโรงเรียนไม่ควรเกี่ยวข้องกับคำตอบแทนของนักการศึกษาซึ่งอาจจะทำลายความน่าเชื่อถือของการบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพการศึกษา

Lim (2009) ได้ศึกษาการพัฒนาประกันคุณภาพในการเป็นเครื่องมือในการแข่งขันด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเอกชนในประเทศสิงคโปร์ เพื่อตรวจสอบการพัฒนาและประสิทธิภาพของเครื่องมือในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเอกชนในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งได้เกิดการแข่งขันในตลาดโลกเพิ่มมากขึ้นโดยออกแบบวิธีการ/แนวทางการตรวจสอบ การเจริญเติบโตของการศึกษาเอกชนในสิงคโปร์ พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเอกชนในสิงคโปร์ยังคงเกาะงับธุรกิจและการจัดการ รัฐบาลยังไม่ได้กำหนดรูปแบบของกรอบระเบียบใด ๆ เพื่อให้มั่นใจถึงมาตรฐานทางวิชาการที่ยึดถือแต่โรงเรียนเอกชนจำนวนมากที่อาศัยการริเริ่มของตนเอง เพื่อรักษาคุณภาพการเรียนการสอนงานวิจัยขึ้นนี้เปิดเผยให้เห็นถึงความไม่เพียงพอในการประกันคุณภาพในอุตสาหกรรมการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชนของสิงคโปร์ ซึ่งให้เห็นความจำเป็นในการประสานงานระหว่างรัฐบาลสิงคโปร์และผู้ให้การศึกษาเอกชน ซึ่งควรเป็นอีกกรอบการประเมินหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะให้การประกันคุณภาพมีความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงวิสัยทัศน์ของการเป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับภูมิภาค

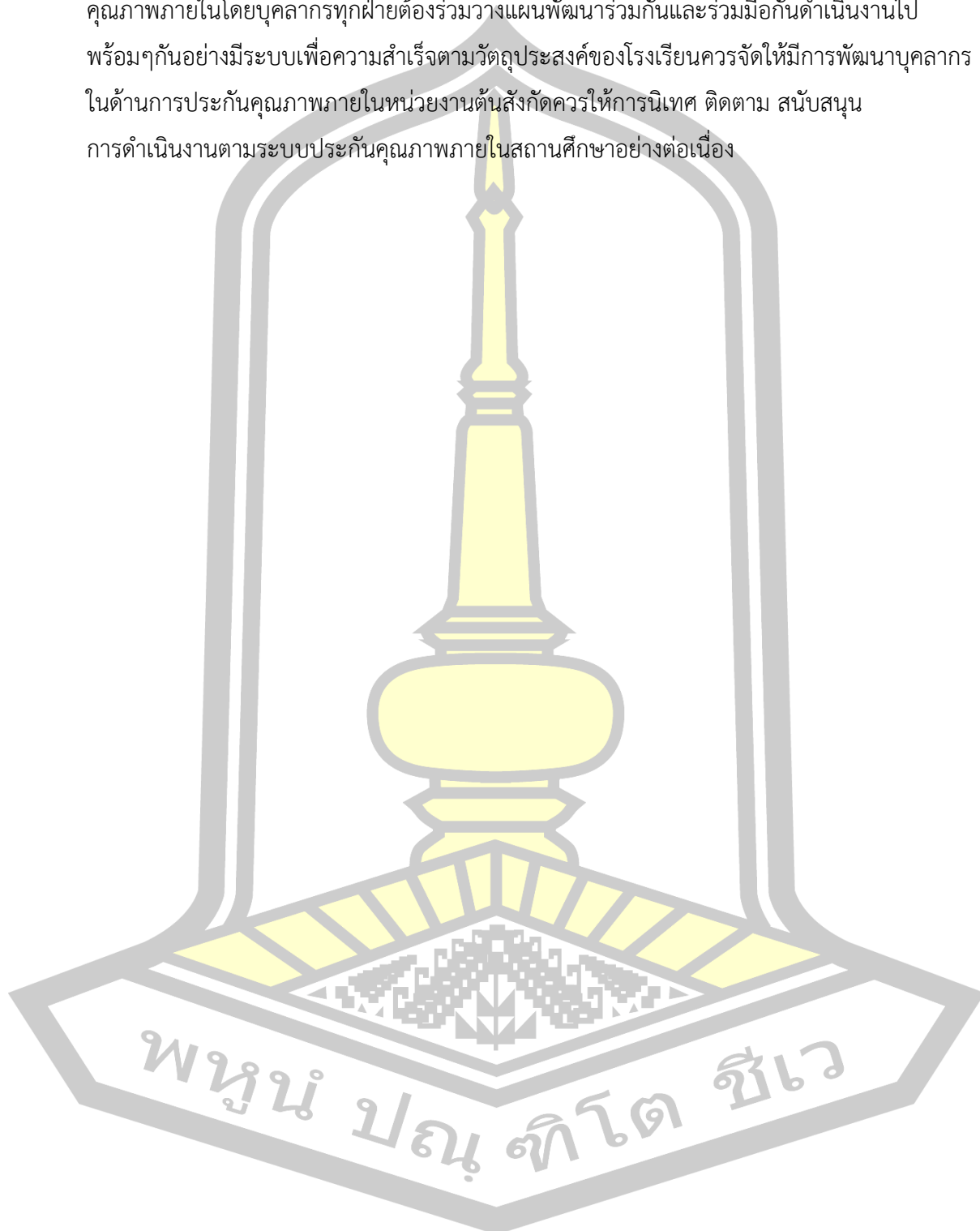
Yue-Juan และคณะ (2010) ได้ศึกษาการใช้ระบบผลคะแนนระดับคุณภาพในการประกันคุณภาพและการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโดยได้ทำการศึกษาในประเทศจีน พบว่า ประสิทธิภาพของระบบผลคะแนนระดับคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลปักกิ่ง (Beijing Kindergarten

Quality Rating System (BKQRS) และระบบผลคะแนนระดับคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลที่ใช้ภาษาจีน (Chinese Kindergarten Environment Quality Rating System (CKERS) โดยดำเนินการทดสอบในกลุ่มนักเรียน 3 ประเภทคือกลุ่มสาธิต 5 กลุ่ม , กลุ่ม R1C1 5 กลุ่มและกลุ่ม R2C2 อีก 4 กลุ่มพบว่าระบบ CKERS ใช้ไม่ได้ผลดีกับนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มและระบบ BKQRS ไม่สามารถวัดระดับคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลต่างๆได้อย่างถูกต้องตามที่คาดหวัง สรุปว่าระบบผลคะแนนระดับคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลแต่ละแห่งไม่สามารถใช้ได้ผลกับโรงเรียนอนุบาลแห่งอื่น ๆ

Wong และ Li (2010) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพในโรงเรียนอนุบาลของฮ่องกงและได้พบกลไกใหม่ของการประกันคุณภาพการตรวจสอบ (QAI) ในปี 2000 ทั้งนี้เพื่อที่จะบังคับสอบและปรับปรุงโรงเรียนในภาคของการศึกษาปฐมวัย พบว่า การประกันคุณภาพ การตรวจสอบหรือ QAI ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ หนึ่งโรงเรียนประเมินผลการตรวจสอบภายนอกสองรายงานผลการตรวจสอบให้ประชาชนเข้าใจบทบาทของการประเมินตนเอง และสามารถตรวจสอบปฏิสัมพันธ์กับภายนอกการศึกษาได้วิเคราะห์รายงาน QAI ทั้งหมด 80 รายงานที่ออกโดยรัฐบาลและ ทำการสัมภาษณ์ครูใหญ่และครูโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับการจัดอันดับดีเยี่ยม, ดีและความพึงพอใจในการเรียนรู้และประสิทธิภาพการสอนใน QAI จากการวิเคราะห์พบว่า 1) การประเมินตนเองมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญแต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนของปัญหาที่พบใน QAI, 2) โรงเรียนอนุบาลทั้งหมดรายงานความท้าทาย 4 ประเภท คือ ความไม่แน่นอนบุคลากรภาระงานและภาระทางจิตใจและ 3) QAI เป็นกระบวนการที่อำนวยความสะดวกและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการประเมินตนเองของโรงเรียนและการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติตามนโยบายด้วย ทั้งนี้ควรคำนึงถึงว่ากลไกการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ควรรักษาความสมดุลระหว่าง การประเมินภายนอกและภายในและการทำงานที่มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า การศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า วงจรการบริหารงาน PDCA เป็นระบบการบริหารที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้สถานศึกษาที่มีระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษา

ควรมีการเตรียมการโดยสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในโดยบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมวางแผนพัฒนาร่วมกันและร่วมมือกันดำเนินงานไป
พร้อมๆกันอย่างมีระบบเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากร
ในด้านการประกันคุณภาพภายในหน่วยงานต้นสังกัดควรให้การนิเทศ ติดตาม สนับสนุน
การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีขั้นตอน ดังนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

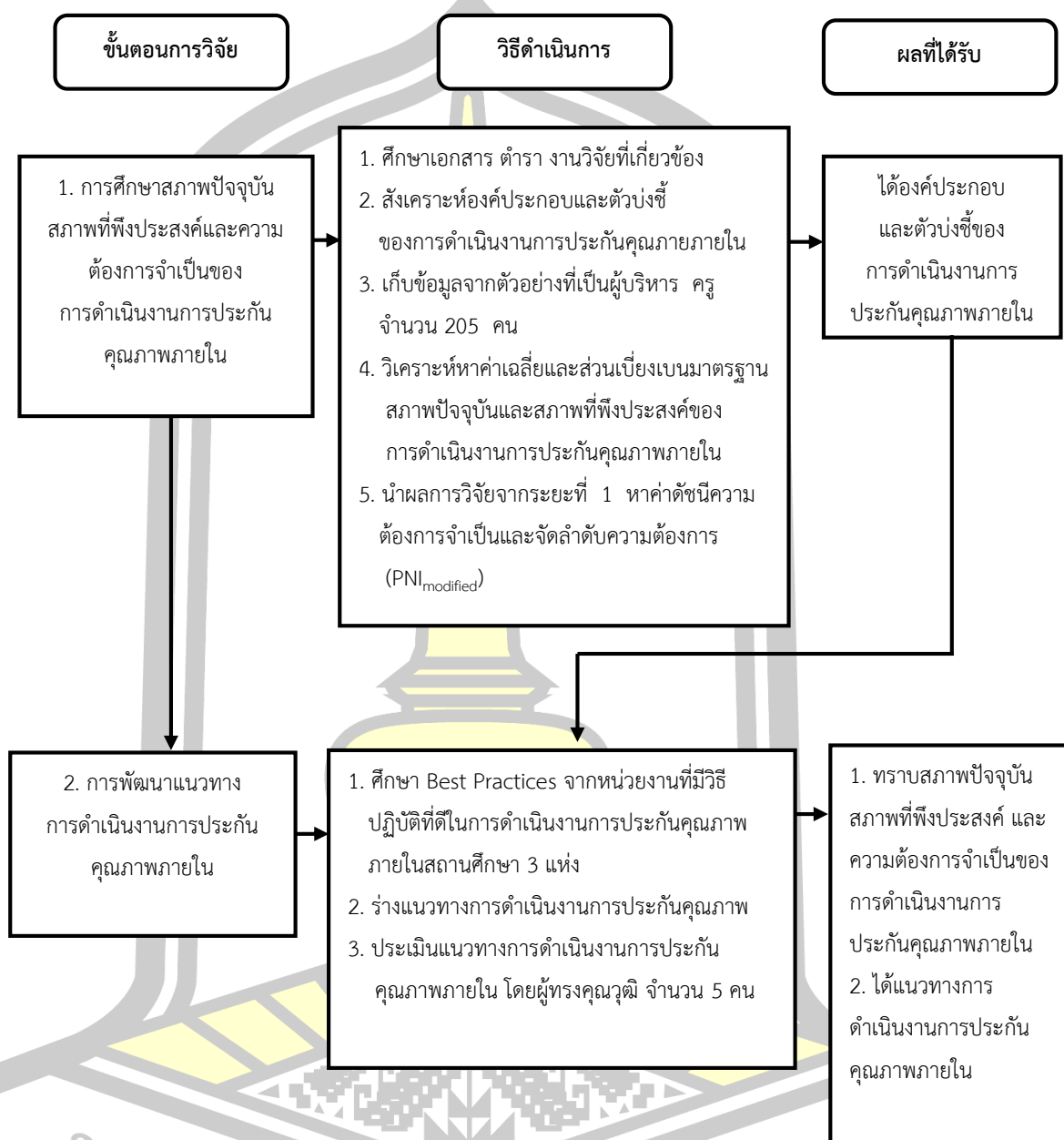
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 5

จากขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ แสดงดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จากภาพประกอบ 5 ระยะการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับ
สถานศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินการ การประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ ตัวชี้วัด การประกัน
คุณภาพภายใน

1.2 ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวชี้วัด โดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษาเอกสาร แล้วนำมาสร้างข้อสรุปเป็นองค์ประกอบ
ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.3 เก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู จำนวน 205 คน

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ความถี่และร้อยละจากการตอบ
แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายใน

1.5 นำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและ
จัดลำดับความต้องการ โดยวิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) เพื่อจัดลำดับ
ความต้องการจำเป็น ใช้สูตรที่ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช จากค่าดัชนี PNI ดังนี้

$$\text{ความต้องการจำเป็น (PNI)} = \frac{\text{สภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I)} - \text{สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D)}}{\text{สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D)}}$$

2. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู จากโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรอง
มาตรฐานการศึกษา และโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ
พอใช้ จากการประเมินภายนอกกรอบที่สามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา (สมศ.) วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan

และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก (Simple Random Sampling) จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ปรากฏดังตาราง 12

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จากโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา และโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาแต่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ จากการประเมินภายนอก รอบที่สามจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รวมทั้งสิ้นจำนวน 429 คน

2.2 ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 205 คน จากโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา และโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ในการประเมินภายนอก รอบที่สามจาก สมศ. วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนตัวอย่างในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 225 โรงเรียน

ประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	
	จำนวนประชากรทั้งหมด	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	31	15
ครู	398	190
รวม	429	205

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการประกันคุณภาพ ภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบ ตัวชี้วัด และแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.2.2 กำหนดองค์ประกอบ ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.2.3 ร่างแบบประเมินโดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบ ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.2.4 นำแบบประเมินให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.2.5 จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเภทของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู

3.3.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

3.3.3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended Form) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2 ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และให้ส่งกลับไปรษณีย์ โดยใช้

ของเอกสารติดตามตราไปรษณียากรที่แนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 2 สัปดาห์

4.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4.4 ร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ทั้ง 8 ด้าน แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

4.5 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์ เฉพาะความถูกต้องของสำนวนภาษา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อความดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence, IOC) โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป และใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกัน

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกัน

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกัน

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

4.6 จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

5.2 จัดส่งแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และขอความอนุเคราะห์ให้ส่งกลับไปรษณีย์ โดยใช้ของเอกสารติดตามตราไปรษณียากรที่แนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 2 สัปดาห์

5.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องแล้วนำมาวิเคราะห์ต่อไป

6. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การจัดการกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

6.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมิน

6.1.2 กำหนดรหัส ให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
(บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อย

1.00 – 1.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

6.3 การจัดการกระทำข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

6.3.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ถ้าพบว่าการตอบอย่าง
ไม่ตั้งใจก็ต้องคัดออกถือว่าไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น การตอบข้อมูลไม่ครบทุกข้อตามที่ผู้วิจัยต้องการ

6.3.2 นำคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

6.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มี
ลักษณะข้อมูลแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ

6.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มี
ลักษณะข้อมูลประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดำเนินการโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean)
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์
ข้อมูลดังนี้

เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลความหมายสภาพปัญหา เครื่องมือประเภท
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ
มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.4.3 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 3 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็น
แบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. วิธีดำเนินการ

1.1 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และผลการรับรองมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก จากโรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ขนาดละ 1 โรงเรียน ได้แก่

1.1.1 ขนาดเล็ก คือ โรงเรียนบ้านหัวช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.1.2 ขนาดกลาง คือ โรงเรียนบ้านหนองป่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. ขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนเมืองวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และจากการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

จากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practices) มาเป็นแนวทางในการร่างแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปใช้

1.3 นำร่างแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยแก้ไขปรับปรุงแบบประเมินตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.4 ประเมินแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใช้สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1.4.1 นายวิวัฒน์ สิริพันธ์โกสิน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.4.2 นางสาวธาริณี เพิ่มทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแดงสมิตร อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. บริหารและพัฒนาการศึกษา

1.4.3 นายศรายุช เข้าวชาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแดงสมิตร อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา

1.4.4 นายมีชัย พลภูงา ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. หลักสูตรและการเรียนการสอน

1.4.5 นางรุ่งอรุณ สิงห์สุพรรณ ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. หลักสูตรและการเรียนการสอน

2. ประชากร ตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกจากโรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ขนาดละ 1 โรง โดยกำหนดเลือกจากโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายในรอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(สมศ.) (พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2558) และผลการรับรองมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก มีผลงานเป็นที่ยอมรับและสถานศึกษาดีเด่น

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

2.2.1 นายวิวัฒน์ สิริพันธ์โกสิน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2.2 นางสาวธาริณี เพิ่มทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแดงสมิตร อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. บริหารและพัฒนาการศึกษา

2.2.3 นายศรายุช เข้าวชาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ โรงเรียน บ้านหนองแดงสมิตร อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา

2.2.4 นายมีชัย พลภูงา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม.หลักสูตรและการเรียนการสอน

2.2.5 นางรุ่งอรุณ สิงห์สุพรรณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. หลักสูตรและการเรียนการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติ (Best Practice)

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน 8 ด้าน เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ น้อยที่สุด

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 แบบสัมภาษณ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best Practice)

4.1.1 สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best Practice) โดยกำหนดเลือกจากโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2558) และผลการรับรองมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก มีผลงานเป็นที่ยอมรับและสถานศึกษาดีเด่น โดยเลือกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อนำมาร่างเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดด้านการประกันคุณภาพภายใน เป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน การเลือกผู้สัมภาษณ์ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 คน

4.1.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษา

4.1.3 ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบการประเมินและแนวทางการประเมิน

4.2.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาของแนวทางการประกันคุณภาพภายใน 8 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นได้ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นได้ น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นได้ น้อยที่สุด

4.2.3 นำแบบประเมินให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข ในการสร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน หลังจากผ่านการตรวจความเที่ยงตรงทางเนื้อหาและโครงสร้างว่าสร้างแบบสอบถามดังกล่าวได้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาทุกด้าน

4.2.4 นำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best Practice)

5.1.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้บริหาร ครู เพื่อกำหนดวันเวลาในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปเสนอเพื่อสัมภาษณ์โดยมีแนวทางการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถามให้ครอบคลุมถึงประเด็นในการสัมภาษณ์ประกอบการร่างแนวทางการประกันคุณภาพภายใน

5.1.2 ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึก ใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพดิจิทัล แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหากระบวนการและแนวทางการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสมไปประกอบการร่างแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2ต่อไป

5.2 การประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

5.2.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยเอกสารแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ด้วยตนเอง

5.2.2 ดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ต่อไป

6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

6.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมิน

6.1.2 กำหนดรหัส ให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
(บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อย

1.00 – 1.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

6.3 การจัดกระทำข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

6.3.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ถ้าพบว่าการตอบอย่าง
ไม่ตั้งใจก็ต้องคัดออกถือว่าไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น การตอบข้อมูลไม่ครบทุกข้อตามที่ผู้วิจัยต้องการ

6.3.2 นำคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

6.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่
มีลักษณะข้อมูลแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ

6.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่
มีลักษณะข้อมูลประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดำเนินการโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean)
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์
ข้อมูลดังนี้

เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลความหมายสภาพปัญหา เครื่องมือประเภท
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.4.3 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 3 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็น
แบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้ใช้สถิติในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

7.1.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ในการดำเนินการหาค่าดัชนี
ความสอดคล้องของคุณลักษณะที่ต้องการวัดและการระบุทิศทางของแบบวัด (Index of
Congruence : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของคุณลักษณะที่ต้องการวัดกับ
วัตถุประสงค์ของการวัด

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

7.1.2 อำนาจจำแนกโดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ
คะแนนรวม (Item total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับ
คะแนนรวม

$\sum X$ แทน ผลของคะแนนที่หาค่าอำนาจจำแนก

Σ^Y	แทน	ผลรวมของคะแนนรวม
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
Σ^{XY}	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม
Σ^{X^2}	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละข้อ
Σ^{Y^2}	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนรวม

7.1.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อในแบบประเมิน
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนของแบบประเมินแต่ละข้อ
	$\sum s_t^2$	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบวัดทั้งหมด

7.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

7.2.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

7.2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

7.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนของแต่ละคน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่าง
D (Degree of Success)	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I (Important)	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน ค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และที่พึงประสงค์ที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไป	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
		จำนวน	ร้อยละ
1	ประเภทผู้ตอบแบบสอบถาม		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	15	7.32
	ครู	190	92.68
	รวม	205	100

จากตาราง 13 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 92.68) และผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 7.32)

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยตัวอย่าง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ
ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ข้อที่	องค์ประกอบการประกัน คุณภาพภายใน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	2.77	0.49	ปานกลาง	4.32	0.41	มาก
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	2.75	0.61	ปานกลาง	4.13	0.43	มาก
3	การจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ	2.81	0.69	ปานกลาง	4.75	0.60	มากที่สุด
4	การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	2.77	0.68	ปานกลาง	4.00	0.57	มาก
5	การจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	2.79	0.69	ปานกลาง	3.97	0.58	มาก
6	การจัดให้มีการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	2.69	0.56	ปานกลาง	4.02	0.52	มาก
7	การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพ ภายใน	2.77	0.67	ปานกลาง	4.10	0.47	มาก
8	การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษอย่างต่อเนื่อง	2.74	0.65	ปานกลาง	4.14	0.44	มาก
รวม		2.76	0.60	ปานกลาง	4.18	0.45	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	2.87	0.73	ปานกลาง	4.23	0.55	มาก
2	การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.96	0.75	ปานกลาง	4.82	0.43	มากที่สุด
3	การพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา	2.85	0.70	ปานกลาง	4.26	0.53	มาก
4	การพิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้	2.60	0.67	ปานกลาง	3.95	0.83	มาก
5	การประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกให้รับทราบ	2.61	0.73	ปานกลาง	4.35	0.49	มาก
รวม		2.77	0.49	ปานกลาง	4.32	0.41	มาก

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.7) รองลงมา คือ ด้านมีการพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.73) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.67) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ การประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกได้รับทราบ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การแต่งตั้งคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.62	0.70	ปานกลาง	4.21	0.47	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
2	การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา	2.69	0.70	ปานกลาง	3.68	0.83	มาก
3	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษามาประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา	2.78	0.69	ปานกลาง	4.27	0.52	มาก
4	การกำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการและกิจกรรมต่างที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	2.84	0.67	ปานกลาง	4.76	0.53	มาก
5	การเสนอแลพัฒนาการศึกษาให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	2.79	0.71	ปานกลาง	4.19	0.49	มาก
6	การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	2.80	0.69	ปานกลาง	3.93	0.88	มาก
7	การกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน	2.85	0.70	ปานกลาง	4.18	0.44	มาก
8	เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการให้ความชอบ	2.78	0.73	ปานกลาง	3.87	0.75	มาก
รวม		2.75	0.61	ปานกลาง	4.13	0.43	มาก

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยมากที่สุด คือ ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านการกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.60) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการให้ความชอบ ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.67) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการและกิจกรรมต่างที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.52) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ข้อที่	การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การจัดโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษา	2.87	0.72	ปานกลาง	3.84	0.73	มาก
2	การกำหนดผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศ	2.84	0.72	ปานกลาง	4.21	0.48	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
3	การจัดระบบสารสนเทศที่เอื้อ ต่อการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะ ของข้อมูล	2.82	0.74	ปานกลาง	3.79	0.83	มาก
4	การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ ประโยชน์ในการประกัน คุณภาพภายใน	2.77	0.74	ปานกลาง	4.22	0.47	มาก
5	การติดตามประเมินผลการนำ ข้อมูลสารสนเทศไปใช้ ประโยชน์ในการประกัน คุณภาพภายใน	2.78	0.74	ปานกลาง	3.94	0.85	มาก
รวม		2.81	0.69	ปานกลาง	4.00	0.60	มาก

จากตาราง 17 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ การจัดโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.87$ S.D. = 0.72) รองลงมา คือ การจัดระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพภายในให้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของข้อมูล ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 0.74) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.74) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ด้านการกำหนด

ผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.21$ S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการจัดระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพภายในให้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของข้อมูล ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1	การดำเนินงานตามกรอบ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ แผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษา	2.81	0.73	ปานกลาง	3.77	0.83	มาก
2	การดำเนินกิจกรรมโครงการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติ การประจำปีของสถานศึกษา	2.80	0.70	ปานกลาง	4.21	0.48	มาก
3	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่ กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน ประจำปีของสถานศึกษา	2.78	0.76	ปานกลาง	3.80	0.82	มาก
4	ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ตามที่ได้รับมอบหมาย	2.72	0.74	ปานกลาง	4.24	0.46	มาก
รวม		2.77	0.68	ปานกลาง	4.00	0.57	มาก

จากตาราง 18 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$,

S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการดำเนิน กิจกรรมโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ การดำเนินกิจกรรมโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.70) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 0.74) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ การดำเนินกิจกรรมโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพ ปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	การจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา การศึกษา	2.79	0.74	ปานกลาง	3.79	0.82	มาก
2	การติดตามตรวจสอบการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนา การศึกษาอย่างน้อยภาคเรียน ละ 1 ครั้ง	2.79	0.76	มาก	4.15	0.55	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
3	การรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.80	0.73	ปานกลาง	3.73	0.87	มาก
4	การนำผลติดตามตรวจสอบการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.79	0.76	ปานกลาง	3.99	0.71	มาก
5	การเตรียมการในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัด	2.80	0.75	ปานกลาง	4.24	0.46	มาก
6	การให้ความร่วมมือในการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาจากหน่วยงานต้น สังกัด	2.80	0.75	ปานกลาง	3.96	0.76	มาก
รวม		2.79	0.69	ปานกลาง	3.97	0.58	มาก

จากตาราง 19 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการติดตาม
ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, S.D. = 0.69)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการเตรียมการในการติดตาม
ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ
การให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 2.80$,
S.D. = 0.75) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนา

การศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 2.79$, S.D. = 0.76) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการเตรียมการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.55) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการรายงานผลการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกอย่างน้อย 1 คน	2.69	0.67	ปานกลาง	4.17	0.58	มาก
2	การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	2.56	0.62	ปานกลาง	3.72	0.87	มาก
3	คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	2.68	0.66	ปานกลาง	4.11	0.62	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดให้มีการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
4	คณะกรรมการดำเนินการ ประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาโดยใช้ วิธีการที่เหมาะสม	2.70	0.64	ปานกลาง	3.92	0.74	มาก
5	คณะกรรมการดำเนินการ ประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาโดย เครื่องมือที่หลากหลาย	2.65	0.61	ปานกลาง	4.29	0.58	มาก
6	คณะกรรมการดำเนินการ ประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาโดยใช้ เครื่องมือที่เหมาะสม	2.71	0.62	ปานกลาง	3.74	0.80	มาก
7	การจัดทำรายงานผลการ ประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานของสถานศึกษา	2.72	0.66	ปานกลาง	4.22	0.51	มาก
8	การนำเสนอรายงานผลการ ประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานของสถานศึกษา	2.74	0.69	ปานกลาง	4.22	0.46	มาก
9	การนำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาปรับปรุงพัฒนาให้ตรง ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	2.77	0.70	ปานกลาง	3.88	0.83	มาก
รวม		2.69	0.56	ปานกลาง	4.02	0.52	มาก

จากตาราง 20 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงพัฒนาให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ด้านการนำเสนอรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.69) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.62) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านคณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาโดยเครื่องมือที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านมีการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.46) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านมีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.88) ตามลำดับ

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

ข้อที่	การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา	2.80	0.72	ปานกลาง	4.23	0.48	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
2	การแปลผลจากการรายงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	2.77	0.74	ปานกลาง	3.72	0.86	มาก
3	การสรุปผลการรายงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	2.75	0.72	ปานกลาง	4.23	0.48	มาก
4	การจัดทำรายงานประจำของสถานศึกษา	2.78	0.74	ปานกลาง	4.23	0.47	มาก
5	การเสนอรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ	2.80	0.73	ปานกลาง	3.77	0.81	มาก
6	การเผยแพร่รายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.81	0.72	ปานกลาง	4.67	0.62	มาก
7	การเปิดเผยรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	2.75	0.73	ปานกลาง	3.91	0.72	มาก
รวม		2.77	0.67	ปานกลาง	4.10	0.47	มาก

จากตาราง 21 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการเผยแพร่รายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำรายงานประจำของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.47) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด

คือ ด้านการแปลผลจากการรายงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.86) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการเผยแพร่รายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำรายงานประจำของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการเปิดเผยรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างและระดับการปฏิบัติของสภาพปัจจุบันและของสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่	การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การส่งเสริมแนวความคิดเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	2.72	0.74	ปานกลาง	3.65	0.86	มาก
2	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา	2.78	0.71	มาก	4.71	0.50	มาก
3	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามาใช้ในการพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง	2.73	0.73	ปานกลาง	4.21	0.44	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
4	การนำผลการประเมินคุณภาพ ภายในของหน่วยงานต้นสังกัด มาใช้ในการพัฒนาการบริหาร อย่างต่อเนื่อง	2.76	0.73	ปานกลาง	4.14	0.54	มาก
5	การเผยแพร่ผลงานการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	2.76	0.72	ปานกลาง	4.00	0.77	มาก
รวม		2.74	0.65	ปานกลาง	4.14	0.44	มาก

จากตาราง 22 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดให้มีการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.65)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดให้มี
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็น
วัฒนธรรมในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ
ด้านการเผยแพร่ผลงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 0.72)
ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา
ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 0.73)
ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง
การเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.50)
รองลงมา คือ ด้านการนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามาใช้ในการพัฒนาการบริหาร
อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.44) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริม

แนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น และความต้องการจำเป็นการพัฒนา
แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนา
แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ข้อที่	องค์ประกอบประกัน คุณภาพภายใน	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	2.77	4.32	0.36	2
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.75	4.13	0.33	4
3	การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	2.81	4.75	0.41	1
4	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	2.79	4.00	0.31	7
5	การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	2.79	3.97	0.30	8
6	การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.69	4.02	0.33	4
7	การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน ประเมินคุณภาพภายใน	2.77	4.10	0.32	6
8	การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	2.74	4.14	0.34	3

หมายเหตุ การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จัดได้ 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 $PNI_{modified}$ มากกว่า 0.35

กลุ่มที่ 2 $PNI_{modified}$ 0.30–0.34

จากตาราง 23 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จัดได้ 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 1.2) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ กลุ่มที่ 2 การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 2.1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.3) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2.4) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.5) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 2.6) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการ
จำเป็น ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่า ด้วยการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	2.87	4.23	0.32	5
2	การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.96	4.82	0.39	2

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
3	การพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดใน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา	2.85	4.26	0.33	4
4	การพิจารณาให้ความเห็นชอบค่า เป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐาน และตัวบ่งชี้	2.60	3.95	0.34	3
5	การประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของ แต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกให้ รับทราบ	2.61	4.35	0.40	1

จากตาราง 24 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ การประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกให้รับทราบ การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การพิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

พหุบัน ปณ สกโต ชเว

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการ
จำเป็น ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1	การแต่งตั้งคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.62	4.21	0.38	2
2	การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพ ภายในและภายนอกของสถานศึกษา	2.69	3.68	0.27	8
3	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและ ภายนอกของสถานศึกษามาประมวลเป็น วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ สถานศึกษา	2.78	4.27	0.35	3
4	การกำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของ โครงการและกิจกรรมต่างที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา	2.84	4.76	0.40	1
5	การเสนอและพัฒนาศึกษาให้คณะกรรมการ ให้ความเห็นชอบ	2.79	4.19	0.33	4
6	การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติ การประจำปี	2.80	3.93	0.29	6
7	การกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการ ประจำปีสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน	2.85	4.18	0.32	5
8	การเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อ คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	2.78	3.87	0.28	7

จากตาราง 25 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนด

กลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการและกิจกรรมต่างที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา การแต่งตั้งคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษามาประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา การเสนอและพัฒนาศึกษาให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ การกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบตามลำดับ

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ข้อที่	การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1	การจัดโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษา	2.87	3.84	0.25	5
2	การกำหนดผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศ	2.84	4.21	0.33	2
3	การจัดระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพภายในให้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของข้อมูล	2.82	3.79	0.26	4
4	การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพภายใน	2.77	4.22	0.34	1
5	การติดตามประเมินผลการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพภายใน	2.78	3.94	0.29	3

ตาราง 26 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพภายใน การกำหนดผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศ การติดตาม

ประเมินผลการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพภายใน การจัดระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพภายในให้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของข้อมูล การจัดโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1	การดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	2.81	3.77	0.25	4
2	การดำเนินกิจกรรมโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	2.80	4.21	0.33	2
3	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	2.78	3.80	0.27	3
4	ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย	2.72	4.24	0.36	1

ตาราง 27 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย การดำเนินกิจกรรมโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา การดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการ
จำเป็น ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่กำหนดไว้ใน แผนพัฒนาการศึกษา	2.79	3.79	0.26	5
2	การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	2.79	4.15	0.33	2
3	การรายงานผลการติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	2.80	3.73	0.25	6
4	การนำผลติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษา	2.79	3.99	0.30	3
5	การเตรียมการในการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด	2.80	4.24	0.34	1
6	การให้ความร่วมมือในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจาก หน่วยงานต้นสังกัด	2.80	3.96	0.29	4

ตาราง 28 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนด
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ การเตรียมการในการติดตาม
ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตาม
แผนพัฒนาการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การนำผลติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตาม
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา การรายงานผลการติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกอย่างน้อย 1 คน	2.69	4.17	0.35	3
2	การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	2.56	3.72	0.31	6
3	คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	2.68	4.11	0.35	3
4	คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม	2.70	3.92	0.31	6
5	คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา โดยเครื่องมือที่หลากหลาย	2.65	4.29	0.38	1
6	คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม	2.71	3.74	0.28	9

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
7	การจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา	2.72	4.22	0.36	2
8	การนำเสนอรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา	2.74	4.22	0.35	3
9	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงพัฒนาให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.77	3.88	0.29	8

ตาราง 29 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาโดยเครื่องมือที่หลากหลาย การจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา การนำเสนอรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกอย่างน้อย 1 คน คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงพัฒนาให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมตามลำดับ

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการ
จำเป็น ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

ข้อที่	การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน การประกันคุณภาพภายใน	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงาน ประจำปีของสถานศึกษา	2.80	4.23	0.34	3
2	การแปลผลจากการรายงานการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา	2.77	3.72	0.26	6
3	การสรุปผลรายงานการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา	2.75	4.23	0.35	2
4	การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา	2.78	4.23	0.34	3
5	เสนอรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ	2.80	3.77	0.26	6
6	การเผยแพร่รายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้น สังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.81	4.67	0.40	1
7	การเปิดเผยรายงานประจำปีของสถานศึกษา ต่อสาธารณชน	2.75	3.91	0.30	5

ตาราง 30 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกำหนด
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ การเผยแพร่รายงานประจำปีต่อ
หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสรุปผลรายงานการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงาน
ประจำปีของสถานศึกษา การเปิดเผยรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อสาธารณชน เสนอรายงาน
ประจำปีของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ การแปลผลจากการรายงาน
การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ของการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการ
จำเป็น ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่	การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1	การส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการ ประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้เกิดกับทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	2.72	3.65	0.25	5
2	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมในการ ทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา	2.78	4.71	0.41	1
3	การนำผลการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษามาใช้ในการพัฒนาการ บริหารอย่างต่อเนื่อง	2.73	4.21	0.35	2
4	การนำผลการประเมินคุณภาพภายใน ของหน่วยงานต้นสังกัดมาใช้ในการ พัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง	2.76	4.14	0.33	3
5	การเผยแพร่ผลงานการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	2.76	4.00	0.31	4

ตาราง 31 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงการจันทน์ให้มีการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาอย่างต่อเนื่อง เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการ
เรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา การนำผลการประเมินคุณภาพ
ภายในสถานศึกษามาใช้ในการพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง การนำผลการประเมินคุณภาพภายใน
ของหน่วยงานต้นสังกัดมาใช้ในการพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงานการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่ง
พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

1.3 ผลการสัมภาษณ์ ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554–พ.ศ. 2558) อยู่ในระดับดีมาก (Best Practices) จากโรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน ละ 2 คน รวมจำนวน 6 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย โรงเรียนเมืองวาปีปทุม โรงเรียนบ้านหนองป่าน และ โรงเรียนบ้านหัวช้าง โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ผลการศึกษพบว่า

โรงเรียนเมืองวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ประเด็นที่ 1 โรงเรียนของท่านมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาหรือไม่ ถ้ามี ท่านกำหนดอย่างไร

“..ทางโรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา โดยมีการกำหนดดังนี้ วิเคราะห์ มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ มีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ที่สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ คำขวัญ การจัดตั้งโรงเรียน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“..ทางโรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา โดยมีการประชุม วางแผนงาน ร่วมคิดร่วมปฏิบัติ โดยบุคลากรในโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาระดม ความคิดเพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนของท่านจัดทำอย่างไรที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพภายใน

“...โรงเรียนมีการประชุมวางแผน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด วางแผน ในการจัดทำแผนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรในสถานศึกษา โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งเป็นแผนที่มียุทธศาสตร์ระยะเวลาการพัฒนาที่ มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแผนที่แตกมาจาก

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการดำเนินงานเป็นรายปี โดยผ่านความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยมีการประชุมวางแผน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด และพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ศึกษาจาก กลยุทธ์ จากนั้นทำโครงการรองรับให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 3 ท่านได้นำระบบบริหารและระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือ ช่วยระบบประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...โรงเรียนจัดโครงสร้างระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้ เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อกาให้บริการ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรในโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือและได้รับการแต่งตั้งตามบทบาท หน้าที่มีระบบติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการกรอกข้อมูลและ ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อรับบริการ...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 4 โรงเรียนมีการดำเนินงานหรือทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่ง ไปสู่การปฏิบัติอย่างไร

“โรงเรียนประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะทำงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์และแปลผล เพื่อทำแผนพัฒนา คุณภาพ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรทุกคนดำเนินงานตามแผนที่กำหนดครบวงจรคุณภาพ PDCA คือ มีการวางแผนปฏิบัติตามแผน กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 5 โรงเรียนของท่านมีวิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...โรงเรียน วางแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยแต่งตั้งบุคลากรติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชี้แจงแนวการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายสาระสำคัญของการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดทำปฏิทินการติดตามคุณภาพการศึกษา สรุปประเด็นสำคัญของการติดตามตรวจสอบสร้างแบบเครื่องมือในการติดตามคุณภาพการศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นผู้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเอง ตามปฏิทินปฏิบัติงาน รวมทั้งดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้เป็นไปตามแผน...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 6 โรงเรียนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไร

“...โรงเรียนมีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนดเพื่อใช้เป็นทิศทางการบริหารจัดการศึกษา โดยมี ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Action) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรเป็นคณะทำงานประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ที่มีคุณภาพนำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้และพัฒนา...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 7 โรงเรียนของท่านมีการจัดทำรายงานประจำปีหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง

“...โรงเรียนนำผลความสำเร็จในการบริหารจัดการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ถือเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องนำไปวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อสรุปนำไปสู่การเชื่อมโยงหรือสะท้อนภาพความสำเร็จกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแล้วนำเสนอสรุปจัดทำรายงานประจำปี (SAR)...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรรวบรวมสรุปผลการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อไป...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 8 โรงเรียนของท่านมีแนวทางหรือวิธีการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างไร

“...โรงเรียนนำผลการประเมินมาสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เป็นสารสนเทศในการกำหนดรอบความคิดหรือการตัดสินใจและนำผลการประเมินเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนการ ออกแบบ หาแนวทาง และแบบแผน นำข้อมูลไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนเช่น ผลการประเมินต่าง ๆ รายงานการประเมินตนเองปีที่ผ่านมาผลการทดสอบระดับชาติ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน นโยบายระดับต่าง ๆ เอกสารตำรา งานวิจัยครูต่อไป...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 9 ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางในการประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“....ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในทั้ง 8 ขั้นตอน.....”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านหนองบ้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

เขต 2

ประเด็นที่ 1 โรงเรียนของท่านมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาหรือไม่
ถ้ามีท่านกำหนดอย่างไร

“...โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา โดยดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานจากหลายฝ่าย 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษา 3) กำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ 4) ตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษา 5) ประชาพิจารณ์มีการเผยแพร่และรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย..”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการดำเนินกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา ดังนี้ 1) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา..”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนของท่านจัดทำอย่างไรที่
เอื้อต่อการประกันคุณภาพ

“...ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายและความต้องการในการจัดการศึกษา 2) ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis 3) กำหนดวิสัยทัศน์ โดยนำผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลความต้องการและศักยภาพของสถานศึกษา 4) กำหนดพันธกิจ 5) กำหนดกลยุทธ์ 6) กำหนดแผนงานโครงการ และกิจกรรม”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนการ ออกแบบ หาแนวทางและแบบแผน นำข้อมูลไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนเช่น ผลการประเมินต่าง ๆ รายงานการประเมินตนเองปีที่ผ่านมาผลการทดสอบระดับชาติ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน นโยบายระดับต่าง ๆ เอกสาร ตำรา งานวิจัยครูต่อไป...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 3 ท่านได้นำระบบบริหารและระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยระบบประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...การจัดระบบบริหารและสารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 2) จัดให้มีระบบติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร 3) สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศ 5) สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ สามารถสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองและจัดทำแฟ้มจัดเก็บข้อมูล...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการจัดการบริหารระบบสารสนเทศ โดยดำเนินการดังนี้

1) จัดโครงสร้างหรือระบบสารสนเทศของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ 3) มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาการเรียนการสอน...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 4 โรงเรียนมีการดำเนินงานหรือทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งไปสู่การปฏิบัติอย่างไร

“...โรงเรียนมีการงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้ 1) มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) มีการนำแผนงาน โครงการสู่การปฏิบัติ หลังจากอนุมัติแล้วต้องมีการควบคุมติดตามความก้าวหน้าของงานอย่างต่อเนื่อง อยู่ในกรอบงบประมาณผลงานตามที่กำหนดไว้ 3) มีการประเมินโครงการและรายงานผลการปฏิบัติงาน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการดำเนินงานการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างการยอมรับ มีการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากบุคลากรสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง 2) มอบหมายการปฏิบัติอย่างเป็นทางการ โดยการส่งมอบแผนให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้าระดับชั้นตามสานงานบังคับบัญชาและทีมงานอย่างเป็นทางการ 3) ทำความเข้าใจแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ปฏิบัติต้องศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องเจตนารมณ์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการรายปีย่างเข้าใจ....”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 5 โรงเรียนของท่านมีวิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...โรงเรียนมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน โดยมีวิธีการดังนี้ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา 2) ดำเนินการติดตามตรวจสอบทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3) รายงานและนำผลการติดตามไปใช้ในการปรับปรุง 4) เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด..”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ดำเนินการติดตามตรวจสอบ จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 6 โรงเรียนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไร

“...โรงเรียนมีขั้นตอนในการประเมินคุณภาพภายใน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ มีการเตรียมการของบุคลากรทุกคนและมีการแต่งตั้งคณะทำงาน 2) ขั้นตอนการดำเนินงาน ใช้กระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของวงจรเดมมิง 3) ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายใน ..”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการประเมินผลจากการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยนำผลการปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนตามปกติมาสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยสร้างเครื่องมือวัดสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัวและสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 7 โรงเรียนของท่านมีการจัดทำรายงานประจำปีหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง

“...โรงเรียนมีการจัดรายงานประจำปี SAR มีวิธีการดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูผู้เกี่ยวข้อง
2) รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์และแปลผล 3) เขียนรายงานประจำปีของสถานศึกษา
4) นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ 5) รายงานและเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง
....”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการจัดทำรายงานประจำปี โดยดำเนินการดังนี้ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์และแปลผล เขียนรายงานประจำปีสถานศึกษา นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานและเปิดเผยข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องทราบ...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 8 โรงเรียนของท่านมีแนวทางหรือวิธีการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างไร

“...โรงเรียนมีการนำผลการประเมินผลการประเมินตนเองมาพัฒนาการศึกษา
ด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ของเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงขึ้น
2) พัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ครู ผู้ปกครอง ชุมชน
หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จและเชื่อมั่น ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา
โดยกระบวนการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด การสร้างเครือข่ายความรู้ การจัดการความรู้...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 9 ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพควรดำเนินการดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องตระหนักให้ความสำคัญต่อการประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างมาก 2) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ดำเนินงานร่วมกัน 3) การพัฒนาคุณภาพตามวงจรคุณภาพ PDCA 4) การบูรณาการการประกันคุณภาพเข้ากับงานประจำ สอดแทรกในหน้าที่โดยไม่ทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน..”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนควรจัดทำมาตรฐานการศึกษาและกำหนดค่าเป้าหมายบริบทของโรงเรียน ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และควรนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ มาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านหัวช้าง - สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ประเด็นที่ 1 โรงเรียนของท่านมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาหรือไม่
ถ้ามีท่านกำหนดอย่างไร

“...โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาดำเนินการตามตามวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาความสอดคล้องของ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริบท ความต้องการ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูทุกคนเข้าร่วมประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐานการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้กำหนดมาตรฐานการศึกษา...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนของท่านจัดทำอย่างไรที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพ

“...ประชุมวางแผน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันระดมความคิด และวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น/กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน ปรับปรุงการดำเนินงาน เสนอแผนต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดำเนินการโดยวิธี SWOT Analysis การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาเพื่อจุดแข็ง และจุดอ่อน โดยพิจารณาทั้งแง่มุมที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาตามสภาพความเป็นจริง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษาเพื่อดูโอกาส และภาวะคุกคาม/อุปสรรค กำหนดจุดยืน หรือสร้างวิสัยทัศน์การทำงานของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ว่าสถานศึกษามีโอกาสและศักยภาพในการดำเนินงานด้านใดบ้างจากนั้นทำโครงการรองรับให้สอดคล้อง ทั้งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปีโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 3 ท่านได้นำระบบบริหารและระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยระบบประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...จัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหาร...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศที่ชัดเจน จัดเก็บข้อมูลไว้ในรูปแบบสามารถสืบค้นได้ง่าย และจัดทำให้เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการใช้งาน...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 4 โรงเรียนมีการดำเนินงานหรือทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งไปสู่การปฏิบัติอย่างไร

“...โรงเรียนดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบครบวงจรคุณภาพ PDCA คือ มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ นำผลการประเมิน ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดูแล กำกับ ติดตาม และนิเทศงานของครู และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน...”
(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรม โครงการ และปฏิทินการดำเนินงาน ตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม แต่ละปีการศึกษาที่ชัดเจน มีรายงานการประชุม ปรีกษาหรือ การดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง มีรายงานการกำกับ ติดตาม นิเทศ การดำเนินงานตามแผน เป็นระยะๆ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง...”
(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 5 โรงเรียนของท่านมีวิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...โรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดทำปฏิทินการดำเนินงานการนิเทศคุณภาพการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ สรุปประเด็นสำคัญของการติดตามตรวจสอบและรายงานผล เพื่อให้การบริหารจัดการคุณภาพมีประสิทธิภาพโรงเรียนใช้ วงจรการบริหารงานเชิงระบบหรือวงจรเดมมิง (PDCA) เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง...”
(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยการมอบหมายให้หัวหน้า งานแต่ละฝ่ายงานเป็นผู้ออก ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของ โครงการ กิจกรรม แล้วสรุปเป็นรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามแผนปฏิบัติการ ประจำปี เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 6 โรงเรียนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไร

“...การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคนเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และทุกฝ่ายที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย.... ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรได้รับแต่งตั้งคณะทำงานประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน.... ”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 7 โรงเรียนของท่านมีการจัดทำรายงานประจำปีหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง

“...แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี รวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสรุปและจัดทำรายงานประจำปี ของโรงเรียน (SAR) นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานและเปิดเผยไปที่หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน นำเสนอต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 8 โรงเรียนของท่านมีแนวทางหรือวิธีการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างไร

“...เสริมสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในคอยสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ แหล่งอำนวยความสะดวกเพื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูและบุคลากรรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนการ ออกแบบ หาแนวทาง นำข้อมูลไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเช่น ผลการประเมินต่าง ๆ รายงานการประเมินตนเองปีที่ผ่านมาผลการทดสอบระดับชาติ เอกสาร ตำรา งานวิจัย ครู เพื่อไปใช้กำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ประเด็นที่ 9 ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในอย่างไร

“...ควรให้ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การประชุมวางแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินการประกันคุณภาพภายในควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน...”

(ครูผู้รับผิดชอบ, มีนาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นตามขั้นตอนของการประกันคุณภาพภายใน 8 ด้าน ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา

โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา โดยมีการกำหนดดังนี้ วิเคราะห์ มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาระดับชาติ มีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ที่สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ คำขวัญ การจัดตั้ง โรงเรียน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดมาตรฐานจากหลายฝ่าย มีการตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษา มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพภายใน

ประชุมวางแผน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายประชุมวางแผนร่วมกันระดมความคิด และวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น/กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน ปรับปรุง การดำเนินงาน เสนอแผนต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน

3 การนำระบบบริหารและระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยระบบประกันคุณภาพภายใน

จัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถ มีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึง และการให้บริการ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหาร

4. การดำเนินงานหรือทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบครบวงจรคุณภาพ PDCA คือ มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ นำผลการประเมิน ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดูแล กำกับ ติดตาม และนิเทศงานของครู และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ มีการประเมินโครงการและรายงาน ผลการปฏิบัติงานมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน

โรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดทำปฏิทิน การดำเนินงานการนิเทศคุณภาพการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ สรุปประเด็นสำคัญของการติดตาม ตรวจสอบและรายงานผล เพื่อให้การบริหารจัดการคุณภาพมีประสิทธิภาพโรงเรียนใช้วงจร การบริหารงานเชิงระบบหรือวงจรเดมมิง (PDCA) เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพ

การศึกษา มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สร้างเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบ รายงานผลและนำผลการติดตามตรวจสอบไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

โรงเรียนมีขั้นตอนในการประเมินคุณภาพภายใน ดังนี้ ขั้นตอนเตรียมการมีการเตรียมการของบุคลากรทุกคนและมีการแต่งตั้งคณะทำงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน ใช้กระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของวงจรเดมมิง ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Action) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง

7. การจัดทำรายงานประจำปี

โรงเรียนมีการจัดรายงานประจำปี มีวิธีการดังนี้ แต่งตั้งคณะทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูผู้เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์และแปลผล เขียนรายงานประจำปีของสถานศึกษา นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ รายงานและเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

8. แนวทางหรือวิธีการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

โรงเรียนนำผลการประเมินมาสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติจนเกิดศรัทธาและเชื่อมั่น มีการกำหนดกรอบความคิดหรือการตัดสินใจและนำผลการประเมินเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางในการประกันคุณภาพภายใน

แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพควรดำเนินการดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องตระหนักให้ความสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมาก 2) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ดำเนินงานร่วมกัน 3) การพัฒนาคุณภาพตามวงจรคุณภาพ PDCA 4) การบูรณาการการประกันคุณภาพเข้ากับงานประจำ สอดแทรกในหน้าที่โดยไม่ทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระงานควรให้ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การประชุมวางแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามตรวจสอบประเมินผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

และจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำไปสู่การกำหนดแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 1.2) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 2.1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.3) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2.4) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.5) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 2.6) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเรียงลำดับความสำคัญตามลำดับชั้นความต้องการจำเป็น ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 32 (ร่าง) แนวทางประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กิจกรรมหลักที่ 1 การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ

การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	แนวปฏิบัติ
1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1. แต่งตั้งคณะกรรมการการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่า ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2. ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ด้านด้านผู้เรียนและอัตลักษณ์การจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3. มีการพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา

ตาราง 33 (ต่อ)

การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบ บริหารและสารสนเทศ	แนวปฏิบัติ
1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	4. ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบและประเมินผลการกำหนด มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียนและอัตลักษณ์ ของสถานศึกษา 5. กำกับ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินงาน 6. ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบและประเมินผลการกำหนด มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียนและอัตลักษณ์ ของสถานศึกษา 8. มีการพิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมาย ความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ 9. มีการประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกให้ รับทราบ
1.2 การจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ	1. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ 2. การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษา ในการกำหนดแนวทาง และการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน 3. การจัดทำข้อมูล/สารสนเทศของสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลการบริหารงานวิชาการ

ตาราง 33 (ต่อ)

การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบ บริหารและสารสนเทศ	แนวปฏิบัติ
1.2 การจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ	4. การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา 5. การพัฒนาระบบข้อมูล/สารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน และให้บริการได้สะดวกรวดเร็ว 6. การจัดระบบการบริหารและสารสนเทศจะต้องจัดให้ เป็นระบบ แยกเป็นหมวดหมู่สืบค้นได้ ง่าย มีความสะดวกสบายในการใช้งาน 7. การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย ในการจัดระบบบริหารสารสนเทศ 8. การสร้างความตระหนักให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ที่รับผิดชอบเห็นความสำคัญในการจัดระบบบริหาร สารสนเทศ 9. การจัดระบบบริหารสารสนเทศให้เหมาะกับบริบท สถานศึกษา และจำนวนบุคลากร เพื่อ สะดวกในการนำมาใช้งานที่มีคุณภาพ 10. การใช้ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา PDCA ในการบริหารจัดการระบบการบริหารและ สารสนเทศ สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 33 (ร่าง) แนวทางประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กิจกรรมหลักที่ 2 การกำหนดแผนพัฒนา
คุณภาพการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน

การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การติดตาม ตรวจสอบ การประกันคุณภาพภายใน	แนวปฏิบัติ
2.1 การจัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	1. การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา 2. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 3. การสร้างความตระหนักให้ครูบุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษา 4. ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT Analysis) เพื่อการตัดสินใจเลือก ประเด็นที่จะดำเนินการกำหนดยุทธศาสตร์ของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลตามสภาพจริง 5. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ สามารถปฏิบัติได้ และผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ สถานศึกษาฯ ส่งผลต่อเป้าหมายของสถานศึกษา 6. การกำหนดแผนกลยุทธ์ หรือแผนการจัดการศึกษา จะต้องมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำมา ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้แท้จริง และควรกำหนดให้ สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาชุมชน แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานที่

ตาราง 33 (ต่อ)

การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การติดตาม ตรวจสอบ การประกันคุณภาพภายใน	แนวปฏิบัติ
2.1 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	7. มีการกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่ การปฏิบัติอย่างชัดเจน 8. มีการเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการ ให้ความเห็นชอบ
2.2. การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1. การกำหนดผู้รับผิดชอบงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 2. การประชุมชี้แจง การมีส่วนร่วม ทำความเข้าใจ ร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน 3. การส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ 4. คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมและ เครื่องมือที่หลากหลาย 5. การตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จการปฏิบัติงาน ตามแผน/โครงการ/กิจกรรม ตามวัตถุประสงค์ และรายงานการดำเนินงานตามแผน 6. การสร้างความตระหนักให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบเห็นความสำคัญในการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 7. การกำหนดขอบข่ายของการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตาราง 33 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวปฏิบัติ
2.2. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	8. การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกิจกรรม 9. การสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง นักเรียน ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 10. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงพัฒนาให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2.3 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	1. มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษากำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา 2. การกำหนดเป้าหมาย ขอบข่าย และแนวดำเนินการในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3. การสร้างความตระหนักให้ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 4. การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5. การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความร่วมมือในการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6. มีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7. การนำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษานำมาพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในครั้งต่อไป

ตาราง 33 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวปฏิบัติ
2.4 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1. การแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2. การจัดทำ เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เหมาะสม หลากหลาย 3. การกำหนดกรอบการประเมินเชื่อมโยงกับเป้าหมายการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา 4. การดำเนินการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษา 5. การวิเคราะห์และนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 6. การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา 7. การสร้างความตระหนักให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา 8. การกำหนดขอบข่ายของการดำเนินงานการจัดประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา 9. การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องการจัดประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา 10. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา นำมาพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในครั้งต่อไป

ตาราง 33 (ต่อ)

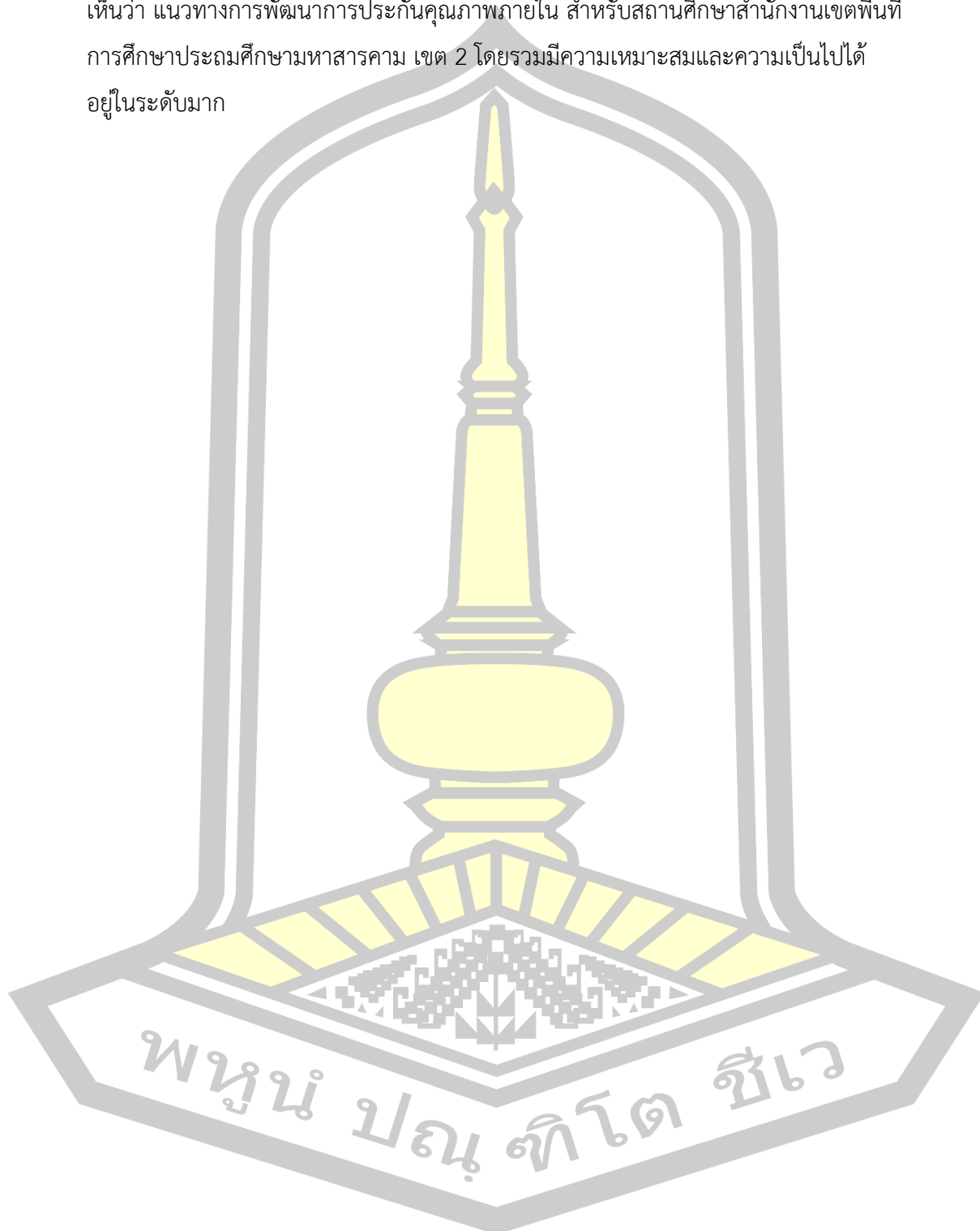
องค์ประกอบ	แนวปฏิบัติ
2.5 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายใน	1. แต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล รายงานการประเมินตนเอง 2. คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและวิธีการที่ หลากหลาย 3. มีการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานของสถานศึกษา 4. มีการนำเสนอรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานของสถานศึกษา 5. มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงพัฒนา ให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6. ตรวจสอบรายงานการประเมินตนเองนำเสนอ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
2.6 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	1. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดการให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2. มีการส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง 3. มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมในการทำงานของบุคลากรใน สถานศึกษา 4. มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มาใช้ในการพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง 5. มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในของหน่วยงาน ต้นสังกัดมาใช้ในการพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง 6. มีการเผยแพร่ผลงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง 7. การส่งเสริมการนิเทศ ติดตามเพื่อพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตาราง 34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนว
ทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ข้อ	รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ เป็นไปได้
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
3	การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
5	การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	4.20	0.45	มาก	4.60	0.55	มาก
6	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
7	การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายใน	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
8	การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาย่างต่อเนื่อง	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม		4.45	0.54	มาก	4.48	0.55	มาก

จากตาราง 34 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้การประเมินแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
อยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยขอแนะนำตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สรุปผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
 - 1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามลำดับ

2. การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบของการประกันคุณภาพ ได้องค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ตัวชี้วัดจำนวน 2 ตัวชี้วัด และจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำไปสู่การกำหนดแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 1.2) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 2.1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.3) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2.4) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.5) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 2.6) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 การประเมินแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.7) รองลงมา คือ ด้าน มีการพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.73) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.67) สอดคล้องกับ ปรีชา ปัญญาพานิช (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ด้านการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศตามลำดับ โดยการดำเนินงานด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา เป็นลำดับสุดท้าย

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่มีเพศ และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน มีการดำเนินการ การศึกษา ประสพการณ์การทำงาน และประสพการณ์การอบรมเรื่องประกันคุณภาพ ต่างกัน สอดคล้องกับ ตระกูล ติมังกร (2554) ได้ศึกษาลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไขการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี

พบว่า มีปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1) การวางแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น 2) การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และ 3) การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดีกับการจัดทำและใช้สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่าง สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของวงจร PDCA ที่กำหนดขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสม (Action : A) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการนำเอาผลจากการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้เหมาะสม นั่นคือการแก้ไข ปรับปรุงงานในกรณีที่ไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ สอดคล้อง ฦรงค์ศักดิ์ แดงสุข (2553) ได้ทำการวิจัยสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า สภาพและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก สภาพการพัฒนา โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้บริหาร รองลงมาคือ ด้านครูและด้านผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนปัญหาการพัฒนา โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับน้อย การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยภาพรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยภาพรวม และทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ธนาวุฒิ ส่องแสง (2553) ได้ทำการวิจัยสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ได้รับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ รองลงมา คือ คุณภาพผู้เรียน และการบริหารการศึกษา ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุमितตา ชัยศิลป์ (2555) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ตามกระบวนการดำเนินงานวงจรเดมมิงแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 2) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา 4) การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง ด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่

การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษา มาปรับปรุง ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การตรวจสอบ การประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ บุญจันทร์ (2555) ได้ ทำการศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักราช หินซุย (2556) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลัยรัตน์ บุญกระจำจ (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาคำเนินงาน ตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและเปรียบเทียบปัญหา การดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 127 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถามสภาพการดำเนินงาน และแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงาน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่าโดยภาพรวม มีการดำเนินงาน ร้อยละ 85.9 และไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 14.1 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของของ นวลฉวี ทานุกรม (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศรองลงมา ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน

ประเมินคุณภาพภายใน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพักตร์ บุรณะเสน (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการ ดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ชื้อสัตย์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 7 พบว่า สภาพปัจจุบันและและสภาพที่ พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 7 สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มากที่สุด คือ ด้าน การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ การประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกให้รับทราบ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพิจารณาให้ความเห็นชอบค่า เป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ สอดคล้องกับ พิทักษ์ ดวงแสงค์ (2558) พบว่า สภาพความต้องการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐาน ด้านการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาด้านการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการ รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการจัดระบบ บริหารและสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ สมนึก อินทวัน (2551) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนเขตอำเภอแม่เมาะ สถานศึกษาควรมีการเตรียมการโดยสร้างความตระหนัก ให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วม

วางแผนพัฒนาร่วมกันและร่วมมือกันดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน อย่างมีระบบเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน สอดคล้องกับ สุนีย์ สอนตระกูล (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนรัตนธิเบศร์ พบว่า วงจรการบริหารงาน PDCA เป็นระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการทุกประเภทและเป็นเครื่องมือที่ดีในการนำมาบริหารงานในโรงเรียนรัตนธิเบศร์ ทำให้ผู้บริหารสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพได้อย่างมีระบบ สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้ เกิดการบริหารจัดการที่ดี ครูมีความเข้าใจจุดหมายและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพมีการวางแผนงานร่วมกันในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำระบบสารสนเทศและทำอย่างต่อเนื่อง มีวิธีการตรวจสอบทบทวนวิธีทำงานอย่างเหมาะสม มีการนิเทศติดตามพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง นำผลที่ได้มาพัฒนางานหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขที่ชัดเจน การรายงานผล ครูมีความเห็นว่า ได้มีการนำผลการประเมินมาสรุปรายงานต่อผู้ปกครองและต่อสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอตามระยะเวลาที่เหมาะสม โดยมีการสรุปผลการประเมินตนเองและรายงานต่อสาธารณชนและรายงานต่อต้นสังกัดต่อไป สอดคล้องกับ วูด (Wood, 2005) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการดำเนินการกับการพัฒนาโรงเรียนซึ่งให้สิทธิ์ในการดำเนินงานกับคณะครู เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสถานศึกษา สร้างความมั่นใจในการประกันคุณภาพภายนอกจากกลุ่มนักศึกษามีอาชีพที่น่าเชื่อถือ ที่มีค่านิยมและวัฒนธรรมการดำเนินงานที่เหมือนกัน การสร้างความเชื่อมั่นด้านกระบวนการประกันคุณภาพภายนอกที่มีความต่อเนื่องด้านการดำเนินการกำหนดความรู้สึกรับรู้ความเป็นเจ้าของระหว่างผู้ร่วมศึกษาการยอมรับความคิดเห็นและความเชื่อที่จำเป็นต่อการพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Pak Tee NG (2008) ได้ศึกษาขั้นตอนและประเด็นขัดแย้งของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการเน้นข้อมูลเชิงลึกสำคัญสามประการในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้สังคโปร์เป็นกรณีศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายและปฏิบัติ เพื่อทำความเข้าใจขั้นตอนและประเด็นขัดแย้งในแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบขั้นตอนการพัฒนาเพื่อวิเคราะห์การพัฒนาการประกันคุณภาพและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรอบการวิเคราะห์คือ การเปลี่ยนแปลงการประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ชื้อสตัย (2559) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามลำดับ สอดคล้องกับ พัทธ์ชัย ดวงอาสงศ์ (2558) พบว่า ค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของสภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา โดยสรุปแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใ้ต้องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงานตามแผน การร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผล และการร่วมนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพภายในเป็นการดำเนินงานตามปกติของบุคลากรทุกฝ่ายที่จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มีคุณภาพ โดยนำวงจรคุณภาพของเดมिंग (PDCA) มาใช้

2. การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินการสังเคราะห์ห้่องค์ประกอบของการประกันคุณภาพ ได้ต้องค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ตัวชี้วัดจำนวน 32 ตัวชี้วัด และจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำไปสู่การกำหนดแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 1.2) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 2.1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนา

การจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.3) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2.4) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.5) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 2.6) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนชาติ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ควรให้คณะกรรมการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำมาปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา 4) ควรมีการตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) ควรมีการแจ้งให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับทราบมาตรฐานของสถานศึกษาในการประชุมประจำเดือน 6) แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกทราบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยการทำความเข้าใจชาวหรือประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์โดยการใช้วิธี SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคอย่างรอบด้านในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2) ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา 3) ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย 4) ควรมีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ออกคำสั่งแต่งตั้งบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6) โครงการหรือกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาควรสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนมีการกำหนดแผนการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรให้เหมาะสมกับสำคัญโครงการและกิจกรรมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) การจัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) ควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบให้ชัดเจนและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ครอบคลุม เป็นปัจจุบันสะดวกต่อการเข้าถึงและให้บริการ 4) ควรมีการจัดเก็บระบบสารสนเทศให้ครอบคลุมกับภารกิจในการบริหารสถานศึกษา 5) ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศโดยยึดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในท้องถิ่น 6) ควรมี

คณะกรรมการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการรับผิดชอบและ
 กรอกข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดให้บุคลากรได้รับการอบรมพัฒนาทักษะ
 ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 8) ควรจัดห้องปฏิบัติการ
 คอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศของสถานศึกษา 9) ควรมีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็น
 หมาดหมู่ เช่น ข้อมูลพื้นฐานระดับห้องเรียน ข้อมูลพื้นฐานระดับสถานศึกษา เป็นต้น ด้านการ
 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพ
 ภายใน คือ 1) สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วน
 เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ควรให้คณะกรรมการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำมา
 ปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา 4) ควรมีการตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของ
 สถานศึกษา 5) ควรมีการแจ้งให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับทราบมาตรฐานของสถานศึกษาใน
 การประชุมประจำเดือน 6) แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกทราบมาตรฐานการศึกษาของ
 สถานศึกษาโดยการทำความเข้าใจหรือประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน ด้านการจัดให้มีการติดตาม
 ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในควรเป็น ดังนี้ 1) แต่งตั้ง
 คณะกรรมการในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) สร้างเครื่องมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล
 ในการตรวจสอบตามตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทิน
 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ผลการปฏิบัติงานของครูไว้ให้ชัดเจนและกำหนดผู้รับผิดชอบ
 งานการนิเทศภายในของโรงเรียน แต่งตั้งกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียน และควรมีการนิเทศ
 ภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 4) จัดทำคู่มือในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากร
 5) สถานศึกษาควรจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่อที่ประชุม
 ผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทุกฝ่ายจะได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัด
 การศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจต่อผลการ
 ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสรุปผลในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้และวิเคราะห์
 ร่วมกันเพื่อนำไปพัฒนา ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ
 สถานศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการอบรมพัฒนาความรู้
 ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ 2) ควรแต่งตั้ง
 คณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ
 สถานศึกษาโดยมีผู้บริหารครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครอง คณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ควรนำขั้นตอนการดำเนินงานเป็นกระบวนการ
 บริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของ Deming มาใช้กับการประเมินคุณภาพภายใน
 สถานศึกษา 4) ควรมีการจัดทำเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อใช้เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานด้านต่าง ๆ

เช่น ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ โดยให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรเน้นการประเมินจากสภาพจริงมากกว่าการตรวจจากหลักฐานเอกสารเพียงอย่างเดียว และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพในการประเมินครั้งต่อไป 5) ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาสรุปรวมและจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป 6) ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเพื่อการสนับสนุนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครั้งต่อไป ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรแต่งตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงานเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้และนำข้อมูลที่รวบรวมในการประเมินตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา 2) สถานศึกษาควรมีข้อมูลทุกด้านตามความเป็นจริง และมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตลอดปีการศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) 3) ควรรายงานการประเมินตนเองประจำปีต่อต้นสังกัดเผยแพร่รายงานประจำปีต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด 4) ควรมีการจัดทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะตามปฏิทินแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) สถานศึกษาควรนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้พัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานในแผนปฏิบัติการประจำปีในครั้งต่อไป ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาหรือผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้วางแผนในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง โดยยึดกระบวนการดำเนินงานตามวงจร PDCA 3) ควรมีการประสานงานระหว่างกันด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น การสนทนาภายในกลุ่ม การจัดทำแผนปฏิบัติการประชุมสรุปงาน ใช้ระบบเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เป็นต้น 4) ให้ครูทุกคนมีแฟ้มสะสมผลงานของตนเองและจัดเก็บผลงานมีการจัดทำฐานข้อมูลสืบค้นของสถานศึกษา โดยมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน 5) ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติมีทิศทางอย่างชัดเจน 6) ผู้บริหารและครูควรสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในให้เหมือนการทำงานปกติ และผู้บริหารควรสร้างขวัญกำลังใจให้ครูเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

2.2 การประเมินแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องการงานวิจัยของ เพ็ญพักตร์ บุรณะเสน (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานตามระบบ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาในสังกัดให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด และเพื่อรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

1.2 สถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.3 ครูสามารถนำแนวทางไปปฏิบัติตามองค์ประกอบขอแนวทางการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

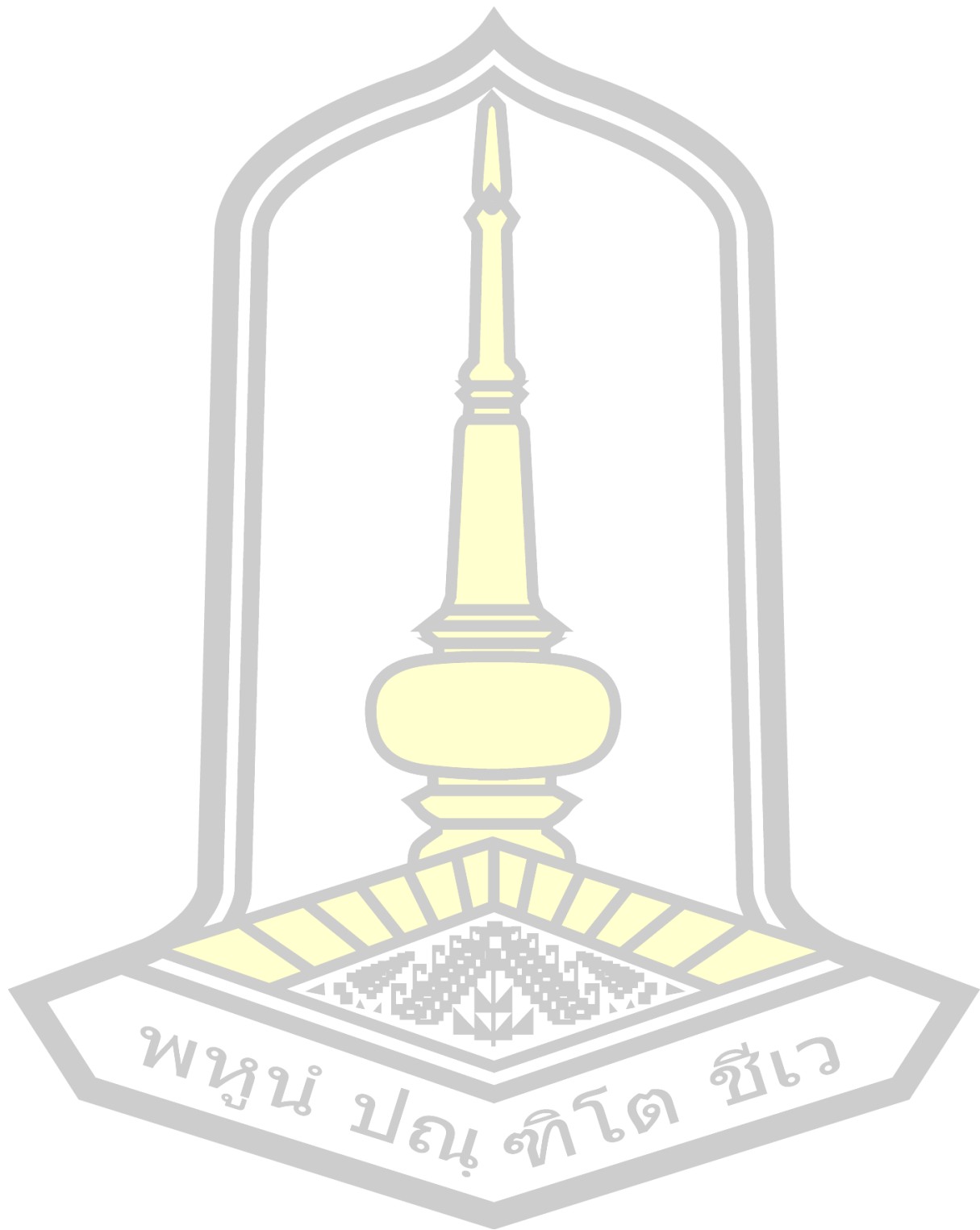
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยและพัฒนาต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อไม่ให้สถานศึกษายึดแนวทาง เดียวเพราะอาจมีแนวทางอื่นๆ ที่ดีหรือดีกว่า ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาและการทำการวิจัยเพื่อพัฒนา แนวทางที่หลากหลายต่อไป

2.2 ควรมีการนำแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ไปประยุกต์สำหรับวิจัยในสถานศึกษา สังกัดเขตการศึกษาอื่น

พหุ ประถมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมปราชญ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : แนวทางการศึกษาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คำหมาน คนไค. (2542). *ทางก้าวหน้าของครูมืออาชีพ : การพัฒนาวิชาชีพครูตามแนวทางของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- จักราช หินซุย. (2556). *ปัญหาและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จำรัส นองมาก. *ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2546.
- ณรงค์ศักดิ์ แดงสุข. (2553). *สภาพและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. อุบลราชธานี : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3.
- ตระกูล ตีมกร. (2554). *การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาราชบุรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ,2554.
- ธนาวุฒิ ส่องแสง. (2553). *สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปการสอนและประเมินภายนอกกรอบสาม*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นวลฉวี ทานุกรม. (2558). *การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- นวลฉวี ทานุกรม. (2558). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประจักษ์ บุญยัง. (2540). การตรวจสอบการดำเนินงาน. จุลสารตรวจสอบภายใน, 9(8), 9-19.
- ปรินรอนแยลส์วิทยาลัย. (2554). การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโรงเรียนปรินรอนแยลส์วิทยาลัย. เชียงใหม่ : ปรินรอนแยลส์วิทยาลัย.
- ปรีชา ปัญญาพานิช. (2553). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พิทักษ์ ดวงแสงค์. (2558). สภาพความต้องการและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญพักตร์ บุรณะเสน. (2559). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2556). แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2556). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาลัยรัตน์ บุญกระจ่าง. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4. วารสารลีมา, 1(3), 15, กุมภาพันธ์-พฤษภาคม.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พรินติงเฮาส์.

รัตนา ชื่อสัตย์. (2559). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ :
ราชบัณฑิตยสถาน.

รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์
ดีสคัฟเวอรี.

ศิริพร ขอพรกลาง. (2545). การควบคุมคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์.

สงบ ลักษณะ. (2541). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารข้าราชการครู, 10(7), 25,
สิงหาคม-กันยายน.

สมนึก อินทวัน. (2551). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตอำเภอแม่เมาะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล. (2546). การจัดการสารสนเทศ ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีเพื่อการ
จัดการสารสนเทศ หน่วยที่ 1 หน้า 2-16. นนทบุรี : สาขาศิลปศาสตรมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการ, 1(4), 32-35.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ :
บริษัทพิมพ์ดี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2557). คู่มือการจัดระบบประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. (2558). รายงานการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี. (2556). รายงานการดำเนินงานการ ประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี.

สุราษฎร์ธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. (2556). *การประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอก*. อุดรธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาตั้งแต่รอบหนึ่งถึงรอบสาม (พ.ศ. 2544-2557)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินการศึกษา. (2553). *ประชาคมประกันคุณภาพทางการศึกษา*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554 ก). *การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพของสถานศึกษา พ.ศ. 2553 เล่มที่ 5*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554 ข). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2555). *คู่มือฝึกอบรมผู้ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

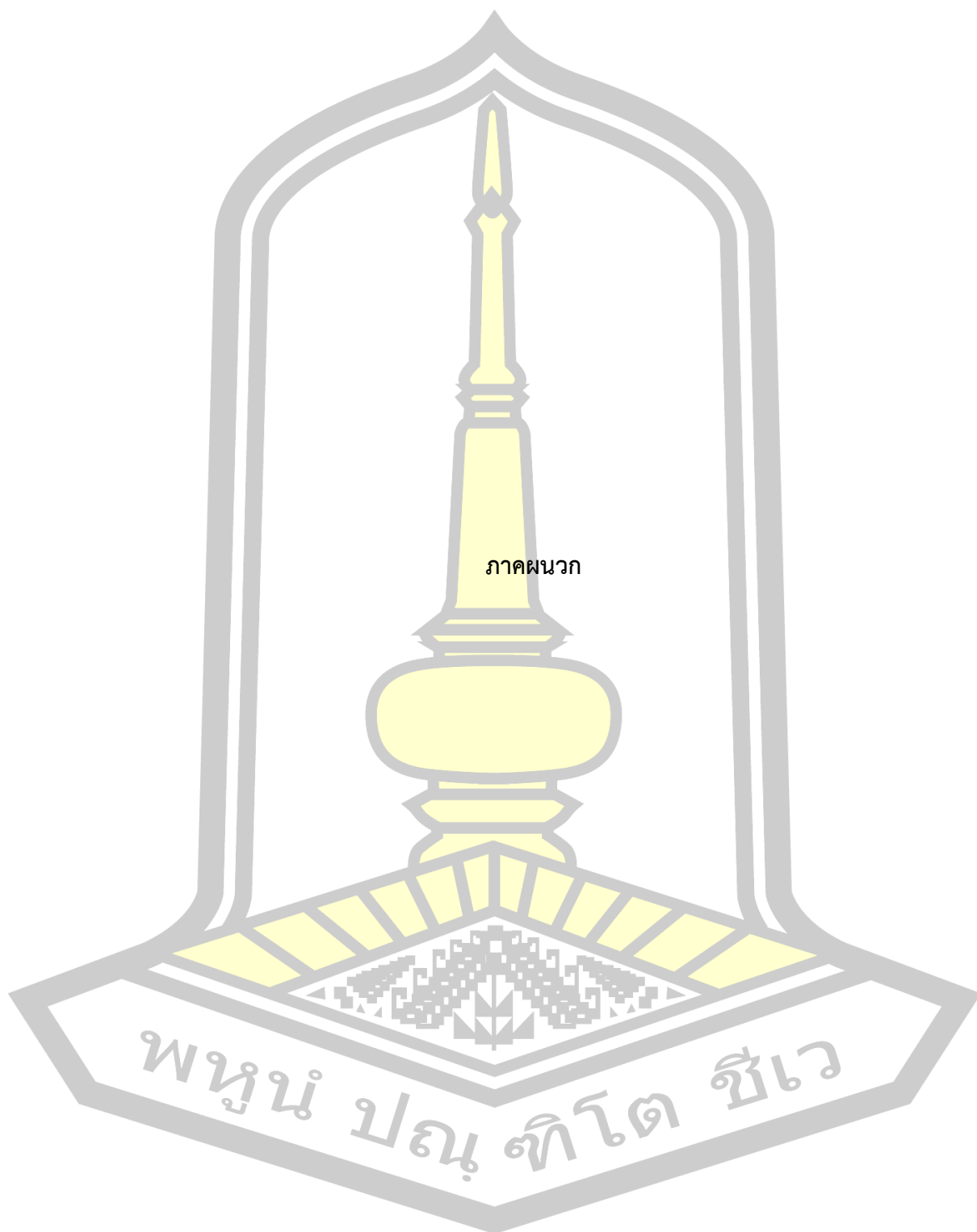
สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2556). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

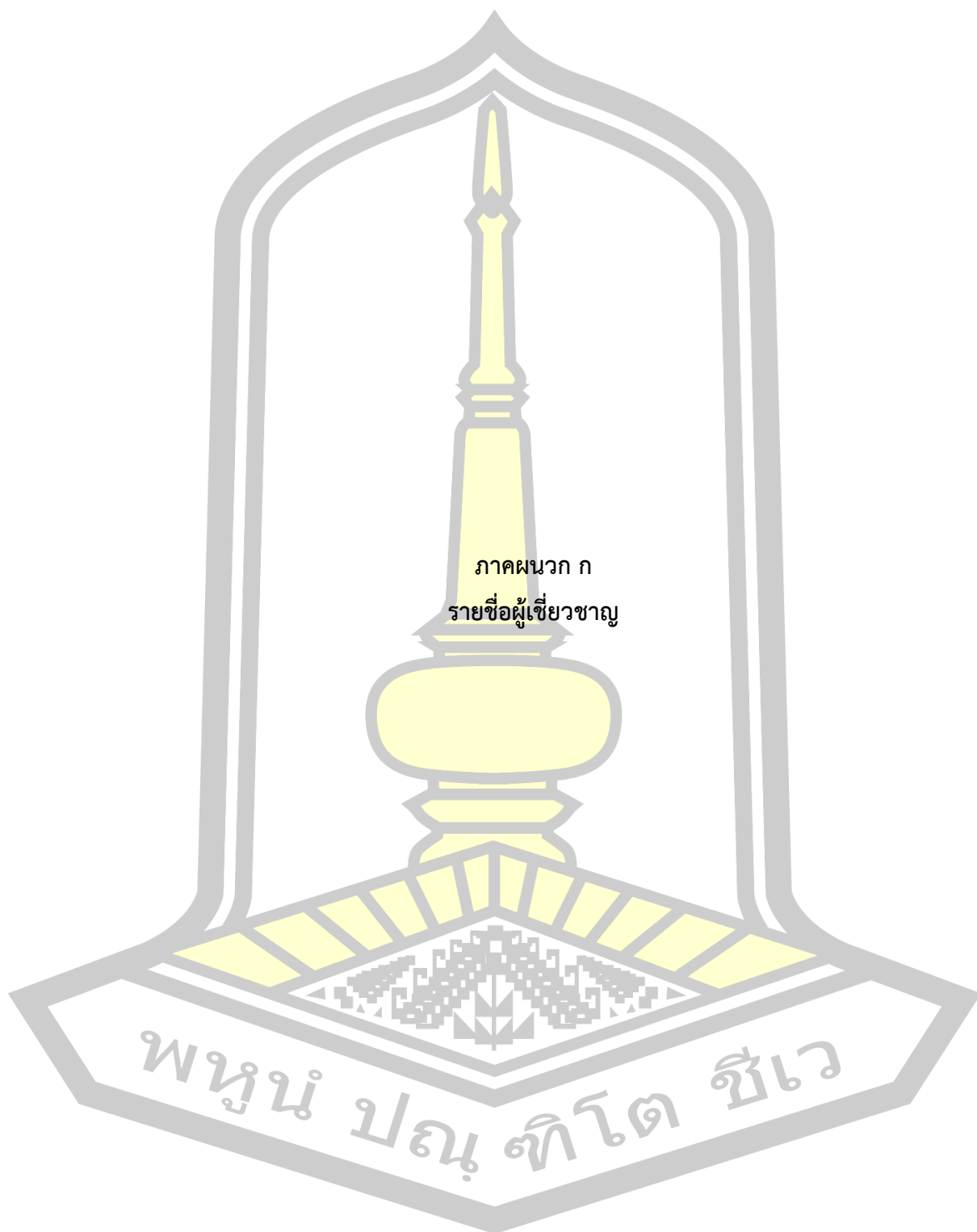
สุนีย์ สอนตระกูล. (2550). *การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนรัตนานิเบศร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

- สมิตตา ชัยศิลป์. (2555). *สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- เสาวลักษณ์ บุญจันทร์. (2555). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2541). *หลักและเทคนิคการวางแผน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2552). *กระบวนการนิเทศภายใน*. กรุงเทพฯ : อักษรบริการ.
- อำรุง จันทวานิช. (2545). *วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- Abell, A. and Oxbrow, N. (2001). *Competing with Knowledge : The Information Professional in the Knowledge Management Age*. London : Library Association Publishing.
- Cele, V.Z. (2009). The Management of the Implementation of Quality Assurance Policies : The Case of Integrated Quality Management System in Secondary Schools in Kwa Zulu Natal. *Masters Abstracts International*, 47(03), unpagged, June.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Lim, F.C.B. (2009). Educational Hub at a Crossroads : The Development of Quality Assurance as a Competitive Tool for Singapore's Private Tertiary Education. *Quality Assurance in Education : An International Perspective*, 17(1), 79-94.
- Murgatroyd, S. and Morgan, C. (1994). *Total Quality Management and the School*. Buckingham : Open University Press.
- Pak Tee Ng. (2008). The Phases and Paradoxes of Educational Quality Assurance: The Case of the Singapore Education System. *Quality Assurance in Education : An International Perspective*, 16(2), 112-125, January.
- Simmons, D.A. (1982). *Economic power*. New York : Harcourt Brace Jovanovich.
- Stoner, J.A.F. and Wankel, C. (1986). *Management*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Wohlstetter, P. (1995). Getting School-based Management Right : What Works and What Doesn't. *Phi Delta Kappan*, 77, 22-25.

- Wong, N.C.M. and Li, H. (2010). From External Inspection to Self-Evolution : A Study of Quality Assurance in Hong Kong Kindergartens. *Early Education and Development*, 21(2), 205-233.
- Wood, D.A. (2005). Quality Assurance and Improvement Planning : A Middle-level Principal Perspective on the Effectiveness of Improving Instructional Practice. *Dissertation Abstracts International*, 64(11), 3925-A, May.
- Yue-Juan, P. and others. (2010). Evaluation of the Kindergarten Quality Rating System in Beijing. *Early Education and Development*, 21(2), 186-204.

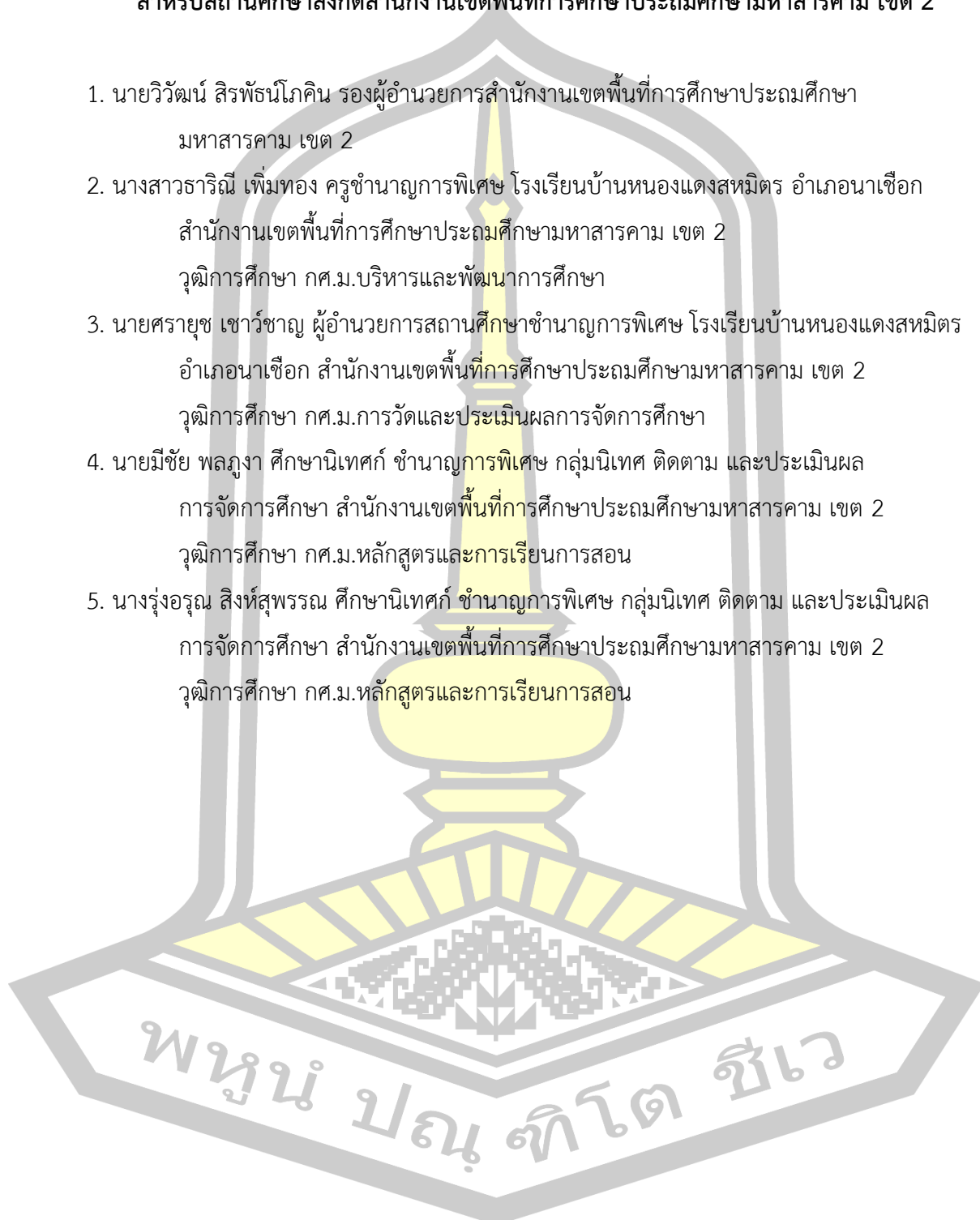
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

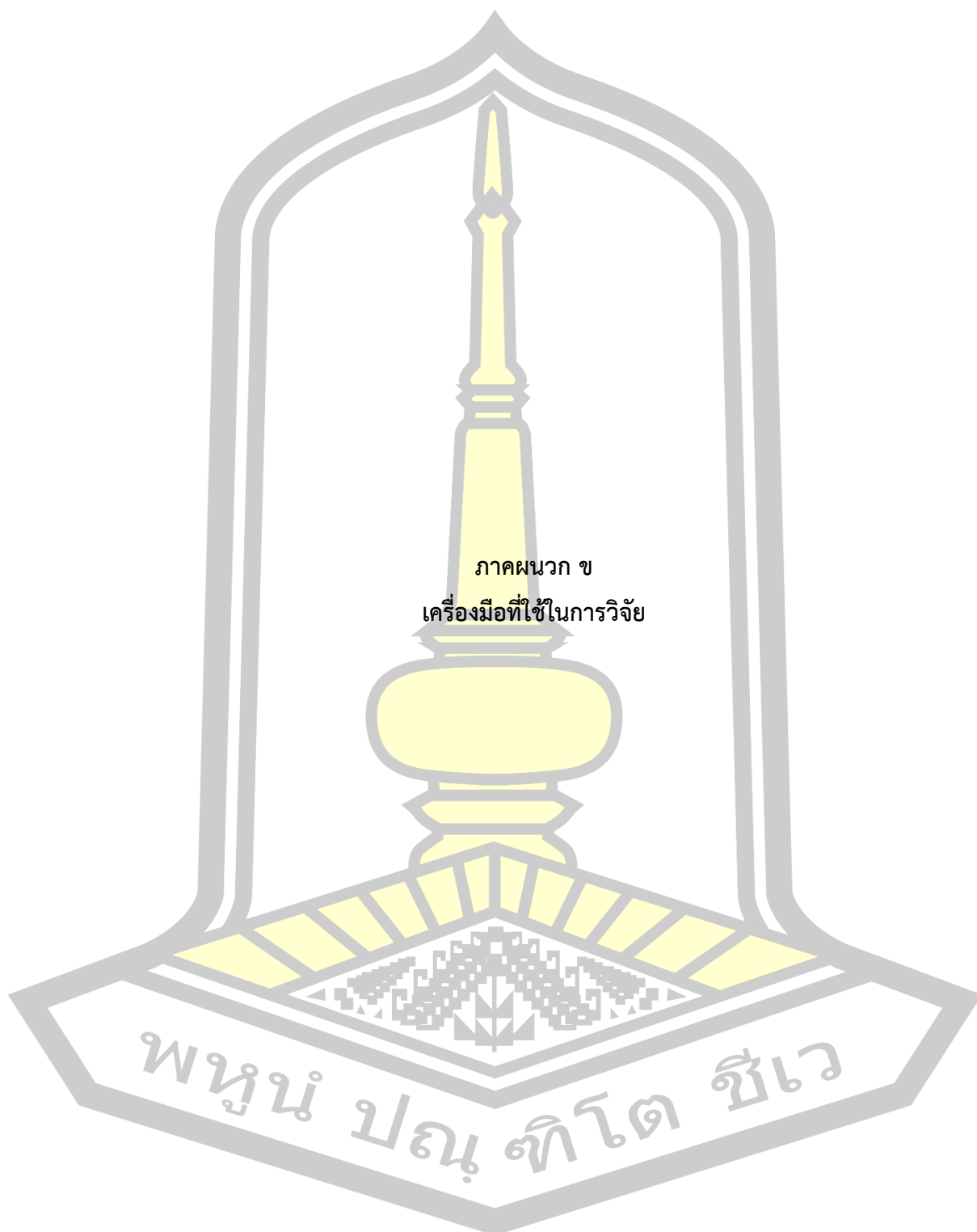
1. นายวิวัฒน์ สิริพันธ์โกสิน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. นางสาวธาริณี เพิ่มทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแดงสมิตร อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.บริหารและพัฒนการศึกษา
3. นายศรายุช เขาว์ชาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแดงสมิตร อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา
4. นายมีชัย พลภูงา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.หลักสูตรและการเรียนการสอน
5. นางรุ่งอรุณ สิงห์สุพรรณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.หลักสูตรและการเรียนการสอน

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**

1. นายวิวัฒน์ สิริพัธน์โกศล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2
2. นางสาวธาริณี เพิ่มทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแดงสหมิตร อำเภอนาเชือก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.บริหารและพัฒนากการศึกษา
3. นายศรายุช เข้าวชาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแดงสหมิตร
อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา
4. นายมีชัย พลภูงา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.หลักสูตรและการเรียนการสอน
5. นางรุ่งอรุณ สิงห์สุพรรณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม.หลักสูตรและการเรียนการสอน

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการประกัน

คุณภาพภายในสำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน
 สถานภาพ ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูผู้สอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ
 การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
 2. โปรดใช้ดุลพินิจของท่านพิจารณาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์
 และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในตามทัศนะของท่าน
 แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นโดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

พหุ ประถมศึกษา

[illegible]

ที่	การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง											
45	การส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง										
46	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมในการทำงานของ บุคลากรในสถานศึกษา										
47	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มาใช้ในการพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง										
48	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในของหน่วยงาน ต้นสังกัดมาใช้ในการพัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่อง										
49	การเผยแพร่ผลงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา ตามประเด็นต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ

4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

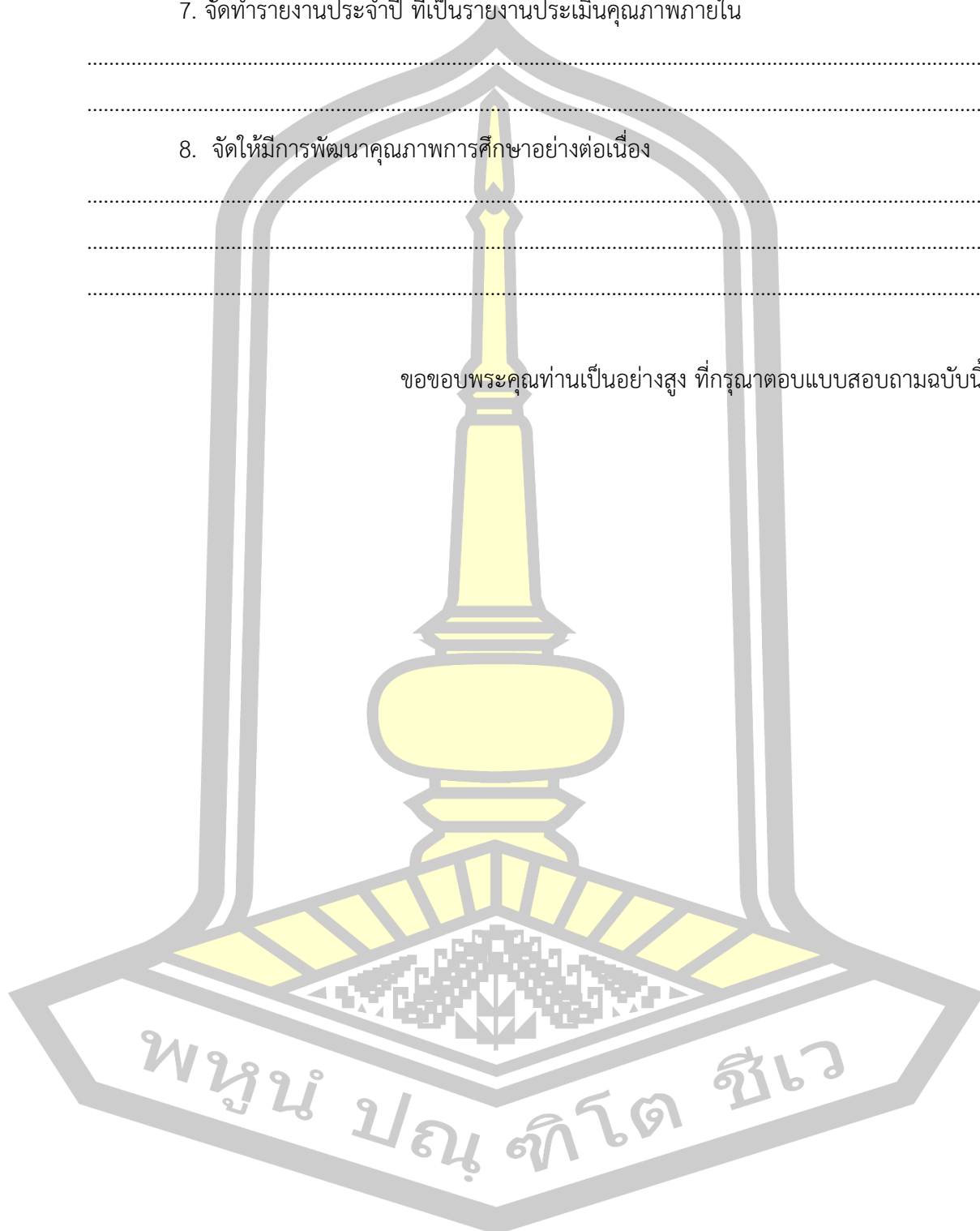
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

7. จัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

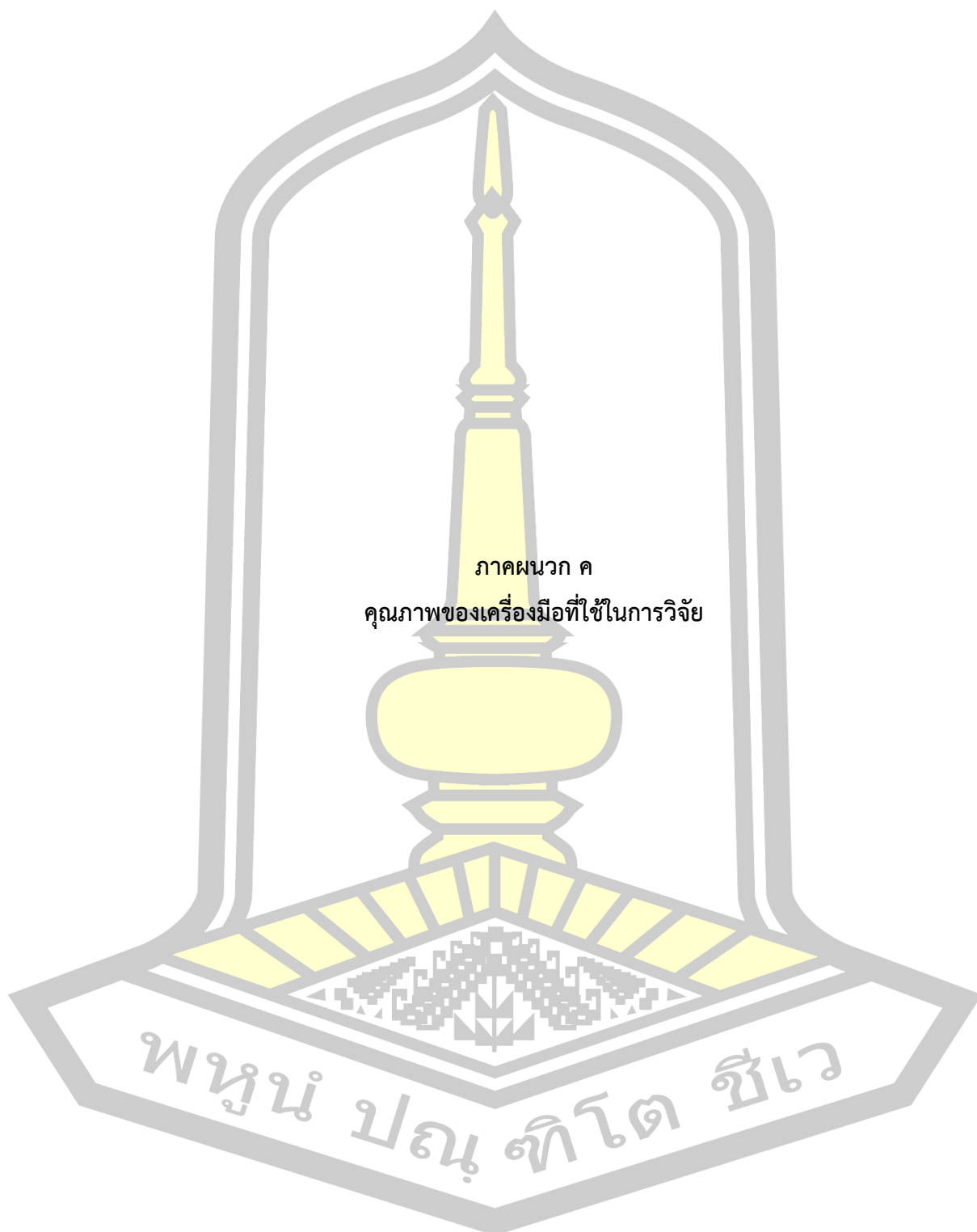
ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

1. สัมภาษณ์วันที่เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....
2. สถานที่สัมภาษณ์.....
3. ผู้ให้สัมภาษณ์.....
4. ตำแหน่ง.....
5. ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาหรือไม่ ถ้ามีท่านกำหนดอย่างไร
2. การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนของท่านจัดทำอย่างไรที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพภายใน
3. ท่านได้นำระบบบริหารและระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยระบบประกันคุณภาพภายในอย่างไร
4. โรงเรียนมีการดำเนินงานหรือทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งไปสู่การปฏิบัติอย่างไร
5. โรงเรียนของท่านมีวิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในอย่างไร
6. โรงเรียนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไร
7. โรงเรียนของท่านมีการจัดทำรายงานประจำปีหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง
8. โรงเรียนของท่านมีแนวทางหรือวิธีการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างไร
9. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางในการประกันคุณภาพภายในอย่างไร

ตาราง 35 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและ
สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7	0	1	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
10	1	0	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
21	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
22	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
23	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 37 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
24	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
29	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
31	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
32	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
33	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
34	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
35	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
36	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
37	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
38	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
39	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
40	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
41	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
42	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
43	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
44	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
45	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
46	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
47	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
48	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
49	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.987	49

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่พึงประสงค์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.983	49

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ข้อที่	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ข้อที่	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
d1	.306	.965	d26	.770	.963
d2	.426	.964	d27	.469	.964
d3	.541	.964	d28	.688	.963
d4	.624	.964	d29	.535	.964
d5	.450	.964	d30	.676	.963
d6	.416	.964	d31	.517	.964
d7	.573	.964	d32	.568	.964
d8	.547	.964	d33	.649	.964
d9	.585	.964	d34	.674	.963
d10	.683	.963	d35	.635	.964
d11	.413	.965	d36	.510	.964
d12	.759	.963	d37	.488	.964
d13	.777	.963	d38	.596	.964
d14	.644	.964	d39	.586	.964
d15	.574	.964	d40	.716	.963
d16	.469	.964	d41	.516	.964
d17	.633	.964	d42	.728	.963
d18	.626	.964	d43	.436	.964
d19	.683	.964	d44	.625	.964
d20	.432	.964	d45	.702	.963
d21	.311	.965	d46	.559	.964
d22	.632	.964	d47	.692	.963
d23	.668	.964	d48	.668	.964
d24	.649	.964	d49	.731	.963
d25	.641	.964			

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพที่ประสงค์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

Item-Total Statistics

ข้อที่	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ข้อที่	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
i1	.597	.983	i26	.856	.983
i2	.502	.983	i27	.910	.983
i3	.668	.983	i28	.781	.983
i4	.601	.983	i29	.790	.983
i5	.760	.983	i30	.698	.983
i6	.574	.983	i31	.773	.983
i7	.714	.983	i32	.736	.983
i8	.696	.983	i33	.856	.983
i9	.722	.983	i34	.834	.983
i10	.726	.983	i35	.857	.983
i11	.680	.983	i36	.809	.983
i12	.672	.983	i37	.812	.983
i13	.753	.983	i38	.820	.983
i14	.657	.983	i39	.650	.983
i15	.688	.983	i40	.903	.983
i16	.591	.983	i41	.801	.983
i17	.772	.983	i42	.837	.983
i18	.626	.983	i43	.674	.983
i19	.716	.983	i44	.706	.983
i20	.716	.983	i45	.714	.983
i21	.736	.983	i46	.601	.983
i22	.813	.983	i47	.802	.983
i23	.824	.983	i48	.790	.983
i24	.794	.983	i49	.672	.983
i25	.735	.983			

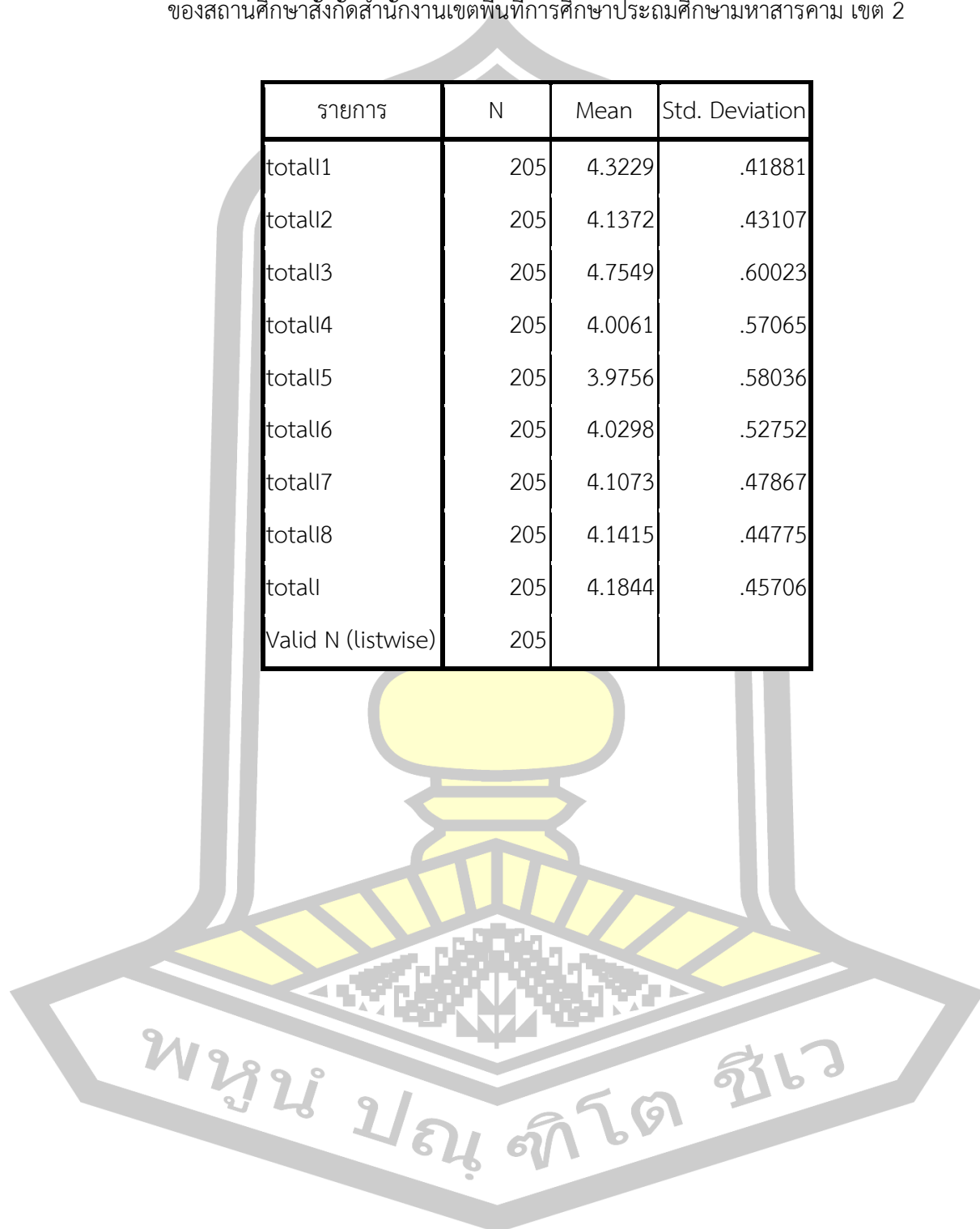
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
totalD1	205	2.7756	.49862
totalD2	205	2.7561	.61253
totalD3	205	2.8156	.69631
totalD4	205	2.7768	.68008
totalD5	205	2.7927	.69720
totalD6	205	2.6911	.56960
totalD7	205	2.7777	.67040
totalD8	205	2.7493	.65512
totalD	205	2.7669	.60223
Valid N (listwise)	205		

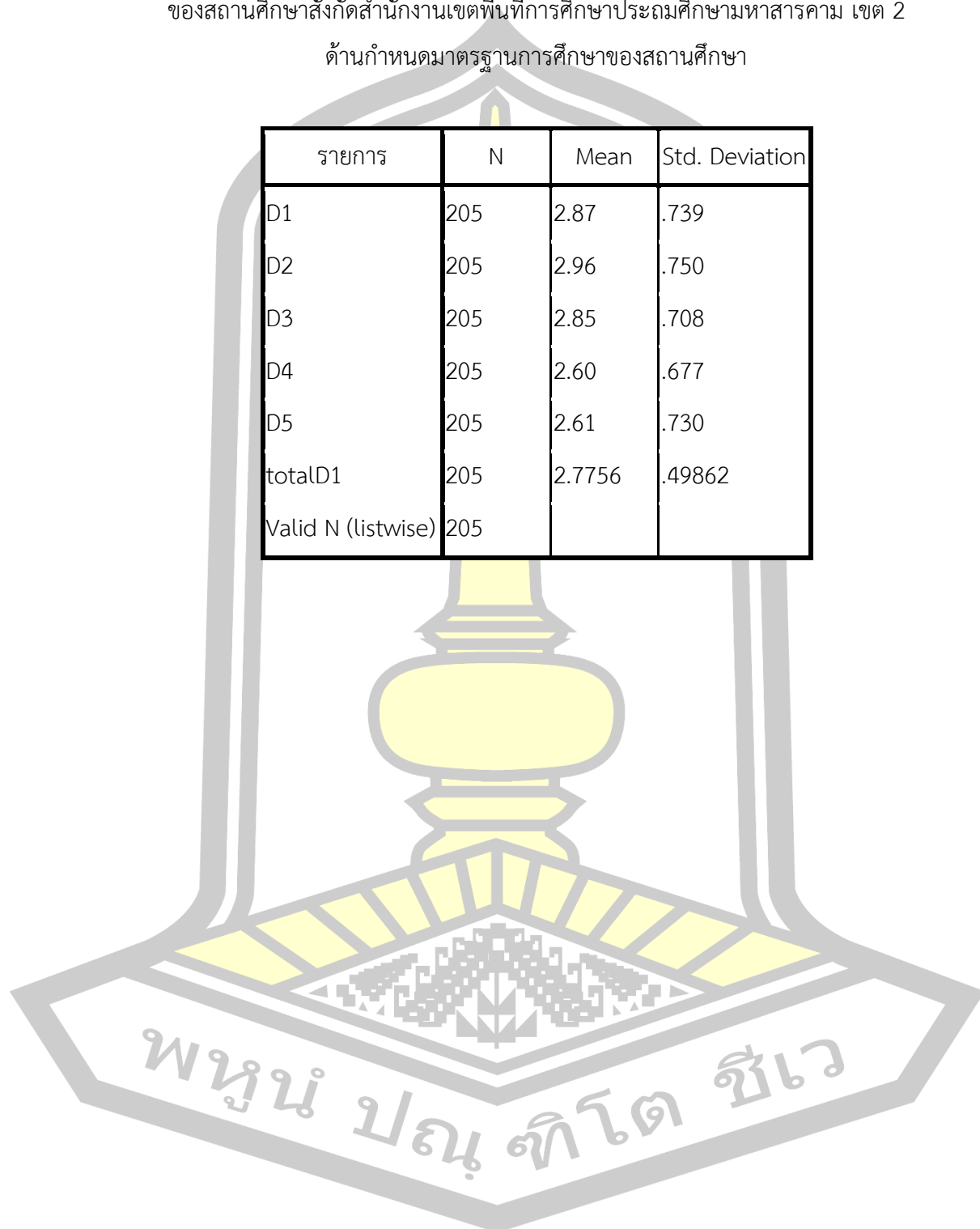
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
totalI1	205	4.3229	.41881
totalI2	205	4.1372	.43107
totalI3	205	4.7549	.60023
totalI4	205	4.0061	.57065
totalI5	205	3.9756	.58036
totalI6	205	4.0298	.52752
totalI7	205	4.1073	.47867
totalI8	205	4.1415	.44775
totalI	205	4.1844	.45706
Valid N (listwise)	205		

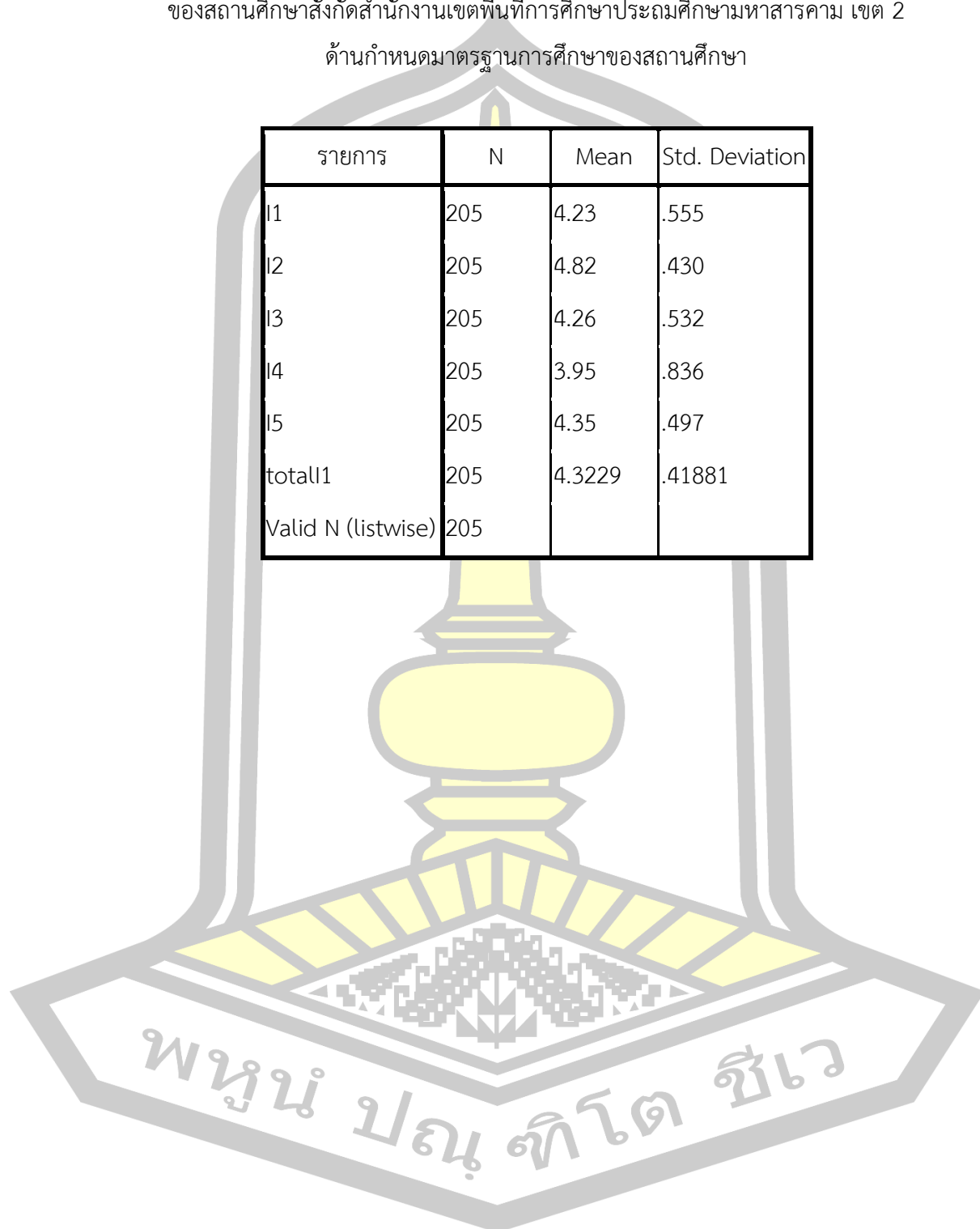
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D1	205	2.87	.739
D2	205	2.96	.750
D3	205	2.85	.708
D4	205	2.60	.677
D5	205	2.61	.730
totalD1	205	2.7756	.49862
Valid N (listwise)	205		

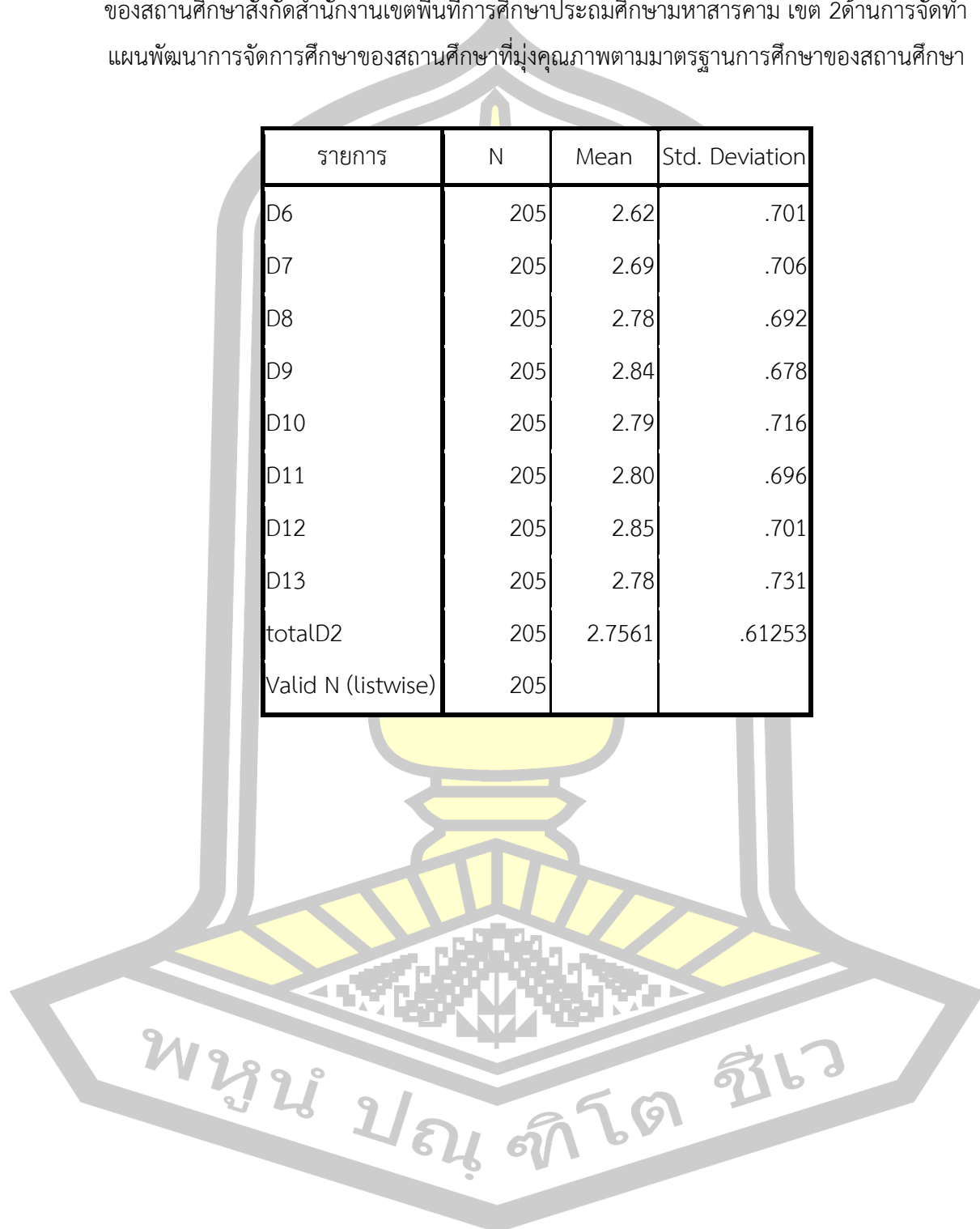
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
l1	205	4.23	.555
l2	205	4.82	.430
l3	205	4.26	.532
l4	205	3.95	.836
l5	205	4.35	.497
total1	205	4.3229	.41881
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำ
แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D6	205	2.62	.701
D7	205	2.69	.706
D8	205	2.78	.692
D9	205	2.84	.678
D10	205	2.79	.716
D11	205	2.80	.696
D12	205	2.85	.701
D13	205	2.78	.731
totalD2	205	2.7561	.61253
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำ
แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
l6	205	4.21	.478
l7	205	3.68	.830
l8	205	4.27	.527
l9	205	4.76	.539
l10	205	4.19	.493
l11	205	3.93	.885
l12	205	4.18	.445
l13	205	3.87	.752
total12	205	4.1372	.43107
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D14	205	2.87	.726
D15	205	2.84	.724
D16	205	2.82	.749
D17	205	2.77	.743
D18	205	2.78	.745
totalD3	205	2.8156	.69631
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
I14	205	3.84	.772
I15	205	4.21	.485
I16	205	3.79	.830
I17	205	4.22	.470
I18	205	3.94	.850
totalI3	205	4.7549	.60023
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

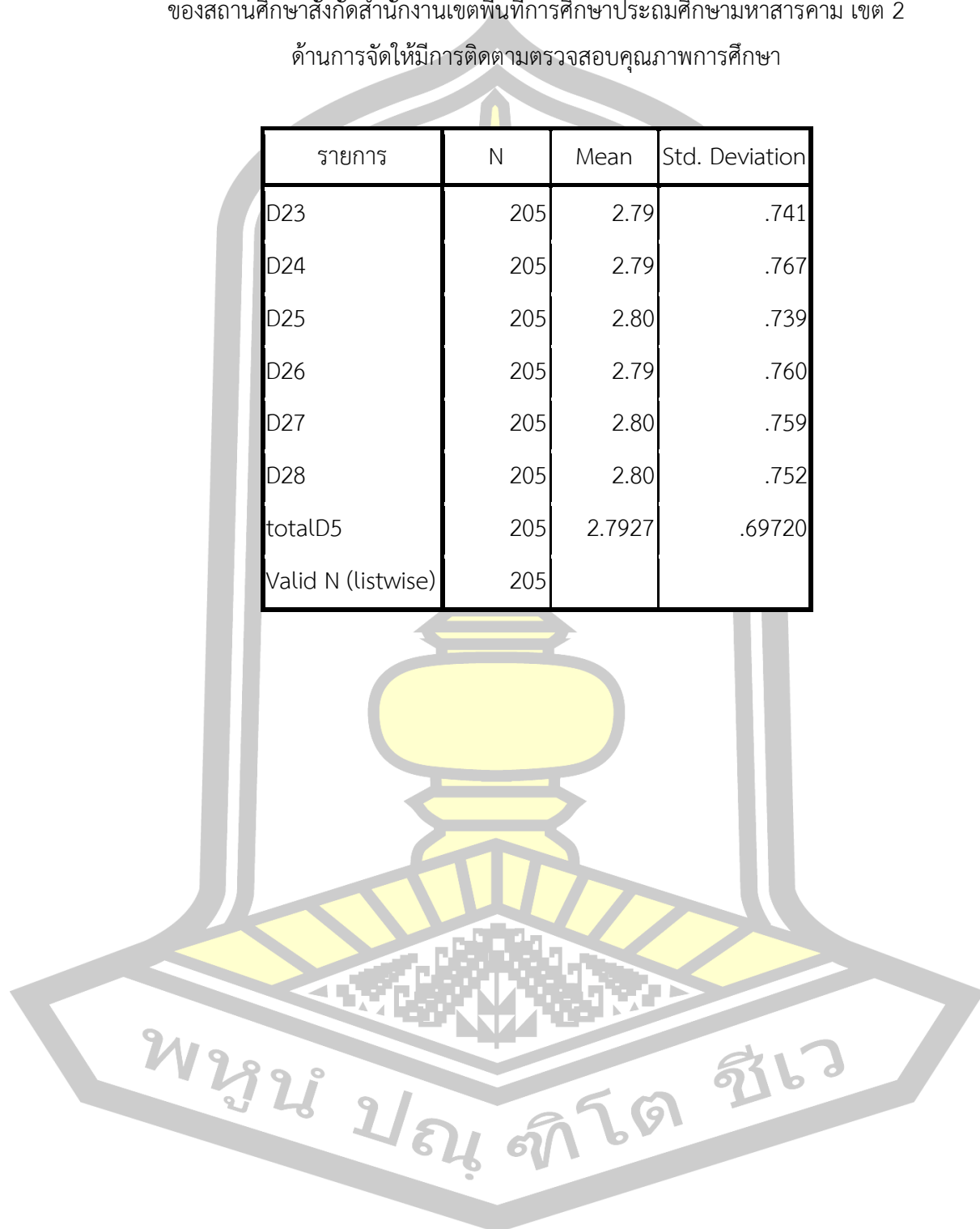
รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D19	205	2.81	.733
D20	205	2.80	.730
D21	205	2.78	.764
D22	205	2.72	.740
totalD4	205	2.7768	.68008
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
I19	205	3.77	.837
I20	205	4.21	.488
I21	205	3.80	.829
I22	205	4.24	.461
totalI4	205	4.0061	.57065
Valid N (listwise)	205		

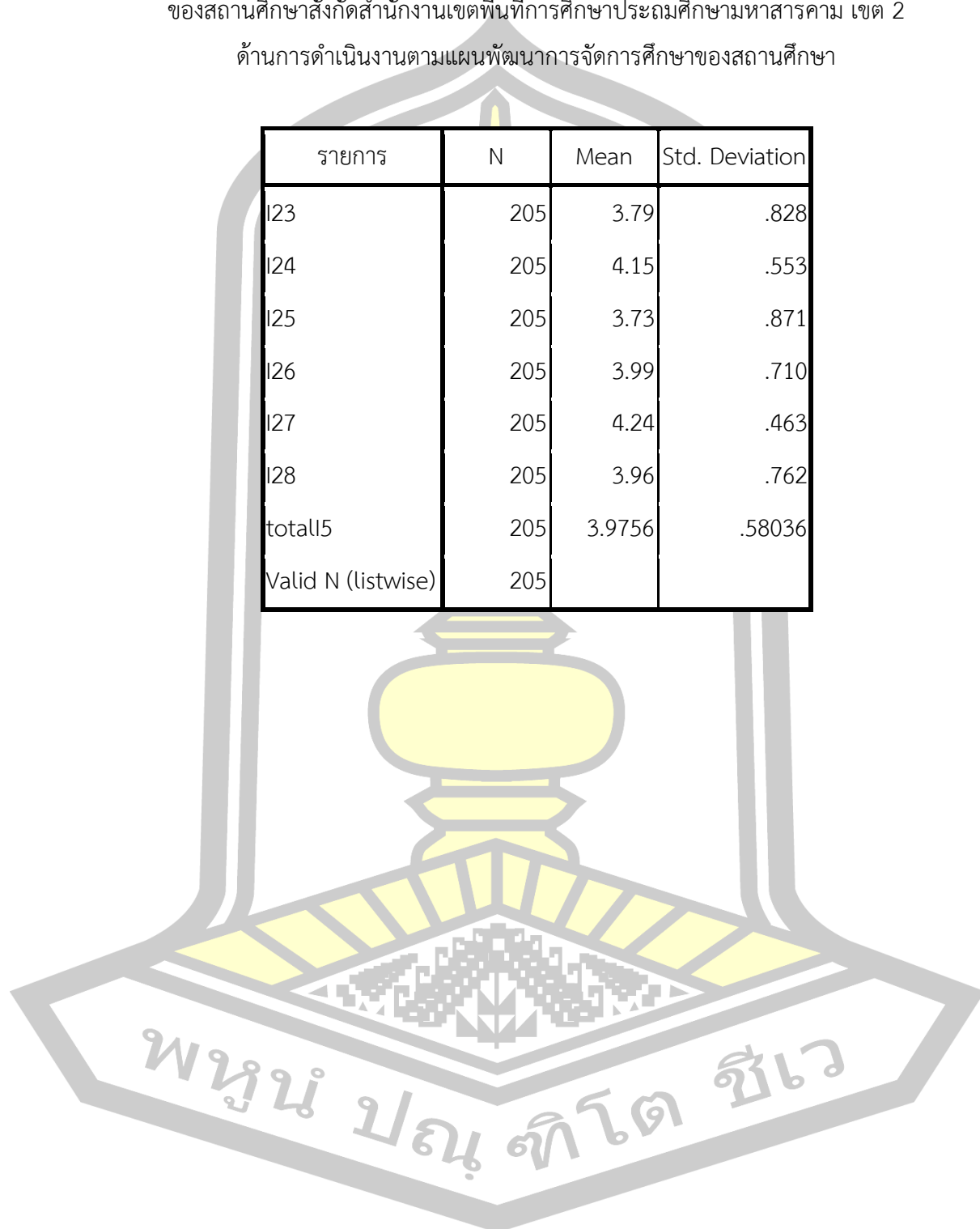
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D23	205	2.79	.741
D24	205	2.79	.767
D25	205	2.80	.739
D26	205	2.79	.760
D27	205	2.80	.759
D28	205	2.80	.752
totalD5	205	2.7927	.69720
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
l23	205	3.79	.828
l24	205	4.15	.553
l25	205	3.73	.871
l26	205	3.99	.710
l27	205	4.24	.463
l28	205	3.96	.762
totall5	205	3.9756	.58036
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D29	205	2.69	.678
D30	205	2.56	.620
D31	205	2.68	.667
D32	205	2.70	.645
D33	205	2.65	.613
D34	205	2.71	.628
D35	205	2.72	.663
D36	205	2.74	.691
D37	205	2.77	.701
totalD6	205	2.6911	.56960
Valid N (listwise)	205		

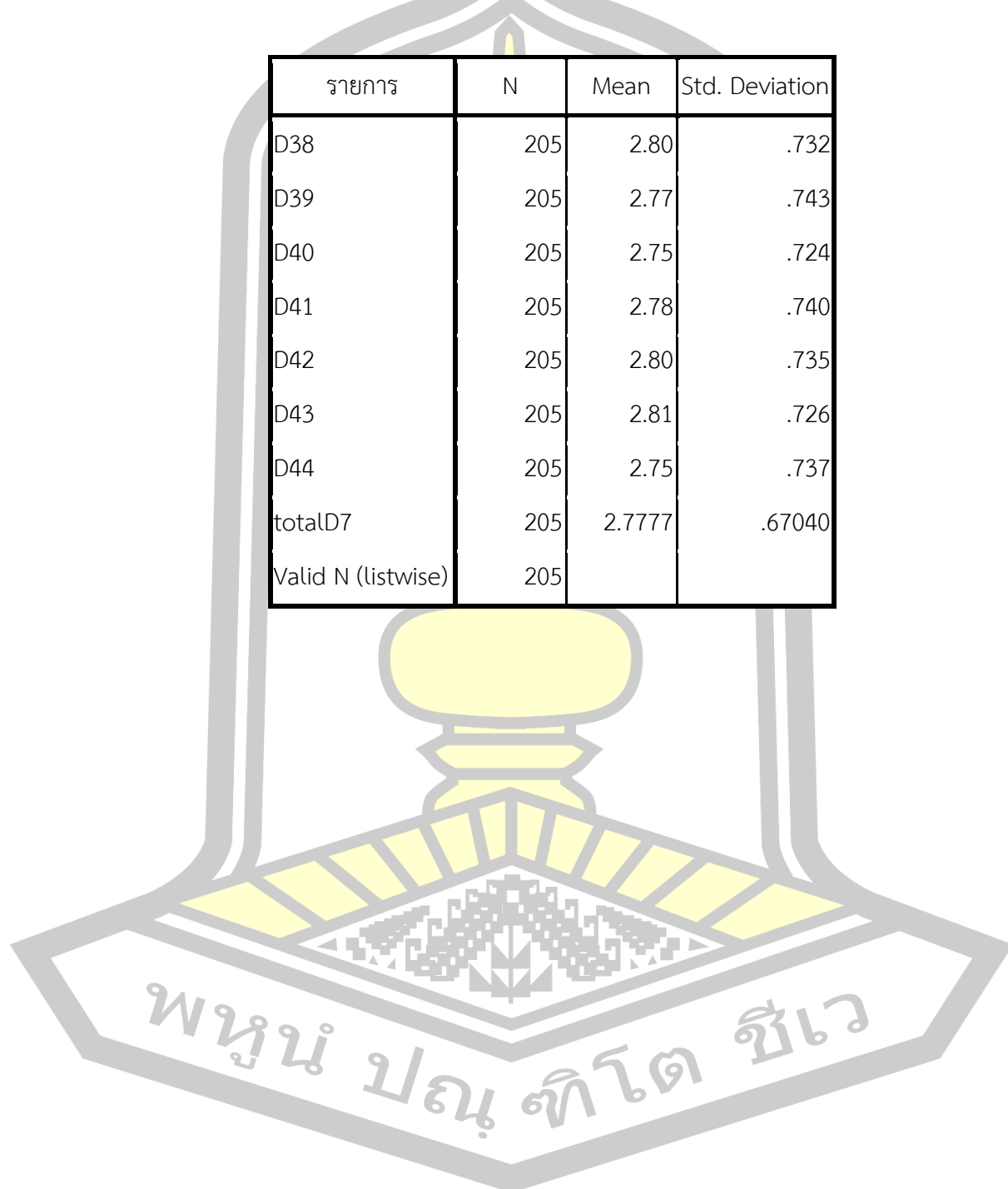
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
l29	205	4.17	.582
l30	205	3.72	.878
l31	205	4.11	.620
l32	205	3.92	.740
l33	205	4.29	.586
l34	205	3.74	.804
l35	205	4.22	.510
l36	205	4.22	.460
l37	205	3.88	.838
total l6	205	4.0298	.52752
Valid N (listwise)	205		

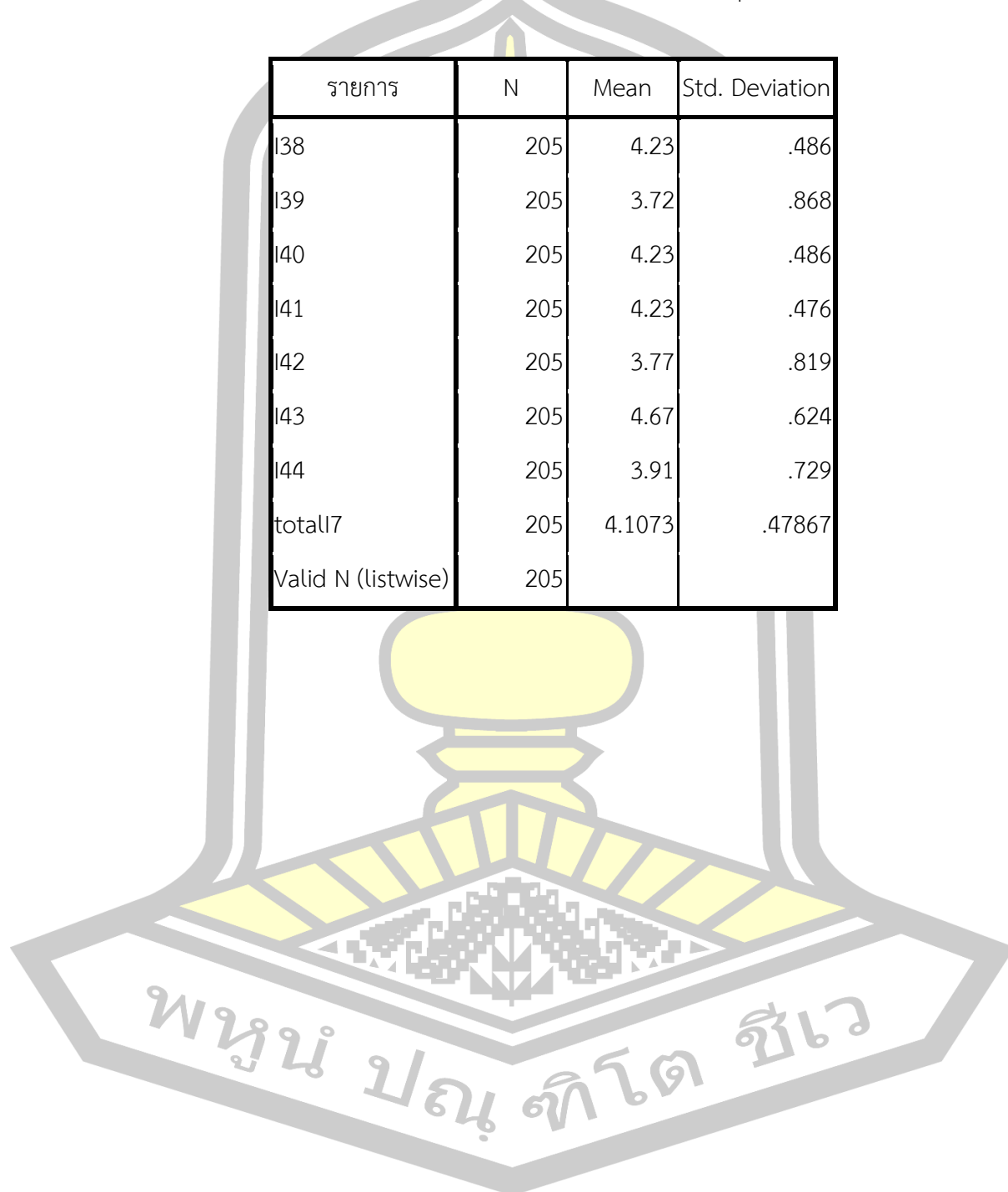
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการจัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D38	205	2.80	.732
D39	205	2.77	.743
D40	205	2.75	.724
D41	205	2.78	.740
D42	205	2.80	.735
D43	205	2.81	.726
D44	205	2.75	.737
totalD7	205	2.7777	.67040
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการจัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
l38	205	4.23	.486
l39	205	3.72	.868
l40	205	4.23	.486
l41	205	4.23	.476
l42	205	3.77	.819
l43	205	4.67	.624
l44	205	3.91	.729
total17	205	4.1073	.47867
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
D45	205	2.72	.740
D46	205	2.78	.718
D47	205	2.73	.735
D48	205	2.76	.734
D49	205	2.76	.725
totalD8	205	2.7493	.65512
Valid N (listwise)	205		

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

รายการ	N	Mean	Std. Deviation
I45	205	3.65	.860
I46	205	4.71	.505
I47	205	4.21	.443
I48	205	4.14	.543
I49	205	4.00	.773
totalI8	205	4.1415	.44775
Valid N (listwise)	205		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายณัฐพล จันท์พล
วันเกิด	วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	อำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 100 หมู่ที่ 10 ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44170
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44170
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2549 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภัโต ชีเว